

वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण प्रतिवेदन
आर्थिक वर्ष २०६६।६७
(2009/10)

नेपाल राष्ट्र बैंक
वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण विभाग
२०६७

विषय-सूची

खण्ड (क)

समग्र वित्तीय स्थिति

१. नियमन व्यवस्था	२
२. वित्तीय परिसूचकहरु	३
३. वित्तीय संस्थाहरुको संख्या	४
४. समग्र वित्तीय स्थिति	४

खण्ड (ख)

स्थलगत निरीक्षण

१. वार्षिक कार्य-योजनामा उल्लेखित र समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण सम्पन्न गरिएका वित्तीय संस्थाहरु तथा प्रमुख कैफियतहरु	८
--	---

खण्ड (ग)

गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण

१. वित्तीय संस्थाहरुको वित्तीय विश्लेषण तथा वार्षिक साधारण सभाको प्रयोजनका लागि वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न स्वीकृत प्रदान गर्दा दिइएका निर्देशनहरु	४४
--	----

खण्ड (घ)

लक्षित, विशेष तथा अनुगमन निरीक्षण

१. लक्षित निरीक्षण	१००
२. विशेष निरीक्षण	११३
३. अनुगमन निरीक्षण	११३

खण्ड (ङ)

कार्यान्वयन

१. विकास बैङ्क	११४
२. वित्त कम्पनी	११५

खण्ड (च)

नीति, योजना र आन्तरिक प्रशासनसँग सम्बन्धित गतिविधि

१. जनशक्ति	११७
२. सेमिनार, तालिम, गोष्ठी तथा कार्यशालामा सहभागिता	११८
३. गोष्ठी तथा अन्तर्क्रिया कार्यक्रमहरु	१२०

अनुसूचीहरु

अनुसूचि- १	वित्तीय संस्थाहरुको सूची
अनुसूची- २	वित्तीय संस्थाहरुका प्रमुख वित्तीय परिसूचकहरु
अनुसूची- ३	विकास बैङ्कहरुको समग्र वासलात
अनुसूची- ४	वित्त कम्पनीहरुको समग्र वासलात
अनुसूची- ७	विकास बैङ्कहरुको वासलात
अनुसूची- ८	वित्त कम्पनीहरुको वासलात
अनुसूची- ११	Key Financial Highlights of Development Banks
अनुसूची- १२	Key Financial Highlights of Finance Companies

खण्ड (क)
समग्र वित्तीय स्थिति

खण्ड (क)

समग्र वित्तीय स्थिति

नेपाल राष्ट्र बैङ्क ऐन, २०५८ को दफा ४ को उपदफा (१)(घ) मा उल्लेख भएको बैकिङ्ग तथा वित्तीय प्रणालीको नियमन, निरीक्षण, सुपरिवेक्षण तथा अनुगमन गर्ने भन्ने उद्देश्य पुरा गरी सोही दफाको उपदफा (१)(ङ) मा उल्लेख भएको नेपालको समग्र बैङ्किङ्ग तथा वित्तीय प्रणालीको सम्बर्द्धन गरी सो प्रति सर्वसाधारणको विश्वसनीयता अभिवृद्धि गर्ने भन्ने उद्देश्य परिपूर्ति गर्ने सन्दर्भमा यस बैङ्कको वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण विभागबाट यस बैङ्कबाट इजाजतपत्रप्राप्त वित्तीय संस्थाहरूको सुपरिवेक्षण कार्य हुँदै आएको छ। वित्तीय संस्थाहरूको संख्यात्मक वृद्धि सँगसँगै भएको कारोवारको परिमाण र जटिलताका सन्दर्भमा यस बैङ्कको सुपरिवेक्षकीय जिम्मेवारी अभै बृद्धि भएको छ।

मूलतः देहायको उद्देश्य परिपूर्तिको लागि वित्तीय संस्थाहरूको सुपरिवेक्षण गरिन्छ।

- स्वस्थ र सक्षम वित्तीय प्रणालीको विकास गर्ने,
- कुशल वित्तीय बजारको निर्माण गरी वित्तीय स्थायित्व कायम गर्ने,
- वित्तीय क्षेत्रमा प्रचलित नियम, कानून तथा निर्देशनहरूको पालना गर्न लगाउने,
- वित्तीय संस्थाहरूमा प्रभावकारी व्यवस्थापन तथा नियन्त्रण प्रणालीको विकास गराउने,
- स्वस्थ वित्तीय संस्थाहरू मार्फत् विशेष गरी निक्षेपकर्ताका साथै सरोकारवालाहरू (Stakeholders) को हकहितको संरक्षण गर्ने, र
- वित्तीय परिसूचक मार्फत् देखिने पूर्वसावधानी सङ्केतहरू (Early Warning Signals) का आधारमा देखिएका समस्याहरूलाई समयमा नै पहिचान गरी उपयुक्त समाधान गर्ने।

२०६७ आषाढ मसान्तसम्ममा यस बैङ्कको सुपरिवेक्षकीय दायराभित्र ७८ वटा विकास बैङ्क (खारेजी प्रक्रियामा रहेको नेपाल विकास बैङ्क लि. बाहेक) तथा ७९ वटा वित्त कम्पनी गरी कुल १५७ वित्तीय संस्थाहरू पर्दछन् (अनुसूची १)। प्रस्तुत प्रतिवेदन उक्त अवधिमा यस विभागबाट सम्पन्न भएका सुपरिवेक्षण लगायतका क्रियाकलापसंग सम्बन्धित छ।

वित्तीय संस्थाहरूको कारोवारको यथार्थता, संस्थाहरूको वित्तीय स्वास्थ्य, प्रतिफलको दर, व्यवस्थापनको सक्षमता जस्ता पक्षहरूको सुपरिवेक्षण देहायका मापदण्डहरू समेतका आधारमा गरिन्छ।

- प्रचलित नेपाल कानूनहरू: (नेपाल राष्ट्र बैङ्क ऐन २०५८, बैङ्क तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन २०६३, कम्पनी ऐन २०६३ आदि),
- नियमन व्यवस्था अन्तर्गत नेपाल राष्ट्र बैङ्कद्वारा जारी निर्देशन/मार्गनिर्देशनहरू
- नेपाल राष्ट्र बैङ्क निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण विनियमावली, २०५९ (पहिलो संशोधन सहित),
- स्थलगत/गैरस्थलगत सुपरिवेक्षणका सन्दर्भमा दिइएका निर्देशिकाहरू
- वासेल समितिले निर्धारण गरेका बैङ्किङ्ग सुपरिवेक्षण सम्बन्धी मापदण्डहरू,
- सुपरिवेक्षण सम्बन्धमा अन्तर्राष्ट्रिय रूपमा स्थापित सिद्धान्तहरू (Best Practices),
- सम्बन्धित वित्तीय संस्थाको प्रबन्धपत्र, नियमावली, साधारण सभा र सञ्चालक समितिबाट पारित निर्णय, नीति तथा निर्देशिकाहरू,
- राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय लेखामान।

१. नियमन व्यवस्था

आर्थिक वर्ष २०६६/६७ मा यस बैङ्कबाट ईजाजतप्राप्त विकास बैङ्क तथा वित्त कम्पनीहरूका लागि लागू गरिएको परिमाणात्मक नियमन व्यवस्था देहाय बमोजिम रहेको छ।

(प्रतिशतमा)

क्र.सं.	प्रमुख नियमन व्यवस्थाहरू	विकास बैङ्क	वित्त कम्पनी
१.	न्यूनतम पूँजी (जोखिम भारत सम्पत्तिको आधारमा)		
	प्राथमिक पूँजी	५.५	५.५
	पूँजीकोष	११.०	११.०
२.	कर्जा सापटको वर्गीकरण र नोक्सानी व्यवस्था		
	असल कर्जा/सापट (साँवा वा ब्याजले भाका ननाघेको वा ३ महिनासम्म भाका नाघेका)	१.०	१.०
	पुनरतालिकीकरण गरिएको -ग्राहकले लिएको कर्जा/सुविधाको भुक्तानी गर्ने अवधि/समय बढाइएको तथा पुनर्संरचना गरिएको (कर्जा/सुविधाको प्रकृति वा शर्तमा परिवर्तन गर्ने बन्देजहरू थपघट गर्ने वा समय सीमामा हेरफेर गरिएको) कर्जा/सापट	१२.५	१२.५
	कमसल कर्जा/सापट (साँवा वा ब्याजले ३ महिनादेखि बढीमा ६ महिनासम्म भाका नाघेका)	२५.०	२५.०
	शंकास्पद कर्जा/सापट (साँवा वा ब्याजले ६ महिनादेखि बढीमा १ वर्षसम्म भाका नाघेका)	५०.०	५०.०
	खराब कर्जा/सापट (साँवा वा ब्याजले १ वर्षभन्दा बढी अवधिले भाका नाघेका)	१००.०	१००.०
	व्यक्तिगत/संस्थागत जमानीमा मात्र प्रवाहित कर्जामा सम्बन्धित कर्जा वर्गीकरण अनुसार हुने व्यवस्थामा थप व्यवस्था	२०.०	२०.०
३.	प्रतिग्राहक कर्जा सीमा (प्राथमिक पूँजीको आधारमा)		
	कोषमा आधारित कर्जा	२५.०	२५.०
	गैरकोषमा आधारित सुविधा	५०.०	५०.०
	जलविद्युत परियोजना, जलविद्युत परियोजना, विद्युत प्रसारण लाइन र केवलकार निर्माण परियोजनाका लागि कोषमा आधारित कर्जा तथा गैर कोषमा आधारित सुविधा	५०.०	५०.०
४.	लगानी सम्बन्धी सीमा		
	जग्गा विकास, आवासीय प्रयोजनको लागि जग्गा खरिद तथा घर निर्माण जस्ता परियोजना सञ्चालन गर्ने र त्यस्ता घरजग्गाको बिक्री वितरण तथा व्यवस्थापन गर्ने गराउने सम्बन्धी कार्य (बढीमा ठिक अधिल्लो महिना कायम प्राथमिक पूँजीको प्रतिशतमा)	२५.०	२५.०

	पब्लिक लि. कम्पनीको रुपमा संस्थापना भएका आवास भवन निर्माण तथा जग्गा विकास (Housing and Land Development) परियोजनामा लगानी (बढीमा ठिक अधिल्लो महिना कायम प्राथमिक पूँजीको प्रतिशतमा)	१०.०	१०.०
	कुनै एक संगठित संस्थाको शेयर तथा डिबेञ्चरमा लगानी (बढीमा ठिक अधिल्लो त्रयमासमा कायम प्राथमिक पूँजीको प्रतिशतमा)	१०.०	१०.०
	सबै संगठित संस्थाहरूको शेयर तथा डिबेञ्चरमा लगानी (बढीमा आफ्नो प्राथमिक पूँजीको प्रतिशत)	३०.०	३०.०
	संगठित संस्थाहरू ("घ" वर्गको वित्तीय संस्था बाहेक) को शेयर तथा डिबेञ्चरमा लगानी गर्दा लगानी हुने संस्थाको चुक्ता पूँजीको आधारमा रहने सीमा	१०.०	१०.०
	"घ" वर्गको वित्तीय संस्थाको को शेयर तथा डिबेञ्चरमा लगानी गर्दा लगानी हुने संस्थाको चुक्ता पूँजीको आधारमा रहने सीमा	२५.०	२५.०
	वित्तीय स्वार्थ भएको कम्पनीको शेयर तथा डिबेञ्चरमा लगानी गर्दा आफ्नो प्राथमिक पूँजीको आधारमा रहने सीमा	२०.०	२०.०
	कुनै एक संगठित संस्थाको शेयर तथा डिबेञ्चर प्रत्याभूति गर्ने सीमा (प्राथमिक पूँजीको प्रतिशतको आधारमा)	२०.०	१०.०
	सबै संगठित संस्थाको शेयर तथा डिबेञ्चर प्रत्याभूति गर्ने सीमा (प्राथमिक पूँजीको प्रतिशतको आधारमा)	१००.०	५०.०
५.	साप्ताहिक अनिवार्य मौज्जात अनुपात (२ सप्ताह अघिको कूल निक्षेप दायित्वको आधारमा)		
	चलती र/वा कल खाताको निक्षेप स्वीकार गरेमा	५.५	५.५
	चलती र/वा कल खाता बाहेकका अन्य निक्षेप मात्र स्वीकार गरेमा	२.०	२.०
६.	बैधानिक तरलता अनुपात		
	अधिल्लो महिनाको मसान्तको कुल निक्षेप दायित्वको आधारमा कायम गर्नुपर्ने सीमा	३.०	२.०
७.	वित्तीय स्रोत सङ्कलन सीमा		
	सापटी स्रोत परिचालन (कुल निक्षेप दायित्वको आधारमा)	३३.३	३३.३
	वित्तीय स्रोत (ब्याज वा विना ब्याजमा स्वीकार गरिने कुनै पनि प्रकारको निक्षेप, सापटी र विभिन्न किसिमका ऋण उपकरणहरू) को संकलन (प्राथमिक पूँजीको आधारमा)	२० गुणा	१५ गुणा
	कुनै एउटा फर्म, कम्पनी वा संगठित संस्थाबाट परिचालन गरिने संस्थापक निक्षेप दायित्व (कुल निक्षेप दायित्वको आधारमा)	२०.०	२०.०
८.	त्रैमासिक विपन्न वर्ग कर्जा		
	६ महिना अघिको कर्जा तथा सापटको आधारमा प्रवाह गर्नुपर्ने विपन्न वर्ग कर्जा तथा लगानीको न्यूनतम सीमा	२.०	१.५

२. वित्तीय परिसूचकहरू

आर्थिक वर्ष २०६६/६७ को प्रमुख आर्थिक तथा वित्तीय परिसूचकहरू देहाय बमोजिम रहेका छन् ।

(रु. करोडमा)

क्र.सं	शीर्षक	२०६४/६५	२०६५/६६	२०६६/६७
१.	कूल गार्हस्थ उत्पादन (प्रचलित मूल्यमा) *	८१५६६	९०९३१	१०६०८८
२.	कूल निक्षेप	५०१३६	६६९१७	७३७०३
	(क) वाणिज्य बैङ्क **	४३२७७	५६४१४	५८२२२
	(ख) वित्तीय संस्था (ख र ग वर्गको मात्र)	६८५९	१०५०३	१५४८१
३.	कूल कर्जा	३४९५०	४८१११	६१२१९
	(क) वाणिज्य बैङ्क **	२८१३७	३८०२२	४६९३८
	(ख) वित्तीय संस्था (ख र ग वर्गको मात्र)	६८१३	१००८९	१४२८१
४.	कूल निक्षेप/गार्हस्थ उत्पादन (% मा)	६१.४७	७३.५९	६९.४७
५.	कूल कर्जा/गार्हस्थ उत्पादन (% मा)	४२.८५	५२.९१	५७.७१
६.	कूल निक्षेपमा वाणिज्य बैङ्कको अंश (% मा)	८६.३२	८४.३०	७९.००
७.	कूल निक्षेपमा वित्तीय संस्थाको अंश (% मा)	१३.६८	१५.७०	२१.००
८.	कूल कर्जामा वाणिज्य बैङ्कको अंश (% मा)	८०.५१	७९.०३	७६.६७
९.	कूल कर्जामा वित्तीय संस्थाको अंश (% मा)	१९.४९	२०.९७	२३.३३
१०.	कूल निक्षेपको बृद्धिदर (% मा)	२७.१४	३३.४७	१०.१४
	वाणिज्य बैङ्कको निक्षेपको बृद्धिदर (% मा)	२६.८५	३०.३६	३.२०
	वित्तीय संस्थाको निक्षेपको बृद्धिदर (% मा)	२९.००	५३.१३	४७.३९
११.	कूल कर्जाको बृद्धिदर (% मा)	३२.२८	३७.६६	२७.२५
	वाणिज्य बैङ्कको कर्जाको बृद्धिदर (% मा)	३६.३०	३५.१३	२३.४५
	वित्तीय संस्था कर्जाको बृद्धिदर (% मा)	१७.९१	४८.०८	४१.५५

स्रोत: * आ.व.२०६७/६८ मा नेपाल राष्ट्र बैङ्कद्वारा प्रकाशित “देशको वर्तमान आर्थिक स्थिति” को विभिन्न मासिक प्रकाशनहरूमा दिइएको तथ्याङ्कमा आधारित ।

** बैङ्क सुपरिवेक्षण विभागद्वारा प्रकाशित आ.व.२०६५/६६ को वार्षिक प्रतिवेदन तथा २०६७ आषाढ मसान्तको प्रमुख वित्तीय परिसूचकहरूमा आधारित ।

आ.व. २०६४/६५ तथा २०६५/६६ मा बैकिङ्ग क्षेत्र (वाणिज्य बैङ्क, विकास बैङ्क तथा वित्त कम्पनी) को निक्षेप बृद्धिदर क्रमशः २७.१४ प्रतिशत तथा ३३.४७ प्रतिशत रहेकोमा आ.व. २०६६/६७ मा सो बृद्धिदर १०.१४ प्रतिशत मात्र रहेको छ । उक्त आर्थिक वर्षहरूमा वाणिज्य बैङ्कहरूको निक्षेप बृद्धिदर क्रमशः २६.८५ प्रतिशत, ३०.३६ प्रतिशत तथा ३.२० प्रतिशत रहेको छ भने अन्य अन्य वित्तीय संस्थाहरू (विकास तथा वित्त कम्पनी) को निक्षेप बृद्धिदर क्रमशः २९.०० प्रतिशत, ५३.१३ प्रतिशत तथा ४७.३९ प्रतिशत रहेको छ । त्यसैगरी, उक्त आर्थिक वर्षहरूमा बैकिङ्ग क्षेत्रको कूल निक्षेपमा वाणिज्य बैङ्कहरूको अंश क्रमशः ८६.३२ प्रतिशत, ८४.३० प्रतिशत तथा ७९.०० प्रतिशत रहेको देखिन्छ भने वित्तीय संस्थाहरूको अंश क्रमशः १३.६८ प्रतिशत, १५.७०

प्रतिशत तथा २१.०० प्रतिशत रहेको देखिन्छ ।

त्यस्तै, आ.व. २०६४/६५ तथा २०६५/६६ मा बैकिङ्ग क्षेत्रको कूल कर्जाको वृद्धिदर क्रमशः ३२.२८ प्रतिशत तथा ३७.६६ प्रतिशत रहेकोमा आ.व. २०६६/६७ मा सो वृद्धिदर २७.२५ प्रतिशत रहेको छ । उक्त आर्थिक वर्षहरूमा वाणिज्य बैङ्कहरूको कर्जा वृद्धिदर क्रमशः ३६.३० प्रतिशत, ३५.१३ प्रतिशत तथा २३.४५ प्रतिशत रहेको छ भने वित्तीय संस्थाहरू (विकास बैङ्क तथा वित्त कम्पनी) को कर्जा वृद्धिदर पनि क्रमशः १७.९१ प्रतिशत, ४८.०८ प्रतिशत तथा ४१.५५ प्रतिशत रहेको देखिन्छ । त्यसैगरी, उक्त आर्थिक वर्षहरूमा बैकिङ्ग क्षेत्रको कूल कर्जामा वाणिज्य बैङ्कहरूको अंश क्रमशः ८०.५१ प्रतिशत, ७९.०३ प्रतिशत तथा ७६.६७ प्रतिशत रहेको छ भने वित्तीय संस्थाहरूको अंश क्रमशः १९.४९ प्रतिशत, २०.९७ प्रतिशत तथा २३.३३ प्रतिशत रहेको छ ।

आ.व. २०६६/६७ मा वित्तीय संस्थाहरू (विकास बैङ्क तथा वित्त कम्पनी) को निक्षेपको वृद्धिदर उच्च (४७.३९ प्रतिशत) नै रहेको देखिएतापनि वाणिज्य बैङ्कहरूको निक्षेपको वृद्धिदर अत्यन्त न्यून (३.२० प्रतिशत) रहेकाले समग्र बैङ्क तथा वित्तीय क्षेत्रको निक्षेपको वृद्धिदर अधिल्लो आर्थिक वर्षको ३०.३६ प्रतिशतको तुलनामा उक्त आर्थिक वर्ष केवल १०.१४ प्रतिशत मात्र कायम रहन गएको हो ।

३. वित्तीय संस्थाहरूको संख्या

२०६७ आषाढ मसान्तमा वित्तीय संस्थाहरूको संख्या देहाय बमोजिम रहेको छ ।

संस्थाको नाम	२०६४/६५	२०६५/६६	२०६६/६७
कूल वित्तीय संस्था	१३६	१४०	१५८
(क) विकास बैङ्क	५८	६३	७९*
(ख) वित्त कम्पनी	७८	७७	७९
वृद्धिदर (% मा)	२१.४३	२.९४	१२.८६

* खारेजी प्रक्रिया रहेको नेपाल विकास बैङ्क लि. समेत

४. समग्र वित्तीय स्थिति

४.१ पूँजीकोष

२०६७ आषाढ मसान्तमा विकास बैङ्क र वित्त कम्पनीहरूको पूँजीकोषको समग्र स्थिति देहाय बमोजिम रहेको छ ।

(रु. करोडमा)

विवरण	विकास बैङ्क	वित्त कम्पनी
चुक्ता पूँजी	१४,४८	१७,२६
प्राथमिक पूँजी	१५,६८	२०,१५
पूँजीकोष	१६,३७	२१,००
प्राथमिक पूँजी (% मा)	२०.३९	२०.४०
पूँजीकोष (% मा)	२१.२८	२१.२६

२०६७ आषाढमा विकास बैङ्क तथा वित्त कम्पनीको प्राथमिक पूँजी क्रमशः रु.१४,४८ करोड तथा रु.१७,२६ करोड र पूँजीकोष क्रमशः रु.१५,६८ करोड तथा रु.२०,१५ करोड रहेको छ । त्यसैगरी विकास बैङ्क तथा वित्त कम्पनीहरूको प्राथमिक पूँजी अनुपात क्रमशः २०.३९ प्रतिशत तथा

२०.४० प्रतिशत र पूँजीकोष अनुपात क्रमशः २१.२८ प्रतिशत तथा २१.२६ प्रतिशत कायम रहेको देखिन्छ ।

४.२ निक्षेप परिचालन तथा कर्जा लगानी

२०६७ आषाढ मसान्तमा विकास बैङ्क तथा वित्त कम्पनीहरूले गरेको निक्षेप परिचालन तथा कर्जा प्रवाहको समग्र स्थिति देहाय बमोजिम रहेको छ ।

(रु. करोडमा)

आ.व. संस्थाहरू	निक्षेप			कर्जा		
	२०६४।६५	२०६५।६६	२०६६।६७	२०६४।६५	२०६५।६६	२०६६।६७
विकास बैङ्क	२५,५१	४७,९५	७७,४८	२३,३०	४०,६६	६५,७८
वित्त कम्पनी	४३,०८	५७,०८	७७,३३	४४,८३	६०,२३	७७,०४
जम्मा	६८,५९	१,०५,०३	१,५४,८१	६८,१३	१,००,८९	१,४२,८२

४.३ कर्जा निक्षेप अनुपात

आ.व. २०६४।६५ देखि २०६६।६७ सम्मको वित्तीय संस्थाहरूको कर्जा निक्षेप अनुपात निम्नानुसार रहेको छ ।

(प्रतिशतमा)

इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरू	२०६५ आषाढ	२०६६ आषाढ	२०६७ आषाढ
विकास बैङ्क	९१.३४	८४.७९	८४.८९
वित्त कम्पनी	१०४.०६	१०५.५२	९९.६३

२०६५ आषाढ, २०६६ आषाढ र २०६७ आषाढमा विकास बैङ्कको कर्जा निक्षेप अनुपात क्रमशः ९१.३४ प्रतिशत, ८४.७९ प्रतिशत र ८४.८९ प्रतिशत रहेको छ भने वित्त कम्पनीहरूको कर्जा निक्षेप अनुपात क्रमशः १०४.०६ प्रतिशत, १०५.५२ प्रतिशत र ९९.६३ प्रतिशत रहेको देखिन्छ ।

४.४ कर्जाको गुणस्तर

२०६७ आषाढ मसान्तमा वित्तीय संस्थाहरूको कर्जाको गुणस्तर देहाय बमोजिम रहेको छ ।

(रु. करोडमा)

विवरण	विकास बैङ्क	वित्त कम्पनी	जम्मा
कूल कर्जा	६५,७८	७७,०४	१,४२,८२
सक्रिय कर्जा	६४,१९	७५,२२	१,३९,४१
निष्कृत्य कर्जा	१,५८	१,८२	३,४०
सक्रिय कर्जा (% मा)	९७.६०	९७.६४	९७.६२
निष्कृत्य कर्जा (% मा)	२.४०	२.३६	२.३८

२०६७ आषाढमा विकास बैङ्क तथा वित्त कम्पनीले समग्रमा कूल रु.१,४२,८२ करोड कर्जा प्रवाह गरेका छन् जसमध्ये विकास बैङ्कहरूको अंश रु.६५,७८ करोड (अर्थात् ४६.०६ प्रतिशत) तथा वित्त कम्पनीहरूको अंश रु.७७,०४ करोड (अर्थात् ५३.९४ प्रतिशत) रहेको देखिन्छ । उक्त अवधिमा विकास बैङ्क तथा वित्त कम्पनीहरूको निष्कृत्य कर्जा अनुपात क्रमशः २.४० प्रतिशत तथा २.३६ प्रतिशत रहेको देखिन्छ । विकास बैङ्क तथा वित्त कम्पनीहरूको समग्र निष्कृत्य कर्जा रु.३,४०

करोड अर्थात् समग्र कर्जा तथा सापटको २.३८ प्रतिशत रहेको देखिन्छ ।

४.५ तरल सम्पत्ति

२०६७ आषाढ मसान्तमा विकास बैङ्क तथा वित्त कम्पनीहरुको तरल सम्पत्तिको समग्र स्थिति देहाय बमोजिम रहेको देखिन्छ ।

(रु. करोडमा)

विवरण	२०६५ आषाढ	२०६६ आषाढ	२०६७ आषाढ
विकास बैङ्क	९,८५	१५,४४	२८,७४
वित्त कम्पनी	१३,९९	१७,३९	२३,३०
कूल तरल सम्पत्ति	२३,८४	३२,८३	५२,०३
बृद्धिदर (%)		३७.७१	५८.४९

२०६७ आषाढमा विकास बैङ्क तथा वित्त कम्पनीको तरल सम्पत्ति क्रमशः रु.२८,७४ करोड तथा रु.२३,३० करोड गरी कूल रु.५२,०३ करोड रहेको देखिन्छ । २०६५ आषाढ र २०६६ आषाढमा यस्तो तरल सम्पत्ति क्रमशः रु.२३,८४ करोड र रु.३२,८३ करोड रहेको थियो । २०६६ आषाढको तुलनामा २०६७ आषाढमा कूल तरल सम्पत्तिमा ५८.४९ प्रतिशतले बृद्धि भएको देखिन्छ ।

४.६ कूल सम्पत्ति

२०६७ आषाढ मसान्तमा विकास बैङ्क तथा वित्त कम्पनीहरुको कूल सम्पत्तिको समग्र स्थिति देहाय बमोजिम रहेको छ ।

(रु. करोडमा)

विवरण	२०६५ आषाढ	२०६६ आषाढ	२०६७ आषाढ
विकास बैङ्क	३५,७४	६३,६९	१,०६,०५
वित्त कम्पनी	६२,५७	८५,३७	१,०९,५९
कूल सम्पत्ति	९८,३१	१,४९,०६	२,१५,६४
बृद्धिदर (%)		५१.६२	४४.६७

२०६७ आषाढमा विकास बैङ्क तथा वित्त कम्पनीको कूल सम्पत्ति क्रमशः रु.१,०६,०५ करोड तथा रु.१,०९,५९ करोड गरी कूल रु.२,१५,६४ करोड रहेको देखिन्छ । कूल सम्पत्तिलाई अघिल्ला आर्थिक वर्षहरूसँग तुलना गर्दा २०६६ आषाढमा ५१.६२ प्रतिशतले तथा २०६७ आषाढमा ४४.६७ प्रतिशतले बृद्धि भएको देखिन्छ । कूल सम्पत्तिमा बढोत्तरी हुनुमा वित्तीय संस्थाहरुको संख्यात्मक बृद्धि हुनु प्रमुख कारण रहेको देखिन्छ ।

४.७ गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति

२०६७ आषाढ मसान्तमा विकास बैङ्क तथा वित्त कम्पनीहरुको गैरबैंकिङ्ग सम्पत्तिको समग्र स्थिति देहाय बमोजिम रहेको छ ।

(रु. करोडमा)

विवरण	२०६५ आषाढ	२०६६ आषाढ	२०६७ आषाढ
विकास बैङ्क	६	८	९
वित्त कम्पनी	३८	३०	२५
कूल सम्पत्ति	४४	३८	३४
बृद्धिदर/हासदर (% मा)	-३१.२५	-१३.६४	-१०.०८

२०६७ आषाढमा विकास बैङ्क तथा वित्त कम्पनीको गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति क्रमशः रु.९ करोड तथा रु.२५ करोड गरी कूल रु.३४ करोड रहेको देखिन्छ । गैरबैंकिङ्ग सम्पत्तिलाई अधिल्लो आर्थिक वर्षसंग तुलना गर्दा २०६५ आषाढमा ३१.२५ प्रतिशतले, २०६६ आषाढमा १३.६४ प्रतिशतले तथा २०६७ आषाढमा १०.०८ प्रतिशतले ह्रास भएको देखिन्छ ।

४.८ ब्याज आम्दानी तथा ब्याज खर्च

आ.व. २०६६/६७ मा विकास बैङ्क तथा वित्त कम्पनीहरुको समग्र ब्याज आम्दानी तथा ब्याज खर्चको स्थिति देहाय बमोजिम रहेको देखिन्छ ।

(रु. करोडमा)

विवरण	आर्थिक वर्ष २०६६/०६७		
	ब्याज आम्दानी	ब्याज खर्च	खूद ब्याज आय
विकास बैङ्क	८,५८	४,८९	३,६९
वित्त कम्पनी	१०,९६	६,२७	४,६९

आर्थिक वर्ष २०६६/६७ मा विकास बैङ्क तथा वित्त कम्पनीको ब्याज आम्दानी क्रमशः रु.८,५८ करोड तथा रु.१०,९६ करोड रहेको छ भने ब्याज खर्च क्रमशः रु.४,८९ करोड तथा रु.६,२७ करोड रहेको छ । सो वर्ष ती वित्तीय संस्थाहरुले क्रमशः रु.३,६९ करोड तथा रु.४,६९ करोड खूद ब्याज आर्जन गरेको देखिन्छ ।

वित्तीय संस्थाहरु (विकास बैङ्क तथा वित्त कम्पनी) को आर्थिक वर्ष २०६६/६७ को प्रमुख वित्तीय परिसूचकहरु अनुसूची २ मा दिइएको छ ।

खण्ड (ख)
स्थलगत निरीक्षण

खण्ड (ख) स्थलगत निरीक्षण

वित्तीय संस्थाहरूको समग्र वित्तीय स्थिति लगायत वित्तीय संस्थाहरूबाट प्रचलित कानून, नीति तथा यस बैङ्कबाट समय समयमा जारी गरिएका निर्देशनहरूको पालना स्थितिको सम्बन्धमा स्थलगत निरीक्षणबाट मूल्याङ्कन गरिन्छ। जोखिमको आधारमा गरिने स्थलगत निरीक्षणको लागि आवश्यक पूर्वाधार तथा कागजातहरू तयार गर्न सम्बन्धित वित्तीय संस्थालाई स्थलगत निरीक्षणमा जाने मितिको १५ दिन अगावै सूचना गरिन्छ। स्थलगत निरीक्षण अन्तर्गत छनौटको आधारमा संस्थाका शाखाहरू, संस्थाले लगानी गरेका परियोजनाहरू समेत निरीक्षण गरिन्छ। स्थलगत निरीक्षण समष्टिगत स्वरूपको हुने भएकोले CAMELS Rating समेतको आधारमा वित्तीय संस्थाको मूल्याङ्कन गरिन्छ। वित्तीय संस्थाहरूको कामकारवाहीबाट निक्षेपकर्ता एवं लगानीकर्ताहरूको हित संरक्षण भए नभएको सुनिश्चित गर्न स्थलगत निरीक्षणले विस्तृत जानकारी प्रदान गर्दछ। सामान्यतया जोखिममा आधारित भई प्रत्येक वित्तीय संस्थाको दुई वर्षको अन्तरालमा निरीक्षण गरिन्छ।

वार्षिक कार्य योजनामा उल्लेखित र समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण सम्पन्न गरिएका वित्तीय संस्थाहरू

आर्थिक वर्ष २०६६/६७ मा २१ वटा विकास बैङ्क तथा ३१ वटा वित्त कम्पनीहरूको गरी जम्मा ५२ वित्तीय संस्थाहरूको समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण गर्ने लक्ष्य राखिएकोमा ३६ वटा विकास बैङ्क तथा ४१ वटा वित्त कम्पनी गरी जम्मा ७७ वटा वित्तीय संस्थाहरूको निरीक्षण कार्य सम्पन्न गरिएको छ।

१. विकास बैङ्क ('ख' वर्गका वित्तीय संस्था)

आर्थिक वर्ष २०६६/६७ मा २१ वटा विकास बैङ्कहरूको समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण गर्ने लक्ष्य रहेकोमा उक्त आर्थिक वर्षमा देहाय बमोजिमका ३६ वटा विकास बैङ्कहरूको समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ।

सि.नं	संस्थाको नाम	निरीक्षण अवधि	प्रतिवेदन पठाएको मिति
१.	नेपाल औद्योगिक विकास निगम, दरबारमार्ग, काठमाडौं	२०६६।४।१८-५।७	२०६६।८।२४
२.	तिनाउ विकास बैङ्क लि., बुटवल, रुपन्देही	२०६६।४।१८-२२	२०६६।७।१६
३.	भार्गव विकास बैङ्क लिमिटेड, नेपालगञ्ज, बाँके	२०६६।४।१८-२२	२०६६।८।२२
४.	पशुपति डेभलपमेण्ट बैङ्क लि., बनेपा, काभ्रे	२०६६।४।१८-२४	२०६६।६।३०
५.	इन्फ्रास्ट्रक्चर डेभलपमेण्ट बैङ्क लि., बनेपा, काभ्रे	२०६६।४।१८-२४	२०६७।१।२८
६.	कण्ट्री डेभलपमेण्ट बैङ्क लिमिटेड, बनेपा, काभ्रे	२०६६।५।१४-१८	२०६६।७।२२
७.	राइजिङ डेभलपमेण्ट बैङ्क लिमिटेड, गैँडाकोट, नवलपरासी	२०६६।५।१४-१८	२०६६।७।५
८.	त्रिवेणी विकास बैङ्क लिमिटेड, नारायणगढ, चितवन	२०६६।५।१४-१८	२०६६।६।१८
९.	गण्डकी विकास बैङ्क लिमिटेड, न्युरोड, पोखरा, कास्की	२०६६।५।१४-२०	२०६६।७।१२
१०.	एक्सेल डेभलपमेण्ट बैङ्क लिमिटेड, विर्तामोड, भद्रापा	२०६६।५।२१-२५	२०६६।७।२२
११.	पब्लिक डेभलपमेण्ट बैङ्क लि., वीरगञ्ज, पर्सा शाखा कार्यालय, बनेपा, काभ्रे	२०६६।५।२५-३१ र २०६६।६।४-५	
१२.	प्रोफेशनल डेभलपमेण्ट बैङ्क लि., बनेपा, काभ्रे	२०६६।६।२१-२५	२०६६।८।३
१३.	ज्योति विकास बैङ्क लिमिटेड, कमलादी, काठमाडौं	२०६६।६।२१-२६	२०६६।९।८

१४.	विश्व विकास बैङ्क लिमिटेड, पोखरा, कास्की	२०६६।६।२२-२७	२०६६।६।१०
१५.	सिटी डेभलपमेण्ट बैङ्क लि., पोखरा, कास्की	२०६६।६।२२-२७	२०६६।६।९
१६.	सांग्रिला विकास बैङ्क लि., पोखरा, कास्की	२०६६।६।२२-२७	२०६६।६।२
१७.	पाथिभरा विकास बैङ्क लिमिटेड, उर्लावारी, मोरङ	२०६६।७।२५-२९	२०६६।९।१६
१८.	विजनेश डेभलपमेण्ट बैङ्क लि., पोखरा, कास्की	२०६६।६।२६-९।२	२०६६।९।०।२०
१९.	भृकुटी विकास बैङ्क लि., शङ्करनगर, रुपन्देही	२०६६।६।२४-३०	२०६६।९।०।२०
२०.	बागेश्वरी विकास बैङ्क लिमिटेड, नेपालगञ्ज, बाँके	२०६६।९।२६-३०	२०६७।२।२६
२१.	सेवा विकास बैङ्क लिमिटेड, बुटवल, रुपन्देही	२०६६।९।०।६-१४	२०६७।२।२४
२२.	सानिमा विकास बैङ्क लि., कमलपोखरी, काठमाडौं	२०६६।९।०।२४-११।१०	२०६७।२।२६
२३.	गौरीशङ्कर डेभलपमेण्ट बैङ्क लि., कावासोती, नवलपरासी	२०।६६।९।०।१०-१५	२०६६।९।२।१३
२४.	रारा विकास बैङ्क लि., वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत	२०६६।९।२।२७-३०	२०६७।२।२४
२५.	दियालो विकास बैङ्क लिमिटेड, बनेपा, काभ्रे,	२०६७।१।५-९	२०६७।२।२४
२६.	अल्पाइन डेभलपमेण्ट बैङ्क लि., हेटौडा, मकवानपुर	२०६६।९।२।२६-३०	२०६७।३।१४
२७.	कामना विकास बैङ्क लि., लेखनाथ, कास्की	२०६६।९।२।२९-२०६७।१।३	२०६७।३।२५
२८.	कावेली विकास बैक लि., हुलाकचोक, धनकुटा	२०६७।२।२-४	२०६७।२।२८
२९.	कर्पोरेट डेभलपमेण्ट बैक, आदर्शनगर, वीरगञ्ज, पर्सा शाखा कार्यालय, बनेपा, काभ्रे	२०६७।१।३०-२।४ र २।१६-१७	२०६७।३।२७
३०.	रेसुङ्गा विकास बैङ्क लिमिटेड, तम्घास, गुल्मी	२०६७।२।२-४	२०६७।२।२८
३१.	उद्यम विकास बैङ्क लि., नारायणगढ, चितवन शाखा कार्यालय, अनामनगर, काठमाडौं	२०६७।२।२४-२८ र ३०	२०६७।५।१०
३२.	महाकाली विकास बैङ्क, महेन्द्रनगर, कञ्चनपुर	२०६७।२।२८-३०	२०६७।४।६
३३.	निलगिरी विकास बैक लिमिटेड, न्यूरोड, बेनीबजार, म्याग्दी	२०६७।२।२७-३०	२०६७।४।६
३४.	अरनिको डेभलपमेण्ट बैङ्क लिमिटेड, धुलीखेल, काभ्रे शाखा कार्यालय, कमलामाई, सिन्धुली	२०६७।२।२५-२८ र ३।२	२०६७।४।२७
३५.	पूर्णमा विकास बैङ्क लिमिटेड, सिद्धार्थनगर, रुपन्देही	२०६७।३।६-१२	२०६७।४।३०
३६.	गरिमा विकास बैक लिमिटेड, वालिङ्ग चोक, स्याङ्गजा	२०६७।३।६-१३	२०६७।४।१७

२. वित्त कम्पनी ('ग' वर्गका वित्तीय संस्था)

आर्थिक वर्ष २०६६।६।७ मा ३१ वित्त कम्पनीहरूको समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण गर्ने लक्ष्य राखिएकोमा उक्त आर्थिक वर्ष देहाय बमोजिमका ४१ वटा वित्त कम्पनीहरूको समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ ।

सि.नं	संस्थाको नाम	निरीक्षण अवधि	प्रतिवेदन पठाएको मिति
१.	श्रीइन्भेष्टमेण्ट एण्ड फाइनेन्स कम्पनी लि., डिल्लीबजार	२०६६।४।१६-२७	२०६६।६।६
२.	एल्पीक एभरेष्ट फाइनेन्स लि., काठमाडौं मल	२०६६।४।१६-२७	२०६६।७।१२
३.	इन्वेष्टा फाइनेन्स लिमिटेड, आदर्शनगर, वीरगञ्ज	२०६६।४।२५-२९	२०६६।६।१०
४.	वीरगञ्ज फाइनेन्स लि., आदर्शनगर, वीरगञ्ज शाखा कार्यालय, काठमाडौं	२०६६।४।३०-५।४ र २०६६।५।६-१०	२०६६।६।२
५.	सृजना फाइनेन्स लिमिटेड, विराटनगर, मोरङ	२०६६।५।१५-१९	२०६६।७।६
६.	आइ.सि.एफ.सि. वित्तीय संस्था लिमिटेड, भाटभटेनी	२०६६।५।१४-२१	२०६६।७।११
७.	सूर्यदर्शन फाइनेन्सियल इन्ष्ट्रुमन्ट्स लि., नयाँबानेश्वर	२०६६।५।१४-१९	२०६६।७।१६
८.	शुभलक्ष्मी फाइनेन्स लि., नक्साल	२०६६।६।२१-२६	२०६६।६।९
९.	कास्की फाइनेन्स, पोखरा, कास्की	२०६६।७।१५-२१	२०६६।९।०।२८

१०.	भाजुरत्न फाइनेन्स कम्पनी लि., कान्तिपथ	२०६६।७।१५-२२	२०६६।१।११
११.	एन.आइ.डि.सी. क्यापिटल मार्केट लि., कमलपोखरी	२०६६।८।२२-२८	२०६६।१।२।२३
१२.	नेपाल हाउजिङ्ग एण्ड मर्चेण्ट फाइनेन्स लि., डिल्लीबजार	२०६६।८।२२-२९	२०६६।१।१६
१३.	मर्चेण्ट फाइनेन्स कम्पनी लि., न्यूरोड, काठमाडौं	२०६६।९।१९-२४	२०६६।१।११
१४.	फेवा फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड, पोखरा, कास्की शाखा कार्यालय, बागदरवार	२०६६।९।२६-१०।२ र २०६६।१०।१०-११	२०६७।१।२८
१५.	शिखर वित्तीय संस्था लिमिटेड, थापाथली	२०६६।९।२७-१०।३	२०६७।१।२०
१६.	पाटन फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड, मानभवन, ललितपुर	२०६६।९।२६-३०	२०६७।१।२८
१७.	गुडविल फाइनेन्स लि., डिल्लीबजार	२०६६।१०।१०-१८	२०६७।३।४
१८.	नेपाल आवास विकास वित्त कम्पनी लि., नयाँबानेश्वर	२०६६।१०।७-१२	२०६७।१।७
१९.	अन्नपूर्ण फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड, पोखरा, कास्की	२०६६।१०।१७-२४	२०६७।४।२
२०.	मल्टीपरपस फाइनेन्स कम्पनी लि., राजविराज, सप्तरी	२०६६।१०।११-१४	२०६७।२।२४
२१.	नारायणी नेशनल फाइनेन्स लि., डिल्लीबजार	२०६६।१।२५-१।२।५	२०६७।२।२४
२२.	गोरखा फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड हात्तिसार, काठमाडौं	२०६६।१।२५-१।२।३	२०६७।१।२८
२३.	युनाइटेड फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड, दरबारमार्ग	२०६६।१।२५-१।२।५	२०६७।२।२६
२४.	नवदुर्गा फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड, इताछें, भक्तपुर	२०६६।१।२५-१।२।४	२०६७।२।२६
२५.	युनिभर्सल फाइनेन्स लिमिटेड, कान्तिपथ, काठमाडौं	२०६६।१।२५-१।२।४	२०६७।१।२८
२६.	नेपाल फाइनेन्स कम्पनी लि., कमलादीमोड, काठमाडौं	२०६६।१।२५-१।२।३	२०६७।२।२
२७.	सम्झना फाइनेन्स कम्पनी लि., बनेपा, बाभ्रे	२०६६।१।२।२५-२९	
२८.	क्रिप्टल फाइनेन्स लिमिटेड, बागदरवार, काठमाडौं	२०६६।१।२।२९-०६।७।५	२०६७।५।१०
२९.	जानकी फाइनेन्स कम्पनी लि., जनकपुर, धनुषा	२०६६।१।२।२९-०६।७।३	२०६७।५।२२
३०.	सेण्ट्रल फाइनेन्स लिमिटेड, कुपण्डोल, ललितपुर	२०६६।१।२।२५-०६।७।३	२०६७।२।२६
३१.	गुहेश्वरी मर्चेण्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनेन्स लि., जावलाखेल, ललितपुर	२०६७।१।२८-२।४	२०६७।२।२८
३२.	प्रभु फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड, लैनचौर, काठमाडौं	२०६७।१।३१-२।९	२०६७।४।२
३३.	सगरमाथा मर्चेण्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनेन्स क. लि., मानभवन, ललितपुर	२०६७।१।३१-२।७	२०६७।५।१०
३४.	ओम फाइनेन्स लिमिटेड, न्यूरोड, पोखरा, कास्की	२०६७।१।३०-२।५	२०६७।३।२९
३५.	पश्चिमाञ्चल फाइनेन्स कम्पनी लि., बुटवल, रुपन्देही शाखा कार्यालय, काठमाडौं प्लाजा	२०६७।१।३०-२।५ र २।१६-१७	२०६७।४।२
३६.	सिभिल मर्चेण्ट वित्तीय संस्था लि., कुलेश्वर शाखा कार्यालय, बनेपा	२०६७।२।२५-३।१ र ३।१	२०६७।४।१७
३७.	बुटवल फाइनेन्स लिमिटेड, अमरपथ, बुटवल, रुपन्देही	२०६७।२।२६-३।१	२०६७।४।११
३८.	महालक्ष्मी फाइनेन्स कम्पनी लि., पुतलीसडक शाखा कार्यालय, वीरगञ्ज पर्सा	२०६७।२।२५-३।० र ३।२-३	
३९.	यती फाइनेन्स कम्पनी लि., हटौडा, मकवानपुर	२०६७।३।६-१।१	२०६७।३।३०
४०.	अरुण फाइनेन्स लि., धरान, सुनसरी	२०६७।३।७-१।१	२०६७।४।१७
४१.	क्यापिटल मर्चेण्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनेन्स लि., बत्तिसपुतली, काठमाडौं	२०६७।३।२-१।५	२०६७।४।११

खण्ड (ग)
गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण

खण्ड (ग)

गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण

वित्तीय संस्थाहरूको सङ्ख्यात्मक वृद्धि हुँदै गएको सन्दर्भमा प्रत्येक वर्ष सबै वित्तीय संस्थाहरूको स्थलगत निरीक्षण गर्न सम्भव नहुने हुँदा गैरस्थलगत सुपरिवेक्षणबाट वित्तीय संस्था सञ्चालनका अवस्थाबारे जानकारी प्राप्त गर्ने गरिन्छ। गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण प्रतिवेदनले पूर्वचेतावनी सङ्केत (Early Warning Signal) प्रदान गर्ने हुनाले सम्बन्धित वित्तीय संस्थालाई बेलैमा सुधारात्मक उपायहरू अपनाउन निर्देशन दिन सहयोग पुऱ्याउँदछ। नेपाल राष्ट्र बैङ्क निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण विनियमावली, २०५९ लागू भएपछि गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण कार्यलाई अभि सुदृढ गरिएको छ। आर्थिक वर्ष २०६६/६७ मा यस विभागको दायरामा रहेका वित्तीय संस्थाहरूको गैरस्थलगत सुपरिवेक्षणबाट देखिएका कमजोरीहरूलाई सुधार गर्न आवश्यक निर्देशन दिनुका साथै सोको पालना सम्बन्धमा अनुगमन गरिएको छ।

१. वित्तीय संस्थाहरूको वित्तीय विश्लेषण तथा वार्षिक साधारण सभाको प्रयोजनका लागि वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न स्वीकृति प्रदान गर्दा दिइएका निर्देशनहरू

१.१ विकास बैङ्क

आर्थिक वर्ष २०६६/०६७ मा कूल ७८ विकास बैङ्कहरू (खारेजी प्रक्रियामा लिएको नेपाल विकास बैङ्क बाहेक) यस बैङ्कको सुपरिवेक्षकीय दायराभित्र रहेका छन्। ती मध्ये २०६७ चैत्र मसान्तसम्ममा वार्षिक साधारण सभाको प्रयोजनका लागि वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न स्वीकृति प्रदान गरीएका ७४ वटा विकास बैङ्कहरूको परिष्कृत वित्तीय विवरण/लेखापरीक्षण प्रतिवेदन र स्वीकृति लिन बाँकी ४ विकास बैङ्कहरूको अपरिष्कृत वित्तीय विवरणको आधारमा गरिएको विकास बैङ्क समूह ('ख' वर्ग का वित्तीय संस्थाहरु) को समग्र वित्तीय विश्लेषण निम्न बमोजिम रहेको गरिएको छ।

१.१.१ पूँजीकोष

२०६७ आषाढ, २०६६ आषाढ र २०६५ आषाढमा कायम रहेको विकास बैङ्कहरूको समग्र पूँजीकोषको स्थिति देहाय बमोजिम रहेको छ।

(रु लाखमा)

विवरण	२०६७ आषाढ (१)	२०६६ आषाढ (२)	२०६५ आषाढ (३)	परिवर्तन प्रतिशत	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
प्राथमिक पूँजी	१५,६८,०५	९,९३,१३	३,७१,८४	५७.८८	१६७.०८
पूँजीकोष	१६,३६,८२	१०,३६,३८	३,९४,२८	५७.८९	१६२.८५
जोखिम भारित सम्पत्ति	७६,९१,८१	४७,७१,२८	३०,१८,३९	६१.२१	५८.०७
प्राथमिक पूँजी/जोखिम भारित सम्पत्ति अनुपात (% मा)	२०.३९	२०.८१	१२.३२		
पूँजीकोष/जोखिम भारित सम्पत्ति अनुपात (% मा)	२१.२८	२१.७२	१३.०६		

आर्थिक वर्ष २०६६/६७ मा विकास बैङ्कहरूको पूँजीकोष ५७.८९ प्रतिशतले तथा प्राथमिक पूँजी ५७.८८ प्रतिशतले वृद्धि हुन गएको छ । त्यस्तै, यस वर्ष जोखिम भारित सम्पत्ति ६९.२९ प्रतिशतले वृद्धि हुन गएको छ । यस वर्ष सञ्चालनमा आएका नयाँ १५ वटा विकास बैङ्कहरूको वित्तीय विवरण समावेश भएको तथा सञ्चालनमा रहिरहेका केही विकास बैङ्कहरूको पूँजीकोष तथा प्राथमिक पूँजीमा बढोत्तरी आएकाले विकास बैङ्क समूहको समग्र पूँजीकोष तथा प्राथमिक पूँजीमा यस प्रकारको वृद्धि सम्भव भएको हो । आर्थिक वर्ष २०६५/६६ मा पूँजीकोष अनुपात २९.७९ प्रतिशत रहेको छ भने प्राथमिक पूँजी अनुपात २०.८९ प्रतिशत रहेको थियो ।

१.१.२ जोखिम भारित सम्पत्ति/कूल सम्पत्ति अनुपात

२०६७ आषाढ, २०६६ आषाढ र २०६५ आषाढमा कायम रहेको विकास बैङ्कहरूको समग्र जोखिम भारित सम्पत्ति/कूल सम्पत्ति अनुपातको स्थिति देहाय बमोजिम रहेको छ ।

(रु.लाखमा)

विवरण	२०६७ आषाढ (१)	२०६६ आषाढ (२)	२०६५ आषाढ (३)	परिवर्तन प्रतिशत	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
कूल सम्पत्ति	१,०६,०४,९३	६३,६९,३३	३५,७३५३	६६.५०	७८.२३
जोखिम भारित सम्पत्ति	७६,९९,८९	४७,७९,२८	३०९,८३९		
जोखिम भारित सम्पत्ति/कूल सम्पत्ति अनुपात (प्रतिशतमा)	७२.५३	७४.९९	८४.४६		

२०६७ आषाढ मसान्तमा विकास बैङ्कहरूको कूल सम्पत्ति रु.१,०६,०४,९३ लाख रहेको छ । उक्त सम्पत्ति २०६६ आषाढको तुलनामा ६६.५० प्रतिशतले वृद्धि भएको छ । २०६६ आषाढमा कूल सम्पत्तिको वृद्धिदर ७८.२३ प्रतिशत थियो । २०६७ आषाढ मसान्तमा विकास बैङ्कहरूको कूल सम्पत्तिमा जोखिम भारित सम्पत्तिको अनुपात ७२.५३ रहेको छ, जुन अघिल्लो वर्ष ७४.९९ प्रतिशत रहेको थियो ।

१.१.३ वित्तीय स्रोत (सापटी तथा निक्षेप) परिचालन

२०६७ आषाढ, २०६६ आषाढ र २०६५ आषाढमा विकास बैङ्कहरूले देहाय बमोजिम वित्तीय स्रोत परिचालन गरेको देखिन्छ ।

(रु.लाखमा)

विवरण	२०६७ आषाढ (१)	२०६६ आषाढ (२)	२०६५ आषाढ (३)	परिवर्तन प्रतिशत	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
निक्षेप	७७,४७,९०	४७,९४,७३	२५,५०,८६	६९.५९	८७.९६
सापटी	४,२४,८५	२,५४,५३	२,३२,०७	६६.९२	९.६७
कुल वित्तीय स्रोत	८१,७२,७५	५०,४९,२६	२७,८२,९३	६९.८६	८९.४३
प्राथमिक पूँजी	१५,६८,०५	९,९३,९३	३,७९,८४		
वित्तीय स्रोत सङ्कलन/ प्राथमिक पूँजी (गुणा)	५.४४	५.०८	७.४८		

२०६७ आषाढ मसान्तमा विकास बैङ्कहरूको निक्षेप रु.७७,४७,९० लाख र सापटी रु.४,२४,८५ लाख गरी जम्मा रु.८१,७२,७५ लाख कुल वित्तीय स्रोत रहेको देखिन्छ, जुन २०६६ आषाढको तुलनामा ६९.८६ प्रतिशतले वृद्धि भएको देखिन्छ । वित्तीय स्रोत सङ्कलन अनुपात २०६५ आषाढमा प्राथमिक पूँजीको ७.४८ गुणा भएकोमा २०६६ आषाढमा ५.०८ गुणा र २०६७ आषाढमा ५.४४ गुणा रहेको देखिन्छ ।

१.१.४ तरलता

२०६६ आषाढको तुलनामा २०६७ आषाढमा विकास बैङ्कहरुको तरल सम्पत्तिमा ४६.०८ प्रतिशतले बृद्धि भएको छ । अघिल्लो वर्ष तरल सम्पत्ति ५५.४८ प्रतिशतले मात्र बढेको थियो । २०६४ आषाढमा नगद, नेपाल राष्ट्र बैङ्क मौज्जात तथा अन्य बैङ्क/वित्तीय संस्थामा रहेको मौज्जातमा बृद्धि भएको छ भने सरकारी सुरक्षणपत्रमा लगानी उल्लेख्य रुपमा बढेको देखिन्छ ।

(रु.लाखमा)

विवरण	२०६७ आषाढ (१)	२०६६ आषाढ (२)	२०६५ आषाढ (३)	परिवर्तन प्रतिशत	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
नगद	१,९१,०७	१,२६,१२	५९,९७	७४.७२	११०.३०
नेपाल राष्ट्र बैङ्क मौज्जात	२,५५,७१	२,५०,९५	२,२६,१२	१.९०	१०.९८
अन्य बैङ्क/वित्तीय संस्थामा रहेको मौज्जात	२२,२०,०७	११,३८,४१	६,७९,०७	९५.०१	६७.६४
सरकारी सुरक्षणपत्रमा लगानी	२,०६,९६	२९,४३	२०,०१	६०३.२३	४७.०७
कुल तरल सम्पत्ति	२८,७३,८१	१५,४४,९१	९,८५,१७	८६.०२	५६.८१
कुल निक्षेप	७७,४७,९०	४७,९४,७३	२५,५०,८६		
तरल सम्पत्ति/कुल निक्षेप अनुपात (% मा)	३७.०९	३२.२२	३८.६२		

विकास बैङ्कहरुको कुल तरल सम्पत्ति २०६६ आषाढमा रु.१५,४४,९१ लाख रहेकोमा सोमा ८६.०२ प्रतिशतले बृद्धि भई २०६७ आषाढमा उक्त सम्पत्ति रु.२८,७३,८१ लाख कायम रहेको छ । खासगरी विकास बैङ्कहरुको अन्य बैङ्क तथा वित्तीय संस्थामा रहेको मौज्जातमा ९५.०१ प्रतिशत, नगद मौज्जातमा ७४.७२ प्रतिशत तथा सरकारी सुरक्षणपत्रमा गरिएको लगानीमा ६०३.२३ प्रतिशतले बृद्धि भएकाले कुल तरल सम्पत्तिमा यस प्रकारको बढोत्तरी देखिएको हो । विकास बैङ्कहरुको संख्यात्मक बृद्धिका साथै शाखा सञ्जालसँगसँगै ए.टि.एम. सेवामा पनि प्रतिस्पर्धात्मकरूपले बृद्धि भएकाले नगद मौज्जातमा ७४.७२ प्रतिशतले बृद्धि हुन गएको हो ।

१.१.५ लगानी

२०६७ आषाढ, २०६६ आषाढ र २०६५ आषाढमा विकास बैङ्कहरुको लगानीको अवस्था देहाय बमोजिम रहेको छ ।

(रु लाखमा)

विवरण	२०६७ आषाढ (१)	२०६६ आषाढ (२)	२०६५ आषाढ (३)	परिवर्तन प्रतिशत	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
सरकारी सुरक्षणपत्र	२,०६,९६	२९,४३	२०,०१	६०३.२३	४७.०७
शेयर तथा डिभेन्चर	७१,९८	१,८२,१२	२६,९३	-६०.४८	५६७.२७
अन्य लगानी	३,१८,८०	२,६९,८७	३,०९,२५	१८.१३	-१२.७३
जम्मा	५,९७,७४	४,८१,४२	३,५६,१९	२४.१६	३५.१५

२०६७ आषाढमा विकास बैङ्कहरुको कूल लगानी रु.५,९७,७४ लाख पुगेको छ, जुन २०६६ आषाढको तुलनामा २४.१६ प्रतिशतले बृद्धि भएको हो । २०६६ आषाढमा कूल लगानी रु.४,८१,४२ लाख रहेको थियो । विकास बैङ्कहरुको लगानी मुद्दती निक्षेपमा बढी केन्द्रीत भएको देखिन्छ । त्यसैगरी २०६६ आषाढमा विकास बैङ्कहरुको सरकारी सुरक्षणपत्रमा लगानी रु.२९,४३ लाख मात्र

रहेकोमा सोमा ६०३.२३ प्रतिशतले वृद्धि भई २०६७ आषाढ मसान्तमा उक्त लगानी रु.२,०६,९६ लाख पुगेको छ ।

१.१.६ कर्जा तथा सापटको वर्गीकरण

२०६७ आषाढ, २०६६ आषाढ र २०६५ आषाढमा विकास बैङ्कहरुको कर्जा वर्गीकरणको स्थिति देहाय बमोजिम रहेको छ ।

(रु.लाखमा)

विवरण	२०६७ आषाढ (१)	२०६६ आषाढ (२)	२०६५ आषाढ (३)	परिवर्तन प्रतिशत	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
सक्रिय कर्जा	६४,१९,४५	३९,८१,७२	२१,२५,२९	६१.२२	८७.३४
निष्कृत्य कर्जा	१,५८,०९	८४,०१	२,०४,७३	८८.१८	-५८.९६
कूल कर्जा तथा सापट	६५,७७,५४	४०,६५,७३	२३,३०,०२		
निष्कृत्य कर्जा अनुपात (% मा)	२.४०	२.०७	८.७९		

२०६६ आषाढमा विकास बैङ्कहरुको सक्रिय कर्जा रु.३९,८१,७२ लाख तथा निष्कृत्य कर्जा रु.८४,०१ लाख रहेकोमा उक्त कर्जाहरु क्रमशः ६१.२२ प्रतिशत तथा ८८.१८ प्रतिशतले वृद्धि भई २०६७ आषाढ मसान्तमा क्रमशः रु.६४,१९,४५ लाख तथा रु.१,५८,०९ लाख पुगेको छ । २०६६ आषाढ तथा २०६७ आषाढमा विकास बैङ्कहरुको कूल कर्जा तथा सापटमा निष्कृत्य कर्जाको अनुपात क्रमशः २.०७ प्रतिशत तथा २.४० प्रतिशत रहेको छ ।

१.१.७ कर्जा नोक्सानी व्यवस्था

२०६७ आषाढ, २०६६ आषाढ र २०६५ आषाढमा विकास बैङ्कहरुको कर्जा नोक्सानी व्यवस्थाको स्थिति देहाय बमोजिम रहेको छ ।

(रु.लाखमा)

विवरण	२०६७ आषाढ (१)	२०६६ आषाढ (२)	२०६५ आषाढ (३)	परिवर्तन प्रतिशत	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
सक्रिय कर्जा नोक्सानी व्यवस्था	६५,५९	४२,३७	२१,६४	५४.८०	९५.७९
निष्कृत्य कर्जा नोक्सानी व्यवस्था	१,३२,७२	७५,१८	१,९१,९५	७६.५४	-६०.८३
कूल कर्जा नोक्सानी व्यवस्था	१,९८,३१	१,१७,५५	२,१३,५९	६८.७०	-४४.९६
कुल कर्जा तथा सापट	६५,७७,५४	४०,६५,७३	२३,३०,०२		
कुल कर्जा नोक्सानी व्यवस्था/कुल कर्जा अनुपात (% मा)	३.०१	२.८९	९.१७		

२०६७ आषाढमा विकास बैङ्कहरुले सक्रिय कर्जामा रु.६५,५९ लाख तथा निष्कृत्य कर्जामा रु.१,३२,७२ लाख गरी कूल कर्जामा रु.१,९८,३१ लाख कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गरेको देखिन्छ, जो २०६६ आषाढको कुल कर्जा नोक्सानी व्यवस्था रकम रु.१,१७,५५ लाख भन्दा ६८.७० प्रतिशतले अधिक रहेको देखिन्छ । साथै, कुल कर्जा तथा सापटमा कर्जा नोक्सानी व्यवस्था रकमको अनुपात २०६६ आषाढमा २.८९ प्रतिशत रहेकोमा २०६७ आषाढमा उक्त अनुपात ३.०१ प्रतिशत पुगेको छ ।

१.१.८ कर्जा / निक्षेप अनुपात

२०६७ आषाढ, २०६६ आषाढ र २०६५ आषाढमा कायम रहेको विकास बैङ्कहरुको कर्जा/निक्षेप अनुपात देहाय बमोजिम रहेको देखिन्छ ।

(रु लाखमा)

विवरण	२०६७ आषाढ (१)	२०६६ आषाढ (२)	२०६५ आषाढ (३)
कर्जा तथा सापट	६५,७७,५४	४०,६५,७३	२३,३०,०२
निक्षेप	७७,४७,९०	४७,९४,७३	२५,५०,८६
कर्जा/निक्षेप अनुपात (% मा)	८४.८९	८४.७९	९१.३४
प्राथमिक पूँजी	१५,६८,०५	९,९३,१३	३,७१,८४
कर्जा / (प्राथमिक पूँजी तथा निक्षेप) अनुपात (% मा)	७०.६१	७०.२५	७९.७२

विकास बैङ्कहरुको समग्र कर्जा/निक्षेप अनुपात २०६६ आषाढमा ७०.२५ प्रतिशत रहेकोमा २०६७ आषाढमा बढेर ७०.६१ प्रतिशत पुगेको छ । निक्षेपमा भएको वृद्धि भन्दा कर्जा तथा सापटमा भएको वृद्धि अधिक भएकोले गत वर्षको तुलनामा यस वर्षको कर्जा/निक्षेपको अनुपात बढ्न गएको देखिन्छ ।

१.१.९ गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति

२०६७ आषाढ, २०६६ आषाढ र २०६५ आषाढमा कायम रहेको विकास बैङ्कहरुको गैरबैंकिङ्ग सम्पत्तिको समग्र स्थिति देहाय बमोजिम रहेको छ ।

(रु लाखमा)

विवरण	२०६७ आषाढ (१)	२०६६ आषाढ (२)	२०६५ आषाढ (३)	परिवर्तन प्रतिशत	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति	९,४६	७,७३	५,६४	२२.३८	३७.०६
कूल सम्पत्ति	१,०६,०४,९३	६३,६९,३३	३५,७३,५३		
गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति/कूल सम्पत्ति अनुपात (% मा)	०.०९	०.१२	०.१६		

विकास बैङ्कहरुको समग्र गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति २०६६ आषाढमा रु.७,७३ लाख रहेकोमा सोमा २२.३८ प्रतिशतले वृद्धि भई २०६७ आषाढमा रु.९,४६ लाख पुगेको छ । यद्यपि कूल सम्पत्तिमा उक्त गैरबैंकिङ्ग सम्पत्तिको अनुपात २०६६ आषाढमा ०.१२ प्रतिशत रहेकोमा २०६७ आषाढमा उक्त अनुपात ०.०९ प्रतिशतमा झरेको छ ।

१.१.१० प्रतिफलको स्थिति

२०६७ आषाढ, २०६६ आषाढ र २०६५ आषाढमा कायम रहेको विकास बैङ्कहरुको समग्र प्रतिफलको स्थिति देहाय बमोजिम रहेको छ ।

(रु लाखमा)

विवरण	२०६७ आषाढ (१)	२०६६ आषाढ (२)	२०६५ आषाढ (३)	परिवर्तन प्रतिशत	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
ब्याज आमदानी	८,५७,९०	३,८१,१३	२,४६,५२	१२५.०९	५४.६०
ब्याज खर्च	४,८८,७०	२,१८,७१	१,२९,७८	१२३.४५	६८.५२
सञ्चालन आमदानी	९,५२,०७	४,४९,९८	१,६४,५३	१११.५८	१७३.४९
खुद नाफा/नोक्सान	१,७८,५३	१,०५,६१	-३४,४१	६९.०५	-

२०६५ आषाढ मसान्तमा विकास बैङ्कहरुको समग्रमा खुद नोक्सानी रु.३४,४१ लाख रहेकोमा २०६६ आषाढ तथा २०६७ आषाढमा क्रमशः रु.१,०५,६१ लाख तथा रु.१,७८,५३ लाख खुद मुनाफा आर्जन रहेको छ । २०६६ आषाढको तुलनामा २०६७ आषाढमा विकास बैङ्कहरुको समग्र व्याज आम्दानी, व्याज खर्च, सञ्चालन आम्दानी र खुद मुनाफामा क्रमशः १२५.०९ प्रतिशत, १२३.४५ प्रतिशत, १११.५८ प्रतिशत र ६९.०५ प्रतिशतले बृद्धि भएको देखिन्छ । आर्थिक वर्ष २०६६/६७ मा ९ वटा विकास बैङ्कहरु खुद नोक्सानीमा रहेका छन् ।

१.२ वित्त कम्पनी

आ.व. २०६६/६७ मा कूल ७८ वटा वित्त कम्पनीहरु (खारेजी प्रक्रियामा रहेको सम्भना फाइनेन्स लि. बाहेक) यस बैङ्कको सुपरिवेक्षकीय दायराभित्र रहेका छन् । सो मध्ये यो प्रतिवेदन तयार गर्दासम्म वार्षिक साधारण सभाको प्रयोजनका लागि वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न स्वीकृति प्राप्त गरिसकेका ७३ वटा वित्त कम्पनीहरुको उक्त आर्थिक वर्षको लेखापरीक्षण भएको वित्तीय विवरण (सुपरिवेक्षकीय) को आधारमा तथा स्वीकृति प्राप्त गरी नसकेका/स्वीकृति प्राप्तीको प्रकृत्यामा रहेका बाँकी ५ वटा वित्त कम्पनीहरुको अपरिष्कृत/लेखापरीक्षण प्रतिवेदन अनुसारको वित्तीय विवरणको आधारमा वित्त कम्पनीहरु ("ग" वर्ग का वित्तीय संस्थाहरु) को समग्र वित्तीय विश्लेषण गरिएको छ । साथै, वार्षिक साधारण सभाको प्रयोजनका लागि वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न स्वीकृति प्रदान गर्दा वित्त कम्पनीहरुलाई दिइएका निर्देशनहरु समेत यो प्रतिवेदनमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

१.२.१ पूँजीकोष

२०६७ आषाढ, २०६६ आषाढ र २०६५ आषाढमा कायम रहेको वित्त कम्पनीहरुको समग्र पूँजीकोषको स्थिति देहाय बमोजिम रहेको छ ।

(रु.लाखमा)

विवरण	२०६७ आषाढ (१)	२०६६ आषाढ (२)	२०६५ आषाढ (३)	परिवर्तन प्रतिशत	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
प्राथमिक पूँजी	२०१५५०	१२६२१८	४८९५५	५९.६८	१५७.८२
पूँजीकोष	२१०००१	१३३३९०	५४१२८	५७.४३	१४६.४३
जोखिम भारित सम्पत्ति	९८७८२८	६८९१७६	४१०८९५	४३.३३	६७.७२
प्राथमिक पूँजी/जोखिम भारित सम्पत्ति अनुपात (% मा)	२०.४०	१८.३१	११.९१		
पूँजीकोष/जोखिम भारित सम्पत्ति अनुपात (% मा)	२१.२६	१९.३६	१३.१७		

२०६७ आषाढ मसान्तमा वित्त कम्पनीहरुको समग्र पूँजीकोष रु.२१,००,०१ लाख रहेको छ, जुन २०६६ आषाढको तुलनामा ५७.४३ प्रतिशतले बृद्धि भएको देखिन्छ । २०६७ आषाढ मसान्तमा वित्त कम्पनीहरुको समग्र प्राथमिक पूँजी रु.२०,१५,५० लाख रहेको छ, जुन २०६६ आषाढको तुलनामा ५९.६८ प्रतिशतले बृद्धि भएको देखिन्छ । साथै, २०६७ आषाढको आधारमा प्राथमिक पूँजी तथा पूँजीकोषको जोखिम भारित सम्पत्तिसँगको अनुपात क्रमशः २०.४० प्रतिशत तथा २१.२६

प्रतिशत रहेको छ, जुन २०६६ आषाढमा क्रमशः १८.३१ प्रतिशत तथा १९.३६ प्रतिशत रहेको देखिन्छ ।

१.२.२ जोखिम भारित सम्पत्ति/कूल सम्पत्ति अनुपात

वित्त कम्पनीहरूको २०६७ आषाढ, २०६६ आषाढ र २०६५ आषाढमा कायम रहेको कूल सम्पत्तिको समग्र स्थिति देहाय बमोजिम रहेको छ ।

(रु.लाखमा)

विवरण	२०६७ आषाढ (१)	२०६६ आषाढ (२)	२०६५ आषाढ (३)	परिवर्तन प्रतिशत	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
कूल सम्पत्ति	१०९५८७०	८५३७४८	६२५७४५	२८.३६	३६.४३
जोखिम भारित सम्पत्ति	९८७८२८	६८९१७६	४१०८९५		
जोखिम भारित सम्पत्ति / कूल सम्पत्ति अनुपात (% मा)	९०.१४	८०.७२	६५.६६		

२०६७ आषाढमा वित्त कम्पनीहरूको कूल सम्पत्ति २०६६ आषाढको रु.८५,३७,४८ लाखको तुलनामा २८.३६ प्रतिशतले बृद्धि भै रु.१,०९,५८,७० लाख पुगेको छ । २०६६ आषाढमा कूल सम्पत्तिमा जोखिम भारित सम्पत्तिको अनुपात ८०.७२ प्रतिशत रहेकोमा २०६७ आषाढमा उक्त अनुपात ९०.१४ प्रतिशत पुगेको देखिन्छ ।

१.२.३ वित्तीय स्रोत (सापटी तथा निक्षेप) परिचालन

वित्त कम्पनीहरूको २०६७ आषाढ, २०६६ आषाढ र २०६५ आषाढको वित्तीय स्रोत परिचालनको समग्र स्थिति देहाय बमोजिम रहेको छ ।

(रु.लाखमा)

विवरण	२०६७ आषाढ (१)	२०६६ आषाढ (२)	२०६५ आषाढ (३)	परिवर्तन प्रतिशत	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
निक्षेप	७७३२६७	५७०८१८	४३०७८०	३५.४७	३२.५१
सापटी	३२६८८	५१६२७	४०१३९	-३६.६८	२८.६२
कूल वित्तीय स्रोत	८०५९५५	६२२४४५	४७०९१९	२९.४८	२४.९७
प्राथमिक पूँजी	२०१५५०	१२६२१८	४८९५५		
वित्तीय स्रोत परिचालन/प्राथमिक पूँजी अनुपात (गुणा)	३.७९	५.८४	९.६२		

२०६७ आषाढ मसान्तमा वित्त कम्पनीहरूले निक्षेपतर्फ रु.७७,३२,६७ लाख तथा सापटीतर्फ रु.३२,६८ लाख गरी जम्मा रु.८०,५९,५५ लाख वित्तीय स्रोत परिचालन गरेको देखिन्छ । कूल वित्तीय स्रोत अघिल्लो वर्षको सोही अवधिको तुलनामा २९.४८ प्रतिशतले बृद्धि भएको देखिन्छ । उक्त बृद्धिदर गत वर्ष २४.९७ प्रतिशत रहेको थियो । सापटी रकम २०६६ आषाढको तुलनामा २०६७ आषाढमा ३६.६८ प्रतिशतले घटे तापनि निक्षेपमा आएको ३५.४७ प्रतिशतको बृद्धिले गर्दा समग्र वित्तीय स्रोत परिचालनको बृद्धिदरको स्थिति अघिल्लो वर्षको भन्दा बढी नै रहन गएको छ ।

२०६५ आषाढ, २०६६ आषाढ र २०६७ आषाढमा वित्त कम्पनीहरूले समग्रमा प्राथमिक पूँजीको क्रमशः ९.६२ गुणा, ५.८४ गुणा तथा ३.७९ गुणा वित्तीय स्रोत परिचालन गरेको देखिन्छ। यस बैङ्कको निर्देशन बमोजिम वित्त कम्पनीहरूले प्राथमिक पूँजीको १५ गुणासम्म वित्तीय स्रोत सङ्कलन गर्न सक्ने गरी सीमा निर्धारण भएकोमा उक्त कम्पनीहरूको समग्र वित्तीय स्रोत परिचालनको स्थिति उल्लेखित निर्देशनको सीमाभित्रै रहेको देखिन्छ।

१.२.४ तरलता

वित्त कम्पनीहरूको २०६७ आषाढ, २०६६ आषाढ तथा २०६५ आषाढ मसान्तमा रहेको तरल सम्पत्तिको समग्र स्थिति देहाय बमोजिम रहेको छ।

(रु.लाखमा)

विवरण	२०६७ आषाढ (१)	२०६६ आषाढ (२)	२०६५ आषाढ (३)	परिवर्तन प्रतिशत	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
नगद	९५५०	६८९२	५०९३	३८.५६	३५.३२
नेपाल राष्ट्र बैङ्क मौज्दात	२६१६६	२०६९८	२८०१६	२६.४२	२६.१२
अन्य बैङ्क तथा वित्तीय संस्थामा रहेको मौज्दात	१८४८३२	१३८५४२	९९६६०	३३.४१	३९.०१
सरकारी/ने.रा.बैं.बोण्डमा गरेको लगानी	१२४०६	७८१८	७१४१	५८.६८	९.४८
कुल तरल सम्पत्ति	२३२९५४	१७३९५०	१३९९१०	३३.९२	२४.३३
कुल निक्षेप	७७३२६७	५७०८१७	४३०७८०		
तरल सम्पत्ति/निक्षेप अनुपात (% मा)	३०.१३	३०.४७	३२.४८		

वित्त कम्पनीहरूको कूल तरल सम्पत्ति २०६७ आषाढ मसान्तमा रु.२३,२९,५४ लाख रहेको देखिन्छ, जुन २०६६ आषाढको रु.१७,३९,५० लाखको तुलनामा ३३.९२ प्रतिशतले अधिक रहेको छ। २०६७ आषाढमा वित्त कम्पनीहरूको तरल सम्पत्तिको निक्षेपसँगको अनुपात ३०.१३ प्रतिशत रहेको छ, जुन २०६५ आषाढ तथा २०६६ आषाढमा क्रमशः ३२.४८ प्रतिशत तथा ३०.४७ प्रतिशत रहेको थियो।

१.२.५ लगानी

वित्त कम्पनीहरूको २०६७ आषाढ, २०६६ आषाढ तथा २०६५ आषाढमा कायम रहेको समग्र लगानीको स्थिति देहाय बमोजिम रहेको छ।

(रु.लाखमा)

विवरण	२०६७ आषाढ (१)	२०६६ आषाढ (२)	२०६५ आषाढ (३)	परिवर्तन प्रतिशत	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
सरकारी सुरक्षणपत्र	१२,४०६	७८०१	७१४१	२६.५८	९.२४
शेयर तथा डिभेन्चर	७,५६७	४५१४	३१२२	६७.६३	४४.५८
अन्य लगानी	२२,६९९	२०६५७	२८३५४	९.८८	-२७.१४
कुल लगानी	४,२६,७१	३२९७२	३८६१७	२९.४२	१४.६२
प्राथमिक पूँजी	२०१५५०	१२६२१८	४८९५५		
शेयर तथा डिभेन्चर लगानी / प्राथमिक पूँजी अनुपात (% मा)	३.७५	३.५८	६.३८		

२०६७ आषाढ मसान्तमा वित्त कम्पनीहरूको कूल लगानी रु.४,२६,७१ लाख रहेको छ, जुन २०६६ आषाढको रु.३,२९,७२ लाखको तुलनामा २९.४२ प्रतिशतले अधिक रहेको छ । २०६७ आषाढमा वित्त कम्पनीहरूले समग्रमा सरकारी सुरक्षणपत्र, सङ्गठित संस्थाको शेयर तथा डिभेन्चर तथा अन्य लगानी (मुद्दती निक्षेप समेत) मा क्रमशः रु.१२४०६ लाख, रु.७५,६७ लाख तथा रु.२,२६,९९ लाख लगानी गरेको देखिन्छ । २०६६ आषाढको तुलनामा ती उपकरणहरूमा भएको लगानी क्रमशः २६.५८ प्रतिशत, ६७.५३ प्रतिशत तथा ९.८८ प्रतिशतले बृद्धि भएको छ । वित्त कम्पनीहरूले सङ्गठित संस्थाको शेयर तथा डिभेन्चरमा बढीमा आफ्नो प्राथमिक पूँजीको ३० प्रतिशतसम्म लगानी गर्न पाउने व्यवस्था रहेकोमा २०६५ आषाढ, २०६६ आषाढ तथा २०६७ आषाढमा समग्र वित्त कम्पनीहरूको उक्त अनुपात सो निर्देशनको सीमाभित्र कायम रहेको देखिन्छ ।

१.२.६ कर्जा तथा सापटको वर्गीकरण

वित्त कम्पनीहरूको २०६७ आषाढ, २०६६ आषाढ तथा २०६५ आषाढमा कायम गरेको कर्जा वर्गीकरण तथा नोक्सानी व्यवस्थाको समग्र स्थिति देहाय बमोजिम रहेको छ ।

(रु.लाखमा)

विवरण	२०६७ आषाढ (१)	२०६६ आषाढ (२)	२०६५ आषाढ (३)	परिवर्तन प्रतिशत	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
सक्रिय कर्जा	७५,२२,०९	५८५१५५	४३२४२१	२८.५५	३५.३२
निष्कृत्य कर्जा	१,८१,६२	१७१५६	१५८४१	५.८६	८.३०
कुल कर्जा तथा सापट	७७,०३,७१	६०२३११	४४८२६२	२७.९०	३४.३६
निष्कृत्य कर्जा अनुपात (प्रतिशतमा)	२.३६	२.८५	३.५३		

२०६७ आषाढमा वित्त कम्पनीहरूको कुल कर्जा तथा सापट रु.७७,०३,७१ लाख रहेको देखिन्छ, जुन २०६६ आषाढको रु.६०,२३,११ लाखको तुलनामा २८.५५ प्रतिशतले बृद्धि भएको देखिन्छ । २०६७ आषाढमा वित्त कम्पनीहरूको कुल कर्जा तथा सापटमध्ये सक्रिय कर्जा रु.७५,२२,०९ लाख तथा निष्कृत्य कर्जा रु.१,८१,६२ लाख रहेको देखिन्छ । २०६७ आषाढमा वित्त कम्पनीहरूको कुल कर्जामा निष्कृत्य कर्जाको अनुपात समग्रमा २.३६ प्रतिशत रहेको छ, जुन २०६६ आषाढ तथा २०६५ आषाढमा क्रमशः २.८५ प्रतिशत तथा ३.५३ प्रतिशत रहेको थियो ।

१.२.७ कर्जा नोक्सानी व्यवस्था

वित्त कम्पनीहरूले २०६७ आषाढ, २०६६ आषाढ तथा २०६५ आषाढमा गरेको कर्जा नोक्सानी व्यवस्थाको समग्र स्थिति देहाय बमोजिम रहेको छ ।

(रु.लाखमा)

विवरण	२०६७ आषाढ (१)	२०६६ आषाढ (२)	२०६५ आषाढ (३)	परिवर्तन प्रतिशत	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
सक्रिय कर्जा नोक्सानी व्यवस्था	८८२४	६९७०	४६८२	२६.६०	४८.८६
निष्कृत्य कर्जा नोक्सानी व्यवस्था	१५६४५	१३१५९	२०६४७	१९.०७	३६.२६
कुल कर्जा नोक्सानी व्यवस्था	२४४६९	२०१२९	२५३२९	२१.५६	-२०.५२

वित्त कम्पनीहरूले २०६७ आषाढमा समग्रमा रु.२,४४,६९ लाख कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गरेको छन्, जुन २०६६ आषाढको रु.२,०९,२९ लाख भन्दा २१.५६ प्रतिशतले बढी रहेको छ। २०६७ आषाढको कूल कर्जा नोक्सानी व्यवस्थामध्ये निष्कृत कर्जा नोक्सानी व्यवस्था ६३.९४ प्रतिशत अर्थात् रु.१५६४५ लाख तथा सक्रिय कर्जा नोक्सानी व्यवस्था ३६.०६ प्रतिशत अर्थात् रु.८८,२४ लाख रहेको छ।

१.२.८ कर्जा निक्षेप अनुपात

वित्त कम्पनीहरूको २०६७ आषाढ, २०६६ आषाढ र २०६५ आषाढमा कायम रहेको कर्जा निक्षेप अनुपातको समग्र स्थिति देहाय बमोजिम रहेको छ।

(रु.लाखमा)

विवरण	२०६७ आषाढ (१)	२०६६ आषाढ (२)	२०६५ आषाढ (३)
कर्जा तथा सापट	७७०३७१	६०२३११	४४८२६२
निक्षेप परिचालन	७७३२६७	५७०८१७	४३०७८०
कर्जा निक्षेप अनुपात (प्रतिशतमा)	९९.६३	१०५.५२	१०४.०६

२०६५ आषाढ तथा २०६६ आषाढमा वित्त कम्पनीहरूको समग्र कर्जा/निक्षेप अनुपात क्रमशः १०४.०६ प्रतिशत तथा १०५.५२ प्रतिशत रहेकोमा सोमा सामान्य सुधार आई २०६७ आषाढमा उक्त अनुपात ९९.६३ प्रतिशतमा कायम रहेको देखिएको छ। यद्यपि सो अनुपात नेपाल राष्ट्र बैङ्कले तोकेको मापदण्ड भन्दा अधिक नै रहेको छ। वित्त कम्पनीहरूको समग्र तरलताको स्थितिमा सुधार ल्याउन उक्त अनुपातमा थप सुधार गर्ने तर्फ ध्यान दिन आवश्यक देखिन्छ।

१.२.९ गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति

वित्त कम्पनीहरूको २०६७ आषाढ, २०६६ आषाढ र २०६५ आषाढमा कायम रहेको गैरबैंकिङ्ग सम्पत्तिको समग्र स्थिति देहाय बमोजिम रहेको छ।

(रु.लाखमा)

विवरण	२०६७ आषाढ (१)	२०६६ आषाढ (२)	२०६५ आषाढ (३)	परिवर्तन प्रतिशत	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति	२४७१	३०१५	३८४३	-१८.०३	-२१.७५
कूल सम्पत्ति	१०९५८७०	८५३७४८	६२५७४५		
गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति/कूल सम्पत्ति (% मा)	०.२३	०.३५	०.६२		

२०६६ आषाढको तुलनामा वित्त कम्पनीहरूको समग्र गैरबैंकिङ्ग सम्पत्तिमा १८.०३ प्रतिशतले ह्रास आई २०६७ आषाढ मसान्तमा २४,७१ लाख कायम रहेको छ। यस अवधिमा गैरबैंकिङ्ग सम्पत्तिको कुल सम्पत्तिसँगको अनुपात ०.२३ प्रतिशत मात्र रहेको देखिन्छ।

१.२.१० प्रतिफल

वित्त कम्पनीहरूले आ.व. २०६४/६५, २०६५/६६ तथा २०६६/६७ मा आर्जन गरेको प्रतिफलको समग्र स्थिति देहाय बमोजिम रहेको छ ।

(रु.लाखमा)

विवरण	२०६७ आषाढ (१)	२०६६ आषाढ (२)	२०६५ आषाढ (३)	परिवर्तन प्रतिशत	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
ब्याज आम्दानी	१०९६२४	७०९२६	४२६३७	५६.३२	६४.४७
ब्याज खर्च	६२६७७	४३९३५	२४७३२	४५.३०	७४.४९
सञ्चालन आम्दानी	१२९८७७	७७९२२	४०५०३	५६.४९	९२.३८
खुद नाफा/नोक्सान	२३५२२	२४४९६	३३२६	-३.६६	६३४.०९

आ.व. २०६६/६७ मा वित्त कम्पनीहरूले समग्रमा ब्याज आम्दानी, ब्याज खर्च तथा सञ्चालन आम्दानी क्रमशः रु.१०९६२४, रु.६२६७७, तथा रु.१२९८७७ लाख आर्जन गरेको देखिन्छ, जुन अघिल्लो वर्षको तुलनामा क्रमशः ५६.३२ प्रतिशत ४५.३० प्रतिशत तथा ५६.४९ प्रतिशतले अधिक रहेको छ । यद्यपि वित्त कम्पनीहरूको समग्र खुद मुनाफा भने आ.व. २०६५/६६ को रु.२,४४,९६ लाखभन्दा ३.६६ प्रतिशतले कमी भई रु.२३५२२ लाख मात्र आर्जन भएको छ ।

२. वार्षिक वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न स्वीकृति प्रदान गर्दा दिइएका निर्देशनहरू

यस विभागको सुपरीवेक्षकीय दायराभित्र रहेका निम्न विकास बैङ्क तथा वित्त कम्पनीहरूलाई आर्थिक वर्ष ०६६/६७ को गैरस्थलगत सुपरीवेक्षण, संस्थाको वाह्य तथा आन्तरिक लेखा परीक्षण प्रतिवेदनका आधारमा वार्षिक साधारणसभा प्रयोजनका लागि वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न स्वीकृति प्रदान गर्दा दिइएका मुख्य निर्देशनहरू देहाय बमोजिम रहेका छन् ।

२.१ “ख” वर्गका इजाजतपत्र प्राप्त वित्तीय संस्था (विकास बैङ्क) :

२.१.१ एन.आई.डि.सी. क्यापिटल मार्केट्स लि., काठमाडौं

१. धितोमा रहेको सम्पत्ति सकार गर्दा यस बैङ्कको निर्देशानुसार अनिवार्य रूपमा पुर्नमूल्याङ्कन गरी गैरबैकिङ्ग सम्पत्तिको रूपमा लेखांकन गर्न तथा सो सम्पत्तिहरूको शत प्रतिशत नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्न ।
२. संस्थाबाट कर्जा प्रवाह भएका सम्पूर्ण परियोजनाहरूको नियमित अनुगमन गर्न तथा बन्द भईसकेका परियोजनाहरूको धितोमा रहेका सम्पूर्ण सम्पत्तिहरू नियन्त्रणमा लिई कर्जा उठाउन पहल गर्न ।
३. यस बैङ्कबाट जारी ग्राहक पहिचान सम्बन्धी निर्देशनको पूर्ण एवम् प्रभावकारी रूपमा पालना गर्न ।
४. यस बैङ्कको निर्देशानुसार ऋणीहरूलाई कर्जा सूचना केन्द्रको कालो सूचीमा राख्नको लागि सिफारिस गर्न ।
५. क्रेडिटर्स र डेब्टर्स हिसाब सम्बन्धी विस्तृत विवरण राखी तथा सो सम्बन्धी हिसाबहरू समयमा नै राफसाफ गरी हिसाब मिलान गर्न ।
६. Bank Reconciliation Statement मा देखिएका हाल सम्म हिसाब मिलान नभएका सम्पूर्ण रकमहरूको यथाशिघ्र हिसाब मिलान गर्न ।
७. आर्थिक प्रशासन विनियमावली अनुसार कर्मचारीहरूलाई प्रदान गरिएको पेशकी रकम

समयमा नै फछ्यौट गर्ने ब्यवस्था गर्न ।

८. यस बैङ्कको निर्देशानुसार पुराना कर्जाहरुमा प्रतिग्राहक कर्जा सीमाको पालना नभएको हुँदा त्यस्ता कर्जा असुल उपर गर्न आवश्यक रणनीति तयार गरी कर्जा असुल उपर गर्न ।
९. उच्च रहेको कर्जा सापट तथा निक्षेप र प्राथमिक पूँजी अनुपात यस बैङ्कबाट जारी निर्देशनले कायम गरेको सीमा भित्र ल्याउन ।
१०. संस्थामा निष्कृत कर्जाको मात्रा उच्च रहेकोले सो घटाउन तर्फ आवश्यक पहल गर्न ।

२.१.२ उच्च विकास बैङ्क लि., नारायणगढ, चितवन

१. आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरुको विवरण अद्यावधिक गर्न ।
२. आवश्यक सम्पूर्ण प्रकृया पुऱ्याएर मात्र गैर बैकिङ्ग सम्पत्ति सकार गर्न ।
३. संस्थागत खाता खोल्दा KYC सम्बन्धी मार्गनिर्देशन अनुरूप आवश्यक पर्ने सम्पूर्ण प्रकृया पुऱ्याउने गर्न ।
४. सण्डी डेटर्स तथा सण्डी क्रेडिटर्स शिर्षकमा पुराना बक्यौता रकमहरु राफसाफ गरी जानकारी दिन ।
५. लेखा समितिलाई सकृय तथा क्रियाशिल बनाउन ।
६. पूर्व कार्यकारी अध्यक्ष श्री सुरेश चन्द्र पौडेलको नाममा रहेको पेशकी रकम रु. ५,१६,२८०।०० फछ्यौट गरी जानकारी दिन ।
७. भौतिक सम्पत्तिको वार्षिक रुपमा परीक्षण गरी सांकेतिकरण गर्नका साथै अभिलेख अद्यावधिक गरी जानकारी दिन ।
८. एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं. ३ को दफा ११ बमोजिम क्षेत्रगत कर्जा सीमा सम्बन्धी निर्णय तथा अनुमोदन र अनुगमन गर्ने गर्न ।
९. संस्थाको कर्जाको वृद्धिदर अत्यधिक रहेकोले यसबाट उत्पन्न हुने जोखिम प्रति सजग रहन तथा निष्कृत कर्जाको अनुपात ५ प्रतिशत भन्दा तल ल्याउने तर्फ पहल गर्न ।
१०. बैङ्क तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२ अनुसार व्यवसायिक विशेषज्ञ सञ्चालक नियुक्ती गर्न ।

२.१.३ मालिका विकास बैङ्क लि., धनगढी, कैलाली

१. बैकिङ्ग कार्य निर्देशिका, ग्राहक पहिचान मार्गदर्शन, शाखा सञ्चालन कार्यविधि तथा सूचना प्रविधि नीति तयार गरी कार्यान्वयन गर्न ।
२. प्रधान कार्यलय तथा शाखा कार्यलयहरुले खर्च गर्न सक्ने अख्तियारी सम्बन्धी स्पष्ट नीति तयार गरी लागू गर्न ।
३. जिन्सी रजिष्टर अद्यावधिक गर्न तथा सम्पूर्ण स्थिर सम्पत्तिहरुको कोडिङ्ग गरी नियमित रुपमा भौतिक परिक्षण गर्न साथै नियमित रुपमा Cash Verification गर्न ।
४. कर्जा प्रवाह गर्नु पूर्व ऋणीहरुको कर्जा तिर्न सक्ने क्षमताको विश्लेषण गर्न तथा आम्दानी सम्बन्धी अधिकारिक कागजात राखी कर्जा फाइल अद्यावधिक गर्न ।
५. अख्तियार प्राप्त निकायको स्वीकृति पश्चात आवश्यक सम्पूर्ण प्रकृयाहरु पुरा गरी कर्जा प्रवाह/नबिकरण गर्न ।
६. प्रचलित बैकिङ्ग मूल्य र मान्यता अनुरूप चेकको भुक्तानी गर्न ।
७. बजेटमा आधारित भई प्रशासनिक तथा अन्य खर्चहरु ब्यवस्थापन गर्न ।
८. रु.१० लाख भन्दा बढी रकम जम्मा गर्दा अनिवार्य रुपमा स्रोत उल्लेख गर्ने ब्यवस्था गर्न ।
९. संस्थामा निष्कृत कर्जाको मात्रा उच्च रहेकोले सो घटाउन तर्फ आवश्यक पहल गर्न ।

२.१.४ सिद्धार्थ डेभलपमेन्ट बैङ्क लि., काठमाडौं

१. यस बैङ्कको निर्देशन अनुसार बाँकी ब्याज असुल गरेर मात्र साँवा असुल गर्न सञ्चालक समितिको ध्यानाकर्षण गराउने ।
२. ऋणीको वित्तीय अवस्था तथा घोषणा गरेको आयको विश्लेषण गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
३. सञ्चालन जोखिम ब्यावस्थापन सम्बन्धी विस्तृत कार्यविधि तर्जुमा गरी लागू गर्न ।
४. लामो समय देखि कारोबार नभएका निक्षेप खातालाई निष्कृत खातामा स्थानान्तरण गर्ने व्यवस्था गर्न तथा यस बैङ्कको निर्देशन अनुसार उक्त खाताहरूको विवरण प्रकाशन तथा नेपाल राष्ट्र बैङ्कमा पठाउने व्यवस्था गर्न ।
५. बजेटमा उल्लेखित खर्च तथा वास्तविक खर्चबीच नियमित रूपमा तुलना गरी विश्लेषण गर्न ।
६. कर्जा बृद्धिदर उच्च रहेको देखिएकोले त्यसबाट उत्पन्न हुने जोखिम प्रति सजग रहन ।
७. यथाशिघ्र व्यवसायिक विशेषज्ञ सञ्चालक नियुक्त गरी जानकारी दिन ।
८. पुनरसंरचना गरेको कर्जामा यस बैङ्कको निर्देशन अनुरूप कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्न ।

२.१.५ मनकामना विकास बैङ्क लि., काठमाडौं

१. आन्तरिक लेखापरीक्षण विभाग तथा लेखापरीक्षण समिति लाई प्रभावकारी बनाई आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली मजबुत बनाउन ।
२. खर्चहरूको लेखांकन गर्दा सो कारोबारलाई समर्थन गर्ने आवश्यक कागजातहरू (Supporting Documents) लिएर मात्र लेखांकन गर्न ।
३. ऋणीको वित्तीय अवस्था तथा घोषणा गरेको आयको विश्लेषण गर्न तथा ब्याक्तिगत जमानीकर्ताको खुद सम्पत्ति सम्बन्धी विवरण अनिवार्य रूपमा लिने गर्न ।
४. लामो समय देखि कारोबार नभएका निक्षेप खाताको पहिचान गर्ने विधि तयार गर्न, सो खाताको रकमलाई निष्कृत खातामा स्थानान्तरण गर्ने ब्यावस्था गर्न तथा यस बैङ्कको निर्देशन अनुसार उक्त खाताहरूको विवरण प्रकाशन गर्न एवम् यस बैङ्कमा पठाउने ब्यावस्था गर्न ।
५. कर्जाको बृद्धिदर तथा कर्जा निक्षेप अनुपात उच्च रहेकोले त्यसबाट उत्पन्न हुने जोखिम प्रति समयमा नै सजग रहन ।
६. यस बैङ्कबाट कर्जा अपलेखन नीति स्वीकृत गराई यस बैङ्कको निर्देशन अनुरूप कर्जा अपलेखन गर्न ।
७. कुल निक्षेपमा संस्थागत निक्षेपको अंश अधिक देखिएकोले सो कम गर्ने तर्फ आवश्यक रणनीति अवलम्बन गर्न ।
८. व्यवसायिक विशेषज्ञ सञ्चालक यथाशिघ्र नियुक्त गर्न ।

२.१.६ नारायणी डेभलपमेन्ट बैङ्क लि., रत्ननगर, चितवन

१. आवश्यक सम्पूर्ण कागजात संलग्न गरी प्रकृत्या पुन्याएर तथा कर्जा नीति अनुरूप अख्तियारी भित्र रही कर्जा स्वीकृत तथा प्रवाह गर्न ।
२. नियमावलीमा व्यवस्था भए बमोजिमको भत्ता तथा सुविधा प्रदान गर्न तथा सो विपरीत प्रदान गरिएको भत्ता तथा सुविधा सञ्चालक समितिका अध्यक्ष तथा सञ्चालकहरू बाट असुल गरी जानकारी दिन ।
३. आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरूको विवरण अद्यावधिक गर्न ।
४. ग्राहक पहिचान सम्बन्धी कार्यविधि (KYC) पूर्ण रूपमा पालना गर्न ।
५. अन्तर शाखा कारोवार हिसाब नियमित रूपमा मिलान गर्न ।
६. भौतिक सम्पत्तिको वार्षिक रूपमा परीक्षण गरी सांकेतिकरण गर्नका साथै अभिलेख अद्यावधिक

गरी जानकारी दिन ।

७. लेखा प्रणालीलाई पूर्णरूपमा कम्प्युटराईज्ड गर्न ।

२.१.७ पश्चिमाञ्चल विकास बैङ्क लि., बुटवल, रुपन्देही

१. अविलम्ब लगानी नीति तयार तयार गरी लागू गर्न ।

२. स्थिर सम्पत्तिको अद्यावधिक अभिलेख राखी नियमित रूपमा भौतिक परिक्षण गर्ने व्यवस्था गर्न ।

३. ऋणीहरुको वित्तीय अवस्थाको विश्लेषण गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।

४. बैङ्क तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा २१ को उपदफा १ तथा एकीकृत निर्देशनको निर्देशन नं. ६ को १० विपरित हुने गरी प्रबन्ध सञ्चालकलाई उपलब्ध गराइएको रकम असुल उपर गरी जानकारी दिन ।

५. यस बैङ्कको निर्देशन अनुरूप ग्राहक पहिचान मार्गदर्शन प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न ।

६. कर्जा निक्षेप अनुपात उच्च रहेकोले तरल सम्पत्तिमा कमीको कारणबाट उत्पन्न हुने तरलता जोखिम प्रति समयमा नै ध्यान पुऱ्याउन व्यवस्थापनले आवश्यक पहल गर्न ।

७. व्यवसायिक विशेषज्ञ सञ्चालक यथाशीघ्र नियुक्त गर्न ।

२.१.८ सहयोगी विकास बैङ्क लि., जनकपुरधाम, धनुषा

१. कर्जा प्रवाह गर्दा आवश्यक सम्पूर्ण कागजातहरु लिएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।

२. ऋणीको वित्तीय अवस्थाको विश्लेषण गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।

३. यथासमय भित्रै बीमायोग्य धितो सम्पत्तिको बीमा पोलिसीको नविकरण गर्न ।

४. युवा स्वरोजगार कोषमा गरेको लगानी रकमलाई कर्जा तथा सापटमा समावेश गर्न ।

५. संस्थाको जोखिम व्यवस्थापनका लागि अविलम्ब जोखिम व्यवस्थापनका समिति गठन गर्न ।

२.१.९ पशुपति विकास बैङ्क लि., बनेपा, काभ्रे

१. पुनर्संरचना गरिएको कर्जामा यस बैकको निर्देशन अनुरूप कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्न ।

२. संस्थामा रहेको उच्च कर्जा/निक्षेप अनुपात घटाउने तर्फ आवश्यक पहल गर्न ।

३. यस बैङ्कको निर्देशन विपरित निक्षेपमा प्रकाशित ब्याजदर भन्दा ०.५० प्रतिशत बिन्दु भन्दा बढी हुनेगरी ब्याज प्रदान गरेको देखिएकोले अव उप्रान्त यसरी ब्याज प्रदान नगर्न सञ्चालक समितिको ध्यानाकर्षण हुन ।

४. कर्मचारी सापटीको सम्बन्धमा स्पष्ट नीतिगत व्यवस्था गर्नको साथै कर्मचारीहरुलाई दिइएको तलब पेशकी नियमानुसार तोकिएको समय भित्र असुल उपर गर्न ।

५. नयाँ खाता खोल्दा आवश्यक सम्पूर्ण कागजातहरु संलग्न गर्नुको साथै ग्राहक पहिचान कार्यविधीको पूर्ण रूपमा पालना गर्न ।

६. कर्जा प्रवाह गर्दा आवश्यक सम्पूर्ण कागजातहरु लिएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्नको साथै रु.१० लाख भन्दा बढीको कर्जा प्रवाह गर्नु अघि अनिवार्य रूपमा कर्जा सूचना लिने गर्न ।

७. स्थिर सम्पत्तिको कोडिङ्ग गरी से को विवरण अद्यावधिक गर्नको साथै बीमायोग्य सम्पत्तिको अनिवार्य रूपमा बीमा गर्न ।

८. यस बैङ्कको निर्देशन अनुरूप आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरुको विवरण अद्यावधिक गरी पठाउन ।

९. यथाशीघ्र व्यवसायिक विशेषज्ञ सञ्चालक नियुक्त गर्न ।

१०. बैङ्क हिसाब मिलान समयमा नै सम्पन्न गर्न ।

२.१.१० कर्णाली विकास बैङ्क लि., नेपालगञ्ज, बाँके

१. आवश्यक सम्पूर्ण कागजात संलग्न गरी तथा प्रकृत्या पुऱ्याएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
२. लेखा समितिको भूमिकालाई सकृय बनाउन ।
३. बैङ्क तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२ अनुसार व्यवसायिक विशेषज्ञ सञ्चालक नियुक्त गर्न ।
४. स्थिर सम्पत्तिको भौतिक परीक्षण गरी अभिलेख अद्यावधिक गर्न ।
५. संस्थाले प्रयोग गरेको सफ्टवेयरमा एकरूपता ल्याई रिक्न्सीलेशन कार्य सहज बनाउन ।
६. संस्थाले सञ्चालन गरिरहेको संस्थागत वचत निक्षेप बन्द गर्न ।
७. वासलात वाहिरको कारोवार सम्बन्धी नीति तर्जुमा गरी कार्यान्वयमा ल्याउन ।
८. संस्थाको २०६७ आषाढ तथा २०६७ श्रावणमा पूँजीकोष नपुग रहेको सन्दर्भमा यस बैङ्कको एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं. १ को दफा १ बमोजिम कायम गर्नु पर्ने न्यूनतम पूँजीकोष नियमित रुपमा जुनसुकै बखत कायम गर्ने तर्फ सञ्चालक समिति तथा व्यवस्थापन सजग रहन ।
९. कम्प्युटर सफ्टवेयर तथा सर्भर खरीद वापतको पेशकी फछ्यौट गरी जानकारी दिन ।
१०. पूँजीकोष गणना गर्ने प्रयोजनका लागि जोखिम भारित सम्पत्ति गणना गर्दा बैङ्क तथा वित्तीय संस्थामा रहेको बैंक मौज्दातमा यस बैंकले तोके बमोजिमको जोखिमभार प्रदान गर्न ।

२.१.११ त्रिवेणी विकास बैङ्क लि., नारायणगढ, चितवन

१. कर्जा प्रवाह गर्दा आवश्यक सम्पूर्ण कागजातहरु लिएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
२. कर्जा प्रदान गर्दा ऋणीको कर्जा तिर्ने क्षमताको विश्लेषण तथा ऋणीले घोषणा गरेको आयको स्रोत प्रमाणित हुने कागजात लिने व्यवस्था मिलाउन ।
३. क्षेत्रगत कर्जा सापटमा प्राथमिक पूँजीको शत प्रतिशत वा सो भन्दा बढी कर्जा प्रवाह भएको क्षेत्रको कर्जा संस्थाको सञ्चालक समितिबाट अनुमोदन गराई जानकारी दिन ।
४. यस बैंकको निर्देशन विपरित प्रकाशित ब्याजदरमा ०.५० प्रतिशत बिन्दु भन्दा बढी हुनेगरी ब्याज प्रदान नगर्न एवम् निर्धारण नगर्न व्यवस्थापन तथा सञ्चालक समितिको ध्यानाकर्षण गराउन ।
५. सञ्चालक तथा कर्मचारीहरुको व्यक्तिगत फाइल अद्यावधिक गर्न ।
६. ग्राहक पहिचान मार्गदर्शनको पूर्ण पालना गर्न ।
७. कर्जा सूचना केन्द्रबाट साख सूचना प्राप्त भएपछि मात्र ऋण प्रवाह गर्न ।
८. अविलम्ब व्यवसायिक विशेषज्ञ सञ्चालक नियुक्त गर्न ।
९. संस्थाको आर्थिक प्रशासन विनियमावली अनुसार खरिद कार्य गर्न ।
१०. युवा स्वरोजगार कोषको रकमलाई कर्जा तथा सापट शिर्षकमा लेखांकन गर्न ।
११. लगानी वापत संभावित नोक्सानी व्यवस्थाको रकमलाई पूरक पूँजीमा समावेश नगर्न ।
१२. अवास्तविक सम्पत्तिलाई जोखिम भारित सम्पत्तिमा देखाई प्राथमिक पूँजीबाट घटाउन ।

२.१.१२ अन्नपूर्ण विकास बैङ्क लि., बनेपा, काभ्रे

१. Key Register Book राखी ढुकुटीको साँचो अधिकार प्राप्त कर्मचारीलाई मात्र हस्तान्तरण गर्न ।
२. व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (MIS) नीति तयार गर्न ।
३. आवश्यक कागजात लिएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।

४. संस्थाले बैङ्क ग्यारेण्टी रजिष्टर राख्ने व्यवस्था गर्न ।
५. कर्मचारीको व्यक्तिगत फाइलमा आवश्यक कागजात संलग्न गर्न ।
६. Central Database संग शाखाहरु जोडिने गरी नेटवर्कको व्यवस्था गर्न ।
७. हेटौडा शाखामा खाता खोल्ने र बन्द गर्ने रजिष्टर राख्ने व्यवस्था मिलाउन ।
८. यस बैङ्कको निर्देशन नं. १२ को बुँदा नं. २ अनुसार महिना समाप्त भएको १५ दिनभित्र आफूले स्वीकृत गरेको २५ लाख रुपैया वा सो भन्दा बढीको कर्जा/सुविधाको विवरण कर्जा सूचना केन्द्रमा अनिवार्य रुपमा पठाउन ।
९. निक्षेपकर्ताहरुको पहिचान खुल्ल नसकी हिसाबमिलान हुन बाँकी रहेको रकम रु.१,०८,०४५।- हिसाब मिलाउन गर्न ।
१०. खाता खोल्दा, बन्द गर्दा र चेक जारी गर्दा आवश्यक प्रक्रिया पुरा गर्न ।
११. भल्टको क्षेत्रसम्म CCTV को Coverage पुऱ्याउन ।
१२. व्यावसायिक विशेषज्ञ सञ्चालक नियुक्त गर्न ।

२.१.१३ भृकुटी डेभलपमेन्ट बैङ्क लि., बुटवल, रुपन्देही

१. कम्पनी ऐन, २०६३ को दफा १०५ को उपदफा १(ग) अनुसार पब्लिक कम्पनी वा बैङ्क वा वित्तीय संस्थाबाट ऋण प्राप्त गर्ने प्राइभेट कम्पनीको सञ्चालक समितिले शेयरधनीहरुको साधारसभाबाट विशेष प्रस्ताव पारित नगराई एक आर्थिक वर्षमा पचास हजार रुपैयाँ वा कम्पनीको विगत तीन आर्थिक वर्षको सरदर खुद मुनाफाको एक प्रतिशतले हुन आउने रकम मध्ये जुन कम हुन्छ, सो रकमभन्दा बढी रकमको चन्दा, अनुदान वा दान दिन नपाउने व्यवस्थाको प्रतिकुल हुने गरी चन्दा प्रदान नगर्न ।
२. स्थिर सम्पत्तिको कोडिङ्ग गरी लगत राख्न ।
३. संस्थाले आफ्नो सञ्चालक समितिको बैठकमा सञ्चालक तथा विशेषज्ञ बाहेक अन्य व्यक्तिलाई आमन्त्रण गरी सञ्चालक सरह बैठक भत्ता तथा अन्य सुविधा प्रदान नगर्न ।
४. ऋणीको कर्जा तिर्ने क्षमताको विश्लेषण तथा ऋणीले घोषणा गरेको आयको स्रोत प्रमाणित हुने कागजात लिन तथा परियोजनाको विश्लेषण गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
५. कर्जा नविकरण गर्दा आवश्यक कागजातहरु लिएर मात्र कर्जा नविकरण गर्न ।
६. ऋण सदुपयोगिता भए नभएको पुष्टि हुने कागजात सम्बन्धित ऋणीको फाइलमा संलग्न गर्ने व्यवस्था मिलाउन ।
७. संस्थाले आफ्नो कुल जारी पूँजीको कम्तीमा ३० प्रतिशत शेयर सर्वसाधारणको रहने व्यवस्था गर्न ।
८. व्यावसायिक विशेषज्ञ सञ्चालक नियुक्त गर्न ।

२.१.१४ शुभेच्छा विकास बैंक लि., नारायणगढ, चितवन

१. वीमाको सीमा भित्र रही नगद व्यवस्थापन गर्न ।
२. स्थिर सम्पत्तिमा संकेत नम्बर राख्ने (coding) व्यवस्था गर्नुका साथै स्थिर सम्पत्ति दर्ता किताव अद्यावधिक गर्न ।
३. KYC को पूर्णरुपमा पालना गर्न ।
४. ढुकुटीबाट दैनिक नगद राख्दा र भिक्दा Vault Register राख्न ।
५. मासिक रुपमा Bank Reconciliation गर्ने गर्न ।
६. कर्जा सूचना प्राप्त भएपछि मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
७. हायरपचेज कर्जा अन्तरगत गाडीको स्वामित्व आफ्नो नाममा नामसारी भई सकेपछि मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।

८. कर्जा प्रवाह गर्दा आवश्यक सम्पूर्ण कागजातहरू लिएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
९. व्यवसायिक विशेषज्ञ सञ्चालक नियुक्त गर्न ।

२.१.१५ बागेश्वरी विकास बैङ्क लि., नेपालगञ्ज, बाँके

१. यस बैकको एकीकृत निर्देशन नं. १२ को बुँदा नं २ अनुसार ऋणीको विस्तृत विवरण एवं कर्जा रकम कर्जा सुचना केन्द्रमा पठाउन ।
२. श्रोतमा कर कट्टी गर्ने व्यवस्था गर्न ।
३. बैङ्कले ऋणीको कर्जा तिर्ने क्षमताको विश्लेषण तथा ऋणीले घोषणा गरेको आयको स्रोत प्रमाणित हुने कागजात लिन ।
४. संस्थाको अन्तर शाखा हिसाब मिलान समयमा नै गर्न तथा अन्य बैङ्क तथा वित्तीय संस्थासँगको हिसाब मिलान समयमै गर्न ।
५. संस्थाले सम्भावित दायित्वहरूको रजिष्टर राख्ने गर्न ।
६. यस बैङ्कको निर्देशन बमोजिम ग्राहक पहिचान मार्गदर्शन पूर्ण पालना गर्न ।
७. शाखाले स्थिर सम्पत्तिको पूर्ण विवरण खुल्ने गरी रजिष्टर राख्ने गर्न ।
८. शाखामा ढुकुटीको बीमा सीमाभित्र रहने व्यवस्था मिलाउन ।
९. कर्जा प्रवाह अगावै साख सूचना लिई सम्पूर्ण कागजात तथा प्रकृत्या पुऱ्याएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
१०. व्यवसायिक विशेषज्ञ सञ्चालक नियुक्त गर्न ।

२.१.१६ सानिमा विकास बैङ्क लि., काठमाडौं

१. मार्जिन लेण्डिङ कर्जाको हकमा नेपाल राष्ट्र बैङ्कबाट जारी एकीकृत निर्देशन २ को बुँदा १६ क (१)को व्यवस्था अनुसार कर्जा नीतिमा संशोधन गर्न ।
२. संस्थाको स्वामित्वमा रहेका स्थिर सम्पत्तिको सञ्चालन र नियन्त्रण गर्ने सम्बन्धमा नीति बनाई लागू गर्न एवं स्थिर सम्पत्तिको दर्ता किताव अद्यावधिक गर्न ।
३. संस्थाको तथ्याङ्कको सुरक्षा (Data Security) सम्बन्धि नीति बनाइ लागू गर्न ।
४. SCT ATM Card कारोवारको हिसाब मिलान कार्य यथाशीघ्र सम्पन्न गर्न ।

२.१.१७ गौरीशंकर डेभलपमेन्ट बैङ्क लि., कावासोती, नवलपरासी

१. एकीकृत निर्देशन नं.१५ को बुँदा नं. ३ मा भएको व्यवस्था भन्दा फरक पर्ने गरी निक्षेपमा ब्याज प्रदान नगर्न एवं परिवर्तित ब्याजदर वारे यस बैङ्कमा जानकारी पठाउन ।
२. बैङ्कको Operational Manual तयार गरी लागू गर्न ।
३. संस्थाको Teller Area, Vault Area जस्ता संवेदनशील क्षेत्रमा CCTV Camera जडान गर्न ।
४. ग्राहक पहिचान (Know Your Customer-KYC) सम्बन्धी व्यवस्थाको पूर्ण पालना गर्न ।
५. आयकर ऐन, २०५८ अनुसार समयमा नै TDS बुझाउन ।
६. पेशकी रकम समयमै पछ्यौट गर्न र लामो समयदेखि पछ्यौट नभएको पेशकी रकम यथाशीघ्र पछ्यौट गरी यस बैङ्कलाई जानकारी गराउन ।
७. संस्थागत सुशासनको मर्म विपरित संस्थाको सञ्चालक समितिको बैठकमा संस्थापकहरूलाई सहभागी नगराउन ।
८. संस्थाको Credit Policy Guideline मा Deprived Sector Lending सम्बन्धी व्यवस्था गरी यस बैङ्कलाई जानकारी गराउन ।
९. कर्जा प्रवाह गर्दा कर्जा सुचना लिएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न, खरिद गरिएको नयाँ जग्गा धितोको रुपमा स्वीकार गर्दा जग्गाको राजिनामापत्र समेत लिने गर्न र आम्दानीको श्रोत पुष्टि

हुने कागजात लिन ।

१०. संस्थाको नीति र बैङ्क तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा २१ र एकीकृत निर्देशन नं.६ को बुँदा नं.१० को व्यवस्था विपरित सञ्चालकहरुले लिएको भत्ता तथा सुविधा असुलउपर गरी यस बैङ्कमा जानकारी पठाउन ।
११. बैङ्क तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा ११ को विपरित हुने गरी संस्थाका तत्कालीन सञ्चालक वेदनिधि ढकालले सञ्चालक समितिको सदस्यबाट हटेको १ वर्ष नपुग्दै आफ्नो नाममा रहेको संस्थापक शेयर बैंक अफ काठमाडौंमा धितो बन्धक राखी लिएको ऋण चुक्ता गराई यस बैङ्कमा जानकारी पठाउन ।
१२. एकीकृत निर्देशन नं १ को बुँदा नं. ७ को व्यवस्था अनुसार आन्तरिक लेखा परीक्षकबाट प्रमाणित गराई पूँजीकोषको प्रतिवेदन पठाउने गर्न ।
१३. अर्ध वार्षिक रुपमा आपसी सम्बन्ध भएका ऋणीहरुको विवरण तयार गरी नियमित रुपमा यस बैङ्कमा पठाउन ।
१४. वजार जोखिम सम्बन्धी विश्लेषण गर्न साथै सम्पत्ति दायित्व विश्लेषण सम्बन्धी नीति तयार गरी यस बैङ्कलाई जानकारी गराउन ।
१५. आन्तरिक लेखापरीक्षण सम्बन्धी कार्यविधि बनाई एवं यस बैङ्कको एकीकृत निर्देशन नं ६ को बुँदा नं ५ बमोजिम आन्तरिक लेखापरीक्षण समितिलाई प्रभावकारी बनाउन ।
१६. कर्जा सूचना केन्द्रलाई दिनु पर्ने सुचनाहरु समयमा नै कर्जा सूचना केन्द्रमा पठाउन ।
१७. व्यवसायिक विशेषज्ञ सञ्चालक नियुक्त गर्न ।

२.१.१८ गण्डकी विकास बैङ्क लि., पोखरा, कास्की

१. संस्थाको लागि आवश्यक सामान खरिद गर्दा संस्थाको आर्थिक प्रशासन विनियमावलीमा भएको व्यवस्था अनुरूप सम्पूर्ण प्रकृयाहरु पुरा गर्न तथा करयोग्य भुक्तानी गर्दा नियमानुसार कर कट्टा गरेर मात्र भुक्तानी दिने गर्न ।
२. प्राकृतिक व्यक्ति/नाफा कमाउने उद्देश्य नराखी स्थापित संस्थाहरु बाहेकका संस्थाहरुको नाममा रहेका वचत खाताहरु तत्काल बन्द गर्न ।
३. यस बैङ्कबाट जारी एकीकृत निर्देशन, नं.१९ बमोजिम ग्राहक पहिचान (Know Your Customer) सम्बन्धी व्यवस्थाको अनिवार्यरुपमा पालना गर्न ।
४. कर्जा प्रवाह गर्दा आवश्यक पर्ने सम्पूर्ण कागजातहरु लिएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
५. यथाशिघ्र आन्तरिक लेखापरीक्षण कार्यविधि तर्जुमा गरी लागू गर्न, नियमित रुपमा संपुर्ण शाखाहरुको आन्तरिक लेखापरीक्षण गर्न साथै संस्थाको लेखापरीक्षण समितिलाई पूर्णता प्रदान गरी यस बैङ्कको एकीकृत निर्देशन नं. ६ (५) अनुरूप सकृय बनाउन ।
६. वासलात बाहिरको कारोवार सम्बन्धि नीति तथा कार्यविधि तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न ।
७. क्षेत्रगत कर्जाको अधिकेन्द्रित जोखिम कम गर्न आवश्यक सजगता अपनाउन ।
८. यस बैङ्कको एकीकृत निर्देशन नं. ८ को बुँदा ५ बमोजिम लगानी पुनरावलोकन गरी तोकिएको समयमा विवरण पठाउने गर्न ।
९. एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं.६ को बुँदा १० मा भएको व्यवस्था विपरित संस्थाका सञ्चालक समितिका सम्पूर्ण सदस्यहरुको दुर्घटना, औषधोपचार एवं हस्पिटलाइजेशन बीमा गरी त्यस संस्थाका सञ्चालकहरुले बैङ्क तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा २४ को उपदफा (१) को व्यवस्था उल्लंघन गरेको देखिएकोले सोही ऐन को दफा २१ को उपदफा (२) बमोजिम कसूर गरेको मानी बीमा वापत खर्च भएको रकम सम्बन्धित सञ्चालकहरुबाट असुल उपर गर्न ।

२.१.१९ इन्फ्रास्ट्रक्चर डेभलपमेन्ट बैङ्क लि., बनेपा, काभ्रे

१. कर्जा सम्बन्धमा हायर पर्चेज अन्तर्गत प्रवाह भएको कर्जा रकम सवारी साधन विक्रेतालाई मात्र भुक्तानी गर्न, यस बैङ्कको निर्देशन अनुसार योग्य ठहरीएका ऋणीहरूलाई मात्र विपन्न वर्ग अन्तर्गत वर्गीकरण गर्न, कर्जा शीर्षक फरक पार्ने उद्देश्यले एकै व्यक्तिलाई एकै शीर्षकमा प्रदान गरिएको एक भन्दा बढी कर्जालाई एकीकृत गरी सम्बन्धित शीर्षकमा वर्गीकरण गर्न, कर्जा प्रवाह गर्दा सम्पूर्ण कागजातहरू लिई आवश्यक प्रक्रिया पूरा गर्न, तोकिएको भौगोलिक कार्यक्षेत्रभन्दा बाहिर गई कर्जा प्रवाह नगर्न तथा प्रवाहित कर्जालाई नियमित गर्न ।
२. निक्षेपमा पाकेको ब्याज समयमा सम्बन्धित खाताहरूमा जम्मा गर्न सक्ने गरी System मा तत्काल सुधार गर्न तथा यस अघि समयमा जम्मा हुन नसकेको ब्याज निक्षेपकर्तालाई नोक्सान नपर्ने गरी हिसाब मिलान गर्न ।
३. यस बैङ्कबाट जारी एकीकृत निर्देशन, नं.१९ बमोजिम ग्राहक पहिचान (Know Your Customer) सम्बन्धी व्यवस्थाको अनिवार्यरूपमा पूर्ण कार्यान्वयन गर्न ।
४. ढुकुटी वीमाको सिमा भन्दा बढी रकम नरहने गरी ढुकुटीलाई व्यवस्थित गर्न तथा नक्कली नोट पहिचान गर्ने संयन्त्रको व्यवस्था गर्न ।
५. यस बैङ्कको एकीकृत निर्देशन नं. ८ को बुँदा ५ बमोजिम लगानी पुनरावलोकन गरी तोकिएको समयमा विवरण पठाउने गर्नु हुन ।
६. स्थिर सम्पत्तिको लगत अध्यावधिक गरी नियमित रूपमा भौतिक परिक्षण गर्न ।
७. सम्पत्ति खरिद गर्दा संस्थाको आर्थिक प्रशासन विनियमावलीमा भएको व्यवस्था अनुरूप सम्पूर्ण प्रकृयाहरू पुरा गर्न तथा नियमानुसार कर कट्टा गरेर मात्र भुक्तानी दिने साथै खर्चलाई सही खर्च शीर्षकहरूमा लेखाङ्कन गर्न ।

२.१.२० विजनेश डेभलपमेन्ट बैङ्क लि., पोखरा, कास्की

१. कर्जा स्वीकृति/प्रवाह तथा नवीकरण गर्दा आवश्यक सम्पूर्ण कागजातहरू लिएर मात्र नविकरण गर्ने गर्न ।
२. विपन्न वर्गमा कर्जा प्रवाह सम्बन्धी कार्यविधी तयार गरी कार्यान्वयन गर्न ।
३. इजिलोन शीर्षकबाट उपभोक्ता कर्जा, रियलस्टेट कर्जा तथा हायरपर्चेज कर्जामा अधिकेन्द्रित रहेको पाइएकोले सोबाट उत्पन्न हुन सक्ने जोखिम तर्फ सजग रहन ।
४. संस्थागत निक्षेपमा देखिएको अधिकेन्द्रित जोखिम कम गर्न आवश्यक पहल गर्न ।
५. सञ्चालनमा आउने निश्चित नभएको संस्था जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी (GIC) को शेयरमा भएको लगानी अविलम्ब फिर्ता लिई सोको जानकारी गराउन ।
६. प्राकृतिक व्यक्ति वाहेक संस्थाको नाममा बांकी रहेका वचत खाताहरू तत्काल बन्द गर्न ।
७. शीर्षक अनुसार कर्जाको वर्गीकरण गरी प्रयोजन एवं क्षेत्रगत कर्जाको विवरण यथार्थ रूपमा तयार गर्ने गर्न ।
८. व्यवसायिक विशेषज्ञ सञ्चालक नियुक्त गर्न ।
९. कर्जा प्रवाह पश्चात कर्जा सदुपयोगिता सम्बन्धमा स्थलगत निरीक्षण गरी सोको प्रतिवेदन सम्बन्धित फाइलमा राख्ने गर्न ।

२.१.२१ बिराटलक्ष्मी विकास बैङ्क लि., विराटनगर, मोरङ्ग

१. खराब कर्जाको वृद्धिदर उच्च देखिएकोले सो घटाउने तर्फ आवश्यक पहल गर्न र निक्षेप तथा कर्जाको वृद्धिदर उच्च रहेकोले त्यसबाट उत्पन्न हुने जोखिम प्रति सजग रहन ।

२. नियमितरूपमा जम्मा गर्नुपर्ने र दीर्घकालिनरूपमा दायित्व सिर्जना हुने खालका कर्मचारी उपदानकोष जस्ता रकमहरु सोही आर्थिक वर्षको नाफानोक्सान हिसाबमा खर्च लेखी सम्बन्धित कोषमा जम्मा गर्न ।
३. बैकको कर्जा नीतिमा व्यवस्था भए अनुसारका आवश्यक सम्पूर्ण कागजातहरु लिई भुक्तानी क्षमताको विश्लेषण गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
४. विपन्न वर्ग कर्जा उपयोग गरिरहेका संस्थाबाट नियमितरूपमा कर्जा उपयोगको विवरण लिने गर्न ।
५. खाता सञ्चालन गर्दा ग्राहक पहिचान सम्बन्धी मार्गदर्शन अनुरूपका प्रकृयाहरु पूर्णरूपमा पालना गर्न ।

२.१.२२ एक्सल डेभलपमेन्ट बैङ्क लि., विर्तामोड, भापा

१. जोखिम व्यवस्थापनको लागी प्रभावकारी संयन्त्रको विकास गर्न ।
२. आन्तरिक तथा बाह्य लेखापरीक्षकले औल्याएका कैफियतहरु सुधार गर्ने तथा सोही कैफियतहरु पुनः दोहरिन नदिन कैफियत सुधारको कार्यान्वयन पक्षलाई प्रभावकारी बनाउन ।
३. कर्जा प्रवाह गर्दा आवश्यक सम्पूर्ण कागजातहरु लिई आवश्यक प्रक्रिया पूरा गरी कर्जा प्रवाह गर्न तथा वीमायोग्य धितोको अनिवार्य रूपमा वीमा गर्न ।
४. एकीकृत निर्देशन, २०६६ बमोजिम ग्राहक पहिचान मार्गदर्शन (KYC) पूर्ण रूपमा पालना गर्न ।
५. व्यवसायिक विशेषज्ञ सञ्चालक नियुक्त गर्न ।
६. सुरक्षा सम्बन्धि व्यवस्थालाई प्रभावकारी बनाउन ।
७. यस बैङ्कमा पठाउनु पर्ने वित्तीय विवरणहरु नियमित रूपमा तोकिएको समय भित्र पठाउनु पर्ने निर्देशनको पालना गर्न ।

२.१.२३ वेस्टर्न डेभलपमेन्ट बैङ्क लि., घोराही, दाङ्ग

१. अत्यधिकरूपमा बृद्धि भएको निष्कृत्य कर्जा न्युनिकरण गर्न आवश्यक प्रभावकारी उपायहरु अवलम्बन गर्न ।
२. एकीकृत निर्देशन, २०६७ निर्देशन नं.३ वुँदा ७ अनुरूप एउटा ग्राहक वा आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरु र एउटै समूहका फर्म वा कम्पनीहरुको विवरण अर्धवार्षिक रूपमा तयार गरी १ महिनाभित्र यस बैङ्कमा पठाउने गर्न ।
३. क्षेत्रगत कर्जा सघनताका सम्बन्धमा एकीकृत निर्देशन, २०६७ निर्देशन नं.३ कृ वुँदा नं.११ बमोजिमको व्यवस्था कार्यान्वयन गर्न ।
४. कर्जा प्रवाह एवं नविकरण गर्नु पूर्व कर्जा नीति निर्देशिकामा उल्लेखित आवश्यक सम्पूर्ण कागजात लिने र निर्धारित सीमाभन्दा बढी रकमको कर्जाको धीतो मूल्याङ्कन सूचिकृत मूल्याङ्कनकर्ताबाट गराउने गर्नका साथै आवश्यक सम्पूर्ण प्रक्रिया पूरा गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्ने गर्न ।
५. कर्जा अपलेखन नीति, लगानी नीति, सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन नीति, सूचना प्रविधि नीति र वासलात बाहिरका कारोवार सम्बन्धी नीति तर्जुमा गरी सोको जानकारी यस बैङ्कलाई दिन ।
६. सञ्चालकको बैठक भत्ता र सञ्चालकहरुलाई दिइने सुविधाहरु नियमावलीमा उल्लेख गर्न ।
७. एकीकृत निर्देशन, २०६७ निर्देशन नं. १५ वुँदा ४ बमोजिम निक्षेप र कर्जाको व्याजदर हरेक त्रयमास समाप्त भएको ७ दिनभित्र अनिवार्य रूपमा यस बैङ्कमा पठाउने गर्न ।

२.१.२४ हिमचुली विकास बैङ्क लि., पोखरा

१. कर्जा फाईलमा कर्जा प्रवाहसँग सम्बन्धित कागजातहरु क्रमवद्ध, व्यवस्थित र पूर्ण हुने गरी संलग्न गर्ने गर्न ।
२. यस बैङ्कको एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं.२ को बुँदा ९ (५) अनुसार व्यक्तिगत जमानतमा कर्जा प्रवाह गर्दा जमानीकर्ताबाट जमानी रकम बराबरको अन्य कसैको दावी नलाग्ने सम्पत्तिको विवरण अनिवार्य रुपमा लिने गर्न ।
३. विल, विजक, भरपाई जस्ता कागजातहरु लिई तथा अख्तियारप्राप्त अधिकारीबाट स्वीकृत गरेर मात्र सेवा तथा सामान खरिद वापतको रकमहरुको भुक्तानी गर्न ।
४. संस्थाको कर्जाको वृद्धिदर अत्यधिक रहेकोले यसबाट उत्पन्न हुने जोखिम प्रति सजग रहन ।

२.१.२५ अरनिको विकास बैङ्क लि., धुलिखेल, काभ्रे

१. धितो लिइएको सम्पत्तिको Distress Value गणना गर्ने व्यवस्था गरी संस्थाको कर्जा नीति लाई अद्यावधिक गर्न ।
२. कर्जा प्रवाह गर्नु पूर्व धितोको बीमा, धितो रहने जग्गाको चार किल्ला प्रमाणपत्र, साख सूचना, कर चुक्ता प्रमाणपत्र, आयश्रोत पुष्टि हुने कागजात आदि लिने गर्न ।
३. संस्थाको आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी विनियम, २०६३ बमोजिम आवश्यक प्रकृया पुरा गरेर मात्र सामान खरिद गर्न तथा खर्च भौचरहरु आधिकारिक व्यक्तिबाट स्वीकृत गराउन ।
४. निक्षेप खाता खोल्दा निवेदकको फोटो, नागरिकता एवं संस्थागत खाताको हकमा प्रबन्धपत्र तथा नियमावली एवं खाता खोल्ने निर्णयको प्रतिलिपि आदि विवरण लिनुका साथै फाराम पूर्ण रुपमा भराउन, निवेदनमा खातावालाको दस्तखत गराई अधिकारप्राप्त अधिकारीबाट स्वीकृत गराउन ।
५. ग्राहक पहिचान नीति तथा कार्यविधी र वासलातवाहिरका कारोबार सम्बन्धी नीति तथा कार्यविधिहरु तर्जुमा गर्न ।
६. स्थिर सम्पत्तिको बीमा तथा साङ्केतिकरण गरी रेकर्ड अद्यावधिक गर्न ।
७. अत्यधिकरुपमा वृद्धि भएको निष्कृत्य कर्जा न्युनिकरण गर्न आवश्यक प्रभावकारी उपायहरु अवलम्बन गर्नुहुन ।
८. लगानी समायोजन कोषमा रकम जम्मा गर्दा नाफा नोक्सान हिसाब खर्च लेख्न ।

२.१.२६ एन.डि.ई.पि. डेभलपमेन्ट बैङ्क लि., कमलादी, काठमाडौं

१. कर्जा प्रवाह गर्नुपूर्व ऋणिको आयश्रोत पुष्टि हुने कागजात एवं परियोजनाको लेखापरीक्षण भएको वित्तीय विवरण लिई सोको आधारमा निजको कर्जा तिर्न सक्ने क्षमताको विश्लेषण गर्नुका साथै कर्जा सदुपयोगिता निरीक्षण गर्ने गर्न ।
२. ऋणीले अन्य वित्तीय संस्थाहरुबाट समेत कर्जा उपयोग गरिरहेको सूचना प्राप्त भएको अवस्थामा संस्थाले थप सूचना एवं जानकारी लिई ऋणिको कूल कर्जा उपयोग रकम तथा कर्जा तिर्न सक्ने क्षमताको विश्लेषण गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्ने गर्न ।
३. संस्थाको नाममा धितो प्राप्त भएपछि मात्र कर्जा प्रवाह गर्ने गर्न ।
४. वासलात बाहिरका कारोबार सम्बन्धी नीति तर्जुमा गर्न ।

२.१.२७ क्लिन इनर्जी डेभलपमेन्ट बैङ्क लि., सितापाइला, काठमाडौं

१. ग्रेस अवधिमा परियोजना कर्जाबाट प्राप्त पूँजीकृत ब्याज आमदानीबाट मात्र हुन आउने सञ्चित नाफाबाट बोनस शेयर र सो बोनस शेयर वितरण गर्दा आयकर ऐन, २०५८ अनुसार लाग्ने लाभांश कर बाहेक नगद लाभांश वितरण नगर्न ।

२. संस्थाले विभिन्न जलविद्युत परियोजनाहरुको Due Diligence गरे बापत पाउनुपर्ने शुल्कलाई सम्झौता बमोजिम संस्थाले कर्जा लगानी नगरेमा फिर्ता गरिने वा कर्जा लगानी गर्ने भएमा कर्जा रकम मै समायोजन गर्ने प्रावधान बमोजिम मात्र आम्दानी बाँध्ने गर्न ।
३. कर्जामा पारीपासु सम्झौता बमोजि बीमा गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्ने गर्न ।
४. मौज्दात तथा पाउनुपर्ने हिसाबको धितोमा प्रदान गरिएको कर्जाको हकमा मौज्दातको नियमित निरीक्षण गर्ने गर्न ।
५. वासलात बाहिरका कारोबार सम्बन्धी नीति तर्जुमा गरी जानकारी दिन ।

२.१.२८ मितेरी डेभलपमेन्ट बैङ्क लि., धरान, सुनसरी

१. कर्जा प्रवाह गर्नु पूर्व ऋणीको परियोजनाको लेखापरीक्षण गरिएको वित्तीय विवरण, आयश्रोत पुष्टि हुने कागजात लिन र कर्जा प्रवाह पश्चात् कर्जा सदुपयोगिता निरीक्षण गर्ने गर्न ।
२. यस बैङ्कको ग्राहक पहिचान मार्गदर्शन बमोजिमका सम्पूर्ण आवश्यक कागजात लिई प्रक्रिया पु-याएर मात्र खाता खोल्ने तथा निक्षेप स्वीकार गर्ने गर्न ।
३. ढुकुटी बीमाको सीमासम्म मात्र नगद मौज्दात कायम गर्न ।
४. संस्थाको कर्जाको वृद्धिदर अत्यधिक रहेकोले यसबाट उत्पन्न हुने जोखिम प्रति सजग रहन ।

२.१.२९ राइजिङ्ग डेभलपमेन्ट बैङ्क लि., नारायणगढ, चितवन

१. ग्राहक पहिचान नीति अनुरूप आवश्यक प्रक्रिया पुरा गरेर तथा कागजात संलग्न गरेर मात्र निक्षेप खाता खोल्न ।
२. रु.१० लाख भन्दा बढीको कर्जा नवीकरण गर्दा अनिवार्य रुपमा कर्जा सूचना लिएर मात्र नवीकरण गर्न ।
३. कर्जा नवीकरण गर्दा कर्जा सदुपयोगिताको निरीक्षण गर्न ।
४. धितोमा रहेको सुरक्षणको अनिवार्य रुपमा वीमा नवीकरण गर्न ।
५. बैङ्कले गर्ने खरिद संस्थाको आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी विनियमावली अनुरूप गर्न ।
६. स्वप्रयोजनको लागि खरिद गरिएको जग्गाको मूल्य बराबरको रकम प्राथमिक पूँजीकोष गणना गर्दा घटाउनुपर्ने व्यवस्थाको पालना गर्न ।
७. सर्वसाधारणमा अविलम्ब शेयर बिक्री गर्न ।

२.१.३० मुक्तिनाथ विकास बैङ्क लि., पृथ्वीचोक, कास्की

१. यस बैङ्कको निर्देशन बमोजिम कायम गर्नुपर्ने न्यूनतम पूँजीकोष सम्बन्धी निर्देशनको वर्षैभरी पालना गर्न ।
२. कार्यक्षेत्र बाहिर प्रवाह गरेको कर्जालाई यस बैङ्कको निर्देशनको अवधिभित्र नियमित गर्न ।
३. सम्बन्धित अख्तियारवालाबाट स्विकृत नगरी कर्जा अनुमोदन नगर्न ।
४. निक्षेप खाता खोल्दा ग्राहक पहिचान सम्बन्धी नीतिको पूर्ण रुपमा पालना गर्न ।
५. कमसल र शंकास्पद कर्जाको लागि निर्देशन बमोजिम कायम गरेको रु.१२,६६,८०३।५३ नोक्सानी व्यवस्थालाई पूरक पूँजी गणनाबाट हटाई पूँजीकोष गणना गर्न ।

२.१.३१ सेवा विकास बैङ्क, बुटवल लि., रुपन्देही

१. ग्राहक पहिचान नीति अनुरूप आवश्यक प्रक्रिया पुरा गरेर तथा कागजात संलग्न गरेर मात्र निक्षेप खाता खोल्न तथा रु.१० लाख भन्दा बढी रकम जम्मा गर्दा श्रोत खुलाउने व्यवस्थाको पालना गर्न ।
२. कर्जा सूचना लिएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।

३. कर्जा प्रवाह गर्दा करचुक्ता प्रमाणपत्र, धितोमा लिइएको जग्गाको चारकिल्ला प्रमाणित कागजात, ऋणीको आयश्रोत प्रमाणित गर्ने कागजात तथा वित्तीय विवरणहरु संलग्न गर्न ।
४. कर्जा प्रवाह गर्नुपूर्व धितो निरीक्षण गर्न तथा सुरक्षणमा लिइएको विमायोग्य सम्पत्तिको विमा गर्न ।
५. वासलात बाहिरको कारोबार सम्बन्धी नीति तथा सञ्चालन निर्देशिका तर्जुमा गर्न ।
६. यस बैङ्कको एकीकृत निर्देशन २०६७ बमोजिम अर्धवार्षिक रुपमा लगानीको पुनरावलोकन गरी जानकारी दिन ।

२.१.३२ कन्काई विकास बैङ्क लि., दमक, भापा

१. कर्जा प्रवाह गर्नु पूर्व ऋणीको आयश्रोत, परियोजनाको नेटवर्थ, कर्जा तिर्न सक्ने क्षमता, कर्जाको उद्देश्य आदिको सम्बन्धमा विस्तृतरुपमा विप्लेषण गर्न, कर्जा फाइलमा आयश्रोत पुष्टि हुने कागजात तथा लेखापरीक्षण भएको वित्तीय विवरणहरु संलग्न गर्न तथा संस्थाको कर्जा नीति अनुरूप धितो मूल्याङ्कन गर्न ।
२. एजेन्सी र अन्तर शाखा कारोबारको हिसाब नियमितरुपमा मिलान गर्न ।
३. लेखापरीक्षण समितिको बैठक बैठक बसी एकीकृत निर्देशन, २०६७ ले तोके बमोजिमको उत्तरायित्व निर्वाह गर्न ।
४. वासलात बाहिरका कारोबार सम्बन्धी नीति, आन्तरिक लेखापरीक्षण निर्देशिका, नगद सञ्चालन निर्देशिका, ग्राहक पहिचान कार्यविधि, सूचना प्रविधि नीति तथा निर्देशिका र सञ्चालन निर्देशिका तर्जुमा गर्न ।
५. यस बैङ्कको निर्देशन बमोजिम कर्जा सूचना केन्द्रलाई नियमितरुपमा कर्जा सूचना उपलब्ध गराउन ।
६. अत्यधिकरुपमा बृद्धि भएको निष्कृत कर्जा न्युनिकरण गर्न आवश्यक प्रभावकारी उपायहरु अवलम्बन गर्न ।

२.१.३३ महाकाली विकास बैङ्क लि., महेन्द्रनगर, कञ्चनपुर

१. संस्थाको बैङ्क खाताको सञ्चालन वा अन्य कुनै गतिविधिबाट संस्थाको दैनिक कार्य सञ्चालनमा हस्तक्षेप नगर्ने वा संलग्न नरहने तर्फ सञ्चालकहरु सजग रहन ।
२. कर्जा प्रवाह गर्नुपूर्व ऋणीको साख सूचना लिने गर्नका साथै ऋणीको आयश्रोत सम्बन्धी भरपर्दो कागजातहरुको आधारमा मात्र कर्जा स्वीकृत गर्न ।
३. कार्य सञ्चालन निर्देशिका तथा वासलात बाहिरका कारोबार सम्बन्धी नीति तर्जुमा गरी लागू गर्न ।
४. तोकिएका सम्पूर्ण प्रक्रियाहरु पुरा गरी तथा ग्राहक पहिचान सम्बन्धी मार्गदर्शनमा तोकिएका सम्पूर्ण व्यवस्थाहरु पालना गरेर मात्र निक्षेप खाता खोल्ने गर्न ।
५. आवधिकरुपले बजेटको समिक्षा गर्नुका साथै लगानीको अर्धवार्षिकरुपले समिक्षा गर्ने गर्न ।

२.१.३४ एस डेभलपमेन्ट बैङ्क लि., काठमाडौं

१. सञ्चालन तथा बजार जोखिम व्यवस्थापन मापन तथा अनुगमनको लागि पर्याप्त उपायहरु अपनाउन ।
२. लेखापरीक्षण समितिले आन्तरिक लेखापरीक्षकको प्रतिवेदनहरुमा उल्लेखित जोखिमहरुको मापन तथा न्यूनीकरण गर्न दिएको सुझाव प्रभावकारीरुपमा कार्यान्वयन गर्न पर्याप्त सुझाव तथा निर्देशनहरु दिई लेखापरीक्षण समितिलाई प्रभावकारी बनाउन ।
३. आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरुको पहिचान सम्बन्धी कार्यविधि तयार गर्न ।

४. निक्षेपमा प्रकाशित ब्याजदरमा ०.५ प्रतिशत भन्दा बढी हुने गरी ब्याज प्रदान नगर्नेतर्फ सजग रहन ।
५. कर्जा प्रवाह गर्दा अनिवार्यरूपमा धितोको स्थलगत निरीक्षण तथा बीमायोग्य अचल सम्पत्तिको बीमा गर्न ।
६. कर्जा सदुपयोगिताको निरीक्षण अनिवार्यरूपमा गरी सो सम्बन्धी प्रतिवेदनहरु कर्जा फाइलहरुमा संलग्न गरी कर्जा फाइल अद्यावधिक गर्न ।
७. विना प्रयोजन जग्गा, जमिन वा भवन धितो राखी विभिन्न प्रोडक्टहरु (Personal Loan, Mortgage Loan, Flexi Loan आदि) मार्फत् प्रवाह गरेको रु.५० लाख भन्दा बढीका सबै कर्जाहरुलाई Real Estate कर्जाको रूपमा वर्गीकरण गर्न ।
८. जनरल इन्स्युरेन्स कम्पनी लि. मा गरेको लगानी रु.५० हजारलाई लगानी शीर्षक अन्तर्गत लेखाङ्कन गर्नुका साथै यस बैङ्कको एकीकृत निर्देशन नं.८ को बुँदा नं.३(१) अनुरूप उक्त संस्थामा तथा नेपाल स्टक एक्सचेञ्जमा गरेको लगानी रु.५ हजार गरी जम्मा रु.५५ हजार बराबरको लगानी समायोजन कोष खडा गरी संशोधित वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न ।

२.१.३५ सांग्रिला विकास बैङ्क लि., पोखरा, कास्की

१. एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं.१७ मा तोकिए बमोजिमको कर्जाहरुलाई मात्र विपन्न वर्ग कर्जामा देखाउन ।
२. एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं.२ को बुँदा नं.६ मा “चल्ती खाता अधिक खर्च (ओभरड्रन) गर्न नपाइने र यसरी ओभरड्रन गरेको भए एक महिनासम्ममा हिसाब राफसाफ गरिसक्नुपर्ने” भन्ने व्यवस्था रहेकोमा उक्त व्यवस्थाको पालना गरेको नदेखिएको हुँदा सो सम्बन्धमा स्पष्ट गर्न ।
३. एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं.३ को बुँदा नं.११(३) मा तोकिएको सीमाभित्र रहेर घरजग्गा तथा रियलस्टेट कर्जा र निर्देशन नं.२ को बुँदा नं.१६(क)(१) मा तोकिएको सीमाभित्र रहेर शेयर धितो कर्जा प्रवाह नगरेको सम्बन्धमा स्पष्ट गर्न । साथै तोकिएको सीमा भन्दा अधिक शेयर कर्जा प्रवाह गरेकोले सो को अनुगमन तथा असुली प्रक्रिया सम्बन्धमा निर्देशन नं.२ को बुँदा नं.१६(२) मा गरिएको व्यवस्थाको पालना गर्ने गर्न ।
४. अन्य सम्पत्ति अन्तर्गतको शाखा हिसाब मिलान रु.१,५५ हजार र स्थगन कर सम्पत्ति रु.१७,११ हजारलाई शत् प्रतिशत जोखिम भार प्रदान गरी जोखिम भारित सम्पत्ति गणना गर्न । साथै, टि.डि.एस. वापत अग्रिमरूपले कर दाखिला गरेको रु.२०,०० हजार रकमलाई वासलातको सण्डी डेटर्समा नदेखाई अग्रिम आयकर शिर्षकमा देखाउन ।

२.१.३६ भार्गव विकास बैङ्क लि., नेपालगञ्ज, बाँके

१. बैङ्क तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १७ मा तोकिएको प्रक्रियाबाट ऐनको दफा १२ अनुसारको सञ्चालक समिति कायम गरी यस बैङ्कलाई अविलम्ब जानकारी दिन ।
२. सर्वसाधारणलाई छुट्टयाएको शेयर अविलम्ब निष्काशन गर्नुका साथै २०६७ चैत्र मसान्तभित्र चुक्ता पूँजी रु.१० करोड पुऱ्याउने तर्फ यथाशिघ्र गृह कार्य गरी यस बैङ्कलाई जानकारी दिन ।
३. कर्जा प्रवाह/नविकरण गर्नुपूर्व कर्जा सूचना लिन, ऋणीको आयश्रोत/आम्दानी सम्बन्धी कागजातको आधारमा कर्जा भुक्तानी क्षमता विश्लेषण गर्न तथा संस्थागत ऋणीहरुको हकमा सम्भाव्यता अध्ययन तथा वित्तीय विवरणहरु सम्पूर्ण कागजातहरु लिएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न तथा कर्जा प्रवाह पश्चात् सदुपयोगिता निरीक्षण गर्न ।

४. वित्तीय श्रोत संकलन, कार्य सञ्चालन, लगानी व्यवस्थापन, सूचना प्रणाली तथा वासलात बाहिरका कारोवार सम्बन्धी नीति/निर्देशिका तयार गरी लागू गर्न । साथै, आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहक सम्बन्धी मार्गदर्शन तयार गरी लागू गर्न ।
५. एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं.१२ को बुँदा नं.५ मा गरिएको व्यवस्था बमोजिम ऋण लिई नतिर्ने ऋणीहरूलाई नियतपूर्वक ऋण नतिर्ने ऋणीहरू र परिस्थितिवश ऋण नतिर्ने ऋणीहरू भनी वर्गीकरण गर्न ।
६. एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं.१६ को बुँदा नं.३(५) मा गरिएको व्यवस्था बमोजिम प्राकृतिक व्यक्ति/नाफा कमाउने उद्देश्य नराखी स्थापना गरिएका संघ/संस्थाहरू बाहेक अन्य संस्था/निकायको वचत खाता नखोल्न र खोलिएको भए अविलम्ब बन्द गर्न ।
७. त्रैमासिकरूपले संस्थाको आन्तरिक लेखापरीक्षण गरी संस्थाको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली चुस्त दुरुस्त बनाउन ।

२.१.३७ भिवोर विकास बैङ्क लि., त्रिपुरेश्वर, काठमाडौं

१. कर्जा तथा सापटको अधिक प्रवाहबाट संस्थाको तरलता तथा कर्जाको गुणस्तरमा आइपर्न सक्ने जोखिम प्रति सजग रहन ।
२. संस्थाको आर्थिक प्रशासन विनियमावलीमा तोकिए बमोजिम स्थिर सम्पत्तिमा लेखाङ्कनका साथै बोलपत्रको माध्यमबाट सम्पत्ति खरिद गर्न ।
३. यस बैङ्कले जारी गरेको बैङ्क/वित्तीय संस्था संस्थापना एवं वित्तीय कारोवार गर्ने इजाजतपत्र सम्बन्धी नीतिगत एवं प्रक्यागत व्यवस्था : २०६३ को बुँदा नं. १.२ बमोजिम कर्मचारीलाई विक्री गर्ने सर्वसाधारण शेयर बाहेक नियुक्त हुने कर्मचारीसँग निजलाई संस्थाको शेयर उपलब्ध गराउने वा उपलब्ध गराउन नसकेमा सेवा सम्बन्धी करारनामाको अवधि समाप्त हुँदा बजार मूल्य बमोजिम हुने नाफा बराबरको रकम संस्थाबाट भुक्तानी दिनका लागि प्रत्येक बर्ष व्यवस्था गर्ने गरी नाफा-नोक्सान खातामा खर्च लेखेको देखिएको हुँदा सो सम्बन्धमा स्पष्ट प्रतिक्रिया पेश गर्न ।
४. जोखिम व्यवस्थापन निर्देशिकामा तोकिएको कर्जा जोखिम व्यवस्थापन प्रक्रिया अवलम्बन गरी कार्यान्वयन गर्न ।
५. कर्जा नीतिमा उल्लेख भए अनुसार कर्जा विश्लेषण तथा धितो सुरक्षण सम्बन्धी सम्पूर्ण प्रक्रियाहरू पुरा गरेर मात्र स्वीकृत कर्जा प्रवाह गर्न ।
६. एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं.६ को बुँदा नं.१(२)(च) को अधिनमा रहेर कारोवार गर्ने गर्न ।
७. सहायक कम्पनीहरूको शेयरमा गरेको लगानीलाई एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं.४ को बुँदा नं.२(ख)३(ग) बमोजिमको २ प्रतिशत लगानी समायोजन कोष खडा गर्न ।

२.१.३८ रेसुङ्गा विकास बैङ्क लि., तम्घास, गुल्मी

१. कर्जाको उद्देश्य सम्बन्धमा स्पष्ट भएपश्चात् मात्र कर्जा स्वीकृति गर्नका साथै कर्जा प्रवाहपूर्व ऋणीको आयश्रोतसम्बन्धी कागजात, वित्तीय विवरण, परियोजना निरीक्षण प्रतिवेदन, नेटवर्थ विवरण, (व्यक्तिगत जमानतकर्ताको समेत), कर्जा सूचना आदि लिई सम्बन्धित कर्जा फाइलमा संलग्न गर्न ।
२. क्षेत्रगत कर्जाको सघनताको अनुगमन, नियन्त्रण तथा सूचना प्रणाली सम्बन्धमा यस बैङ्कले गरेको व्यवस्थाको पूर्ण पालना गर्न ।
३. आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहक/फर्म/कम्पनीको विवरण अर्धवार्षिक रूपमा तयार गरी यस बैङ्कमा पठाउने गर्न ।

४. सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन समिति, कर्जा असुली समिति तथा जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्न ।
५. पूँजीकोष गणना गर्दा स्थगत कर जगेडालाई प्राथमिक पूँजीमा समावेश गर्न तथा जोखिम भारत सम्पत्ति गणना गर्दा अग्रिम आयकर रकमलाई अन्य सम्पत्तिबाट घटाई संशोधित वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न ।

२.१.३९ रारा विकास बैङ्क लि., वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत

१. सर्वसाधारणलाई छुट्याएको शेयर तत्काल निष्काशन गर्ने तर्फ आवश्यक प्रक्रिया अघि बढाउन ।
२. आयस्रोत लगायतका वित्तीय विवरणहरूको विश्लेषण, साख सूचना तथा धितोको स्थलगत निरीक्षण, धितोको आन्तरिक मूल्याङ्कन पद्धतिको निर्माण, कर्जा अनुगमनको लागि पर्याप्त कागजातहरू तयार गरे पश्चात मात्र कर्जा प्रवाह गर्नुका साथै धितो स्वरूप लिएको बीमायोग्य सम्पत्तिको बीमा गर्न ।
३. लगानी नीति, वासलात वाहिरका कारोवार सम्बन्धी नीति, नगद सञ्चालन कार्यविधि (Cash and Teller operation Manual) तथा आन्तरिक लेखापरीक्षण निर्देशिका तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याउन ।
४. ग्रोमोर मर्चेन्ट बैङ्कर लिमिटेडको शेयरमा गरेको लगानीमा एकीकृत निर्देशन, २०६७ को इ.प्रा. निर्देशन नं. ४/०६७ को बुँदा नं. २(ख)३(ग) मा तोकिए बमोजिम २ प्रतिशत लगानी समायोजन कोष खडा गर्न ।
५. निक्षेप खाता खोल्दा KYC मार्गदर्शन अनुरूपको प्रकृयाहरू पुरा गर्न ।
६. कर्जा असुलीको लागि पर्याप्त रुपमा नीति/निर्देशिका तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याउन ।
७. त्रैमासिकरुपमा आन्तरिक लेखापरीक्षण गर्न ।
८. आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरू पहिचान गर्ने कार्यविधि तयार गर्न ।
९. यस बैङ्कको निर्देशन विपरित संस्थाका सञ्चालकहरूलाई पेशकी प्रदान गरेकोमा अब उप्रान्त यस बैङ्कको निर्देशन पालना तर्फ सजग रहन ।

२.१.४० दियालो विकास बैङ्क लि., बनेपा, काभ्रे

१. आयस्रोत लगायतका वित्तीय विवरणहरूको विश्लेषण, साख सूचना तथा धितोको स्थलगत निरीक्षण गरे पश्चात मात्र कर्जा प्रवाह गर्नुका साथै नियमित रुपमा कर्जाको सदुपयोगिता निरीक्षण समेत गर्न ।
२. संस्थाको लागि आवश्यक लगानी नीति, कर्जा असुली नीति, वासलात वाहिरका कारोवार सम्बन्धी नीति, सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन नीति तर्जुमा गर्न ।
३. निक्षेप खाता खोल्दा KYC मार्गदर्शन अनुरूपको प्रकृयाहरू पुरा गर्न ।

२.१.४१ कन्द्री डेभलपमेन्ट बैङ्क लि., बनेपा, काभ्रे

१. आयस्रोत, साख सूचना, कर चुक्ता प्रमाणपत्र लगायतका विवरणहरू विश्लेषण तथा संस्थागत ऋणीहरूको हकमा आवश्यक सम्पूर्ण वित्तीय विवरण लिइ तथा बीमा योग्य धितोको बीमा एवं स्थलगत निरीक्षण गरे पश्चात मात्र कर्जा प्रवाह गर्नका साथै नियमित रुपमा कर्जाको सदुपयोगिता निरीक्षण समेत गर्न ।
२. निक्षेप खाता खोल्दा KYC मार्गदर्शन अनुरूपका सम्पूर्ण प्रकृयाहरू पुरा गर्न ।
३. रु.१० लाख भन्दा बढीको निक्षेप जम्मा गर्दा अनिवार्यरुपमा भौचरमा श्रोत उल्लेख गर्न ।
४. ढुकुटीमा नगद मौज्जात बीमाको सीमा भित्र राख्न ।

५. आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहक पहिचान सम्बन्धी मार्गदर्शन तयार गरी लागू गर्न ।
६. बजेटको आवधिक रुपमा समिक्षा गर्न ।

२.१.४२ काष्ठमण्डप डेभलपमेन्ट बैङ्क लि., काठमाडौं

१. यस बैङ्कको निर्देशन तथा संस्थाको Credit Policy Guidelines (CPG) अनुसार सम्पूर्ण प्रकृया पुन्याएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न तथा भुक्तानी भ्याद पुगेका कर्जाहरुको असुली नियमित गर्न ।
२. आर्थिक प्रशासन विनियमावली २०६४ बमोजिम खरिद गर्न तथा निर्धारित बजेटको सिमा भित्र रही खर्च गर्न ।
३. ढुकुटीमा बीमाको सीमा भित्र रहने गरी नगद राख्न ।
४. निक्षेप खाता खोल्दा KYC मार्गदर्शन अनुरूपको प्रकृयाहरु पुरा गर्न ।
५. वासलात बाहिरका कारोबार सम्बन्धी नीति तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न ।
६. आन्तरिक लेखापरीक्षण त्रैमासीकरुपमा गर्ने गर्न ।
७. रु.१० लाख भन्दा बढीको निक्षेप जम्मा गर्दा अनिवार्य रुपमा श्रोत उल्लेख गर्न ।

२.१.४३ अल्पाइन डेभलपमेन्ट बैङ्क लि., हेटौडा, मकवानपुर

१. कर्जा प्रवाह/नविकरण गर्नुपूर्व ऋणीको आयश्रोत सम्बन्धी कागजात/वित्तीय विवरण लगायत आवश्यक सम्पूर्ण कागजातहरु लिई ऋणीको कर्जा योग्यता विश्लेषण गर्न ।
२. वासलात बाहिरका कारोबार, कर्जा असुली, सञ्चालन, आन्तरिक लेखापरीक्षण तथा लगानी सम्बन्धी नीति/निर्देशिकाहरु तर्जुमा गरी लागू गर्न ।
३. लेखापरीक्षण समितिको बैठक कम्तीमा पनि त्रैमासिकरुपले बसी संस्थाको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली प्रभावकारी बनाउन ।
४. ब्याजदर जोखिम अनुगमन तथा नियन्त्रण गर्नका लागि यस बैङ्कले तोके बमोजिमको Maturity अवधिका आधारमा सम्पत्ति तथा दायित्वबीचको Gap Analysis गर्न ।
५. कर्मचारी सेवा सम्बन्धी विनियमावलीमा सञ्चालक समितिले गरेको निर्णय बमोजिम अविलम्ब संशोधन गरी यस बैङ्कको स्वीकृति लिएर पश्चात् लागू गर्न ।

२.१.४४ निलगिरी विकास बैङ्क लि., वेनी म्याग्दी

१. कर्जा प्रवाह गर्दा कर्जा निवेदन पूर्णरुपमा भर्न लगाई आयश्रोत लगायतका वित्तीय विवरणहरुको विश्लेषण, साख सूचना तथा धितोको स्थलगत निरीक्षण गरे पश्चात मात्र कर्जा प्रवाह गर्नका साथै किस्ता नियमित रुपमा उठाउन ।
२. निक्षेप खाता खोल्दा KYC मार्गदर्शन अनुरूपको प्रकृयाहरु पुरा गर्न ।
३. वासलात बाहिरका कारोबार सम्बन्धी नीति, व्यवस्थापन सूचना नीति तथा कार्य सञ्चालन निर्देशिका तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याउन ।
४. ढुकुटीमा नगद मौज्जात तथा सून मौज्जात बीमाको सीमा भित्र राख्न ।

२.१.४५ कर्पोरेट डेभलपमेन्ट बैङ्क लि., वीरगञ्ज, पर्सा

१. ग्राहक पहिचान सम्बन्धी कार्यविधीको अनिवार्य रुपमा पालना गरी आवश्यक कागजात लिएर मात्र खाता खोल्ने तथा बन्द गर्न ।
२. ऋणीको आयश्रोतको आधिकारीक कागजात तथा कर्जा सूचना लिएर मात्र कर्जा प्रवाह तथा नविकरण गर्ने गर्न ।
३. वासलात बाहिरको कारोबार सम्बन्धी नीति तर्जुमा गर्न ।

४. फर्म दर्ता प्रमाणपत्र एवम् नवीकरण तथा कर चुक्ता प्रमाणपत्र, ऋणीको व्यवसायको लेखापरिक्षण प्रतिवेदन लिएर मात्र फर्म/कम्पनीहरुलाई कर्जा प्रवाह गर्न ।
५. कर्जा नीति बमोजिम धितोको मुल्यांकृत प्रचलित वजारमुल्यको डिस्ट्रेस भ्यालु भन्दा बढी कर्जा प्रवाह नगर्न ।
६. धितोको मूल्याङ्कन गर्न मूल्याङ्कनकर्ताको सूचि तयार गर्न ।
७. सफ्टवेयरमा गरेको खर्च रकमलाई स्थिर सम्पत्तिबाट अन्य सम्पत्तिको अपलेखन हुन बाकी खर्च शिर्षकमा लेखाङ्कन गरी सोबाट अन्य वित्तीय विवरणमा पर्ने फरकलाई समेत समायोजन गरेर मात्र वार्षिक साधारण सभा प्रयोजनको लागि आर्थिक वर्ष २०६६।०६७ को वार्षिक वित्तीय विवरण प्रकाशित गर्न ।

२.१.४६ कामना विकास बैङ्क, लेखनाथ, कास्की

१. संस्थाको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली चुस्त दुरुस्त राख्न आन्तरिक लेखा परीक्षण अनिवार्य रुपमा त्रैमासिक रुपमा गराउन ।
२. ग्राहक पहिचान सम्बन्धी कार्यविधीको अनिवार्य रुपमा पालना गरी आवश्यक कागजात लिएर मात्र खाता खोल्ने तथा बन्द गर्ने कार्य गर्न ।
३. कर्जाको सुरक्षणमा रहेको सवारी साधनको मूल्यांकृत रकम भन्दा कमको विमा नगर्न एवम् बीमा अवधि भुक्तान नहुँदै नविकरण गर्ने गर्न ।
४. ऋणीको सम्बन्धमा साख सूचना लिएर मात्र कर्जा प्रवाह तथा नविकरण गर्ने गर्न ।
५. कर्जाको सुरक्षणको लागि व्यक्तिगत जमानत दिने जमानीकर्ताको नागरीकता, फोटो तथा कर्जासूचना लिने गर्न ।
६. फर्म दर्ता प्रमाणपत्र तथा करचुक्ता प्रमाणपत्र अनिवार्य रुपमा लिएर मात्र फर्म/कम्पनीहरुलाई कर्जा प्रवाह गर्न ।

२.१.४७ सिटी डेभलपमेन्ट बैङ्क लि., पोखरा, कास्की

१. एकीकृत निर्देशन, २०६६ बमोजिम संस्थाले अर्धवार्षिकरुपमा आफ्नो लगानीको पुनरावलोकन गर्ने व्यवस्था अनिवार्य रुपमा लागू गर्न ।
२. एकीकृत निर्देशन, २०६६ को निर्देशन नं. ६ को २ (च) बाट दिईएको निर्देशन पालना सम्बन्धमा सजग रहन सञ्चालक समितिको ध्यानाकर्ष गराउन ।
३. संस्थाले गरेको वासलात बाहिरका कारोवारहरुका रेकर्ड व्यवस्थित गर्न ।
४. एउटा ग्राहकको सम्पूर्ण कारोवारको विवरणको एउटैमा Generate हुनसक्ने गरी Software मा आवश्यक व्यवस्था मिलाउन ।

२.१.४८ गरिमा विकास बैङ्क लि., पोखरा कास्की

१. संस्थाको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली चुस्त दुरुस्त राख्न आन्तरिक लेखा परीक्षण अनिवार्य रुपमा त्रैमासिक रुपमा गराउन ।
२. सवारी साधनको विवरण खुल्नेगरी हायरपचेज कर्जाको तमसुक तयार गर्न तथा कर्जाको सुरक्षणमा रहेको सवारी साधनको विमा अद्यावधिक गर्ने गर्न ।
३. कर्जा सूचना लिएर मात्र कर्जा प्रवाह तथा नविकरण गर्ने गर्न ।
४. संस्थालाई आवश्यक सम्पत्ति खरिद कार्य गर्दा आर्थिक प्रशासन विनियमावलीमा उल्लेखित प्रकृत्याको पूर्ण पालना गर्न ।
५. पुरक पूँजीमा गणना गरिएको शंकास्पद र खराव वर्गमा बर्गिकृत कर्जाको लागि गरिएको कर्जा नोक्सानी व्यवस्था रु.१२,४८ हजारलाई अतिरिक्त कर्जा नोक्सानी व्यवस्था तथा पुरक पूँजीबाट

घटाई सोबाट अन्य वित्तीय विवरणमा हुने संशोधन समेत गरेर मात्र वार्षिक साधारण सभा प्रयोजनको लागि वित्तीय विवरण प्रकाशित गर्न ।

६. सफ्टवेयरमा गरेको खर्च रकमलाई स्थिर सम्पत्तिबाट अन्य सम्पत्तिको अपलेखन हुन बाँकी खर्च शीर्षकमा लेखाङ्कन गरी सोबाट अन्य वित्तीय विवरणमा हुने संशोधन समेत गरेर मात्र वार्षिक साधारण सभा प्रयोजनको लागि आर्थिक वर्ष २०६६/०६७ को वार्षिक वित्तीय विवरण प्रकाशित गर्न ।
७. वासलात वाहिरको कारोवार सम्बन्धी नीति तर्जुमा गरी जानकारी दिन ।

२.१.४९ विश्व विकास बैङ्क लि., पोखरा, कास्की

१. संस्थाको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली चुस्त दुरुस्त राख्न आन्तरिक लेखा परीक्षण अनिवार्य रूपमा त्रैमासिक रूपमा गराउन ।
२. ग्राहक पहिचान सम्बन्धी कार्यविधीको अनिवार्य रूपमा पालना गर्न ।
३. कर्जाको सुरक्षणमा रहेको घरको मूल्यांकृत रकम भन्दा कमको विमा नगर्न एवम विमा अवधि भुक्तान नहुदै नविकरण गर्ने गर्न ।
४. ऋणीको सम्बन्धमा साख सूचना लिएर मात्र कर्जा प्रवाह तथा नविकरण गर्ने गर्न ।
५. यस बैङ्कको निर्देशन बमोजिम रु.१० लाखभन्दा बढीको निक्षेप रकम स्वीकार गर्दा आयस्रोतको विवरण अनिवार्य रूपमा लिने गर्न ।
६. शेयरमा गरेको लगानी रकमलाई सम्बन्धित शीर्षकमा लेखाङ्कन गर्न ।
७. सफ्टवेयरमा गरेको खर्च रकमलाई स्थिर सम्पत्तिबाट अन्य सम्पत्तिको अपलेखन हुन बाँकी खर्च शीर्षकमा लेखाङ्कन गरी सोबाट अन्य वित्तीय विवरणमा पर्ने फरकलाई समेत समायोजन गरेर मात्र वार्षिक साधारण सभा प्रयोजनको लागि आर्थिक वर्ष २०६६/०६७ को वार्षिक वित्तीय विवरण प्रकाशित गर्न ।

२.१.५० पाथिभरा विकास बैङ्क लि., उर्लावारी, मोरङ

१. आन्तरिक लेखा परीक्षण त्रैमासिक रूपमा गर्ने गराउन ।
२. निक्षेपकर्ताको खाता खोल्दा ग्राहक पहिचान निर्देशिका बमोजिमको प्रक्रिया पुरा गर्न तथा रु.१० लाखभन्दा बढीको निक्षेप संकलन गर्दा स्रोत लगायत आवश्यक विवरण लिन लगाउन ।
३. कर्मचारी सेवा विनियमावलीमा व्यवस्था गरी कर्मचारीलाई प्रदान गरिएको सापट सुविधालाई अन्य सम्पत्ति शीर्षकमा लेखाङ्कन गर्ने गराउन ।
४. तेश्रो पक्षको सम्पत्ति धितोमा प्रदान गरिएको कर्जामा तेश्रो पक्षको मञ्जुरीनामा लिने गर्न ।
५. ऋणीको आयस्रोतको आधिकारीक विवरण लिने गर्न ।
६. संस्थाको शाखा लगायतका कार्यालयहरूमा रहेका स्थिर सम्पत्तिको सांकेतिकरण गरी विवरण अध्यावधिक गर्ने नगरेको तथा भौतिक परिक्षण समेत गर्ने गर्न ।
७. शाखा कार्यालय स्थित स्टोरमा रहेको सामानहरूको विवरणको रजिष्टर राखेर व्यवस्थित गर्ने गर्न ।
८. सम्बन्धित खातावालको दस्तखत रुजु तथा अख्तियारी पत्र प्राप्त गरेर मात्र चेकबुक वितरण गर्ने व्यवस्था गर्न ।
९. बैङ्क ब्यालेन्सको रिकन्सिलेशन अध्यावधिक गर्ने गर्न ।
१०. सफ्टवेयरमा गरेको खर्च रकमलाई स्थिर सम्पत्तिबाट अन्य सम्पत्तिको अपलेखन हुन बाकी खर्च शीर्षकमा लेखाङ्कन गरी सोबाट अन्य वित्तीय विवरणमा पर्ने फरकलाई समेत समायोजन गरेर मात्र वार्षिक साधारण सभा प्रयोजनको लागि आर्थिक वर्ष २०६६/०६७ को वार्षिक वित्तीय विवरण प्रकाशित गर्न ।

११. एउटै समूहमा पर्ने ऋणी तथा आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरूको विवरण तयार गराई नियमानुसार यस बैङ्कमा पेश गर्न लगाउन ।
१२. यस बैङ्कबाट जारी एकीकृत निर्देशन नं. ३ को बुँदा ११(२) बमोजिम प्राथमिक पूँजीको ५० - १०० प्रतिशतसम्म तथा शत प्रतिशतभन्दा बढी एउटै क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जा सापट र सुविधाका सम्बन्धमा मापन, अनुगमन तथा नियन्त्रण गर्ने कार्य गर्न ।

२.१.५१ प्रोफेशनल विकास बैङ्क लि., बनेपा, काभ्रे

१. गत आ.व.को गैर स्थलगत निरीक्षणमा समेत उल्लेख भएको स्थिर सम्पत्तिको सांकेतिकरण, भौतिक परीक्षण तथा बीमायोग्य सम्पत्तिको बीमा गर्ने निर्देशनको पालना गर्ने सम्बन्धमा सञ्चालक समितिको ध्यानाकर्षण गराइएको ।
२. निक्षेप संकलनको आधारमा निहित अधिकेन्द्रित जोखिमलाई न्यून गर्ने तर्फ ध्यान दिन ।
३. चालु पूँजी प्रकृतिको कर्जाहरूमा प्राप्त हुनु पर्ने ब्याज नियमित नभएको अवस्थामा त्यस्तो कर्जालाई ब्याज बक्यौता अवधिको आधारमा वर्गीकरण गरी कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्ने तर्फ सजग रहन ।
४. कर्जा प्रवाह गर्नुपूर्व आयस्रोत विवरण तथा संस्थागत ऋणीहरूको लेखा परिक्षण भएको वित्तीय विवरणहरू लगायत साख सूचना लिने गर्नका साथै कर्जाको लागि लिइएको बीमायोग्य धितोको समयमा नै बीमा नविकरण गर्ने गर्न ।
५. निक्षेप खाता खोल्ने क्रममा ग्राहकको फोटो लगाएत सम्पूर्ण विवरण प्राप्त गर्ने गर्न ।
६. इ.प्रा. निर्देशन नं.१२ को बुँदा नं. २(२.१) अनुसार रु.२५ लाख भन्दा बढीको कर्जा कारोवार गर्ने ऋणीको विवरण महिना भुक्तान भएको १५ दिन भित्र कर्जा सुचना केन्द्रमा पठाउने व्यवस्था गर्न ।

२.१.५२ काबेली विकास बैङ्क लि., हुलाकटोल, धनकुटा

१. कारोवार बृद्धिसगै जोखिम न्यूनीकरण गर्न गठीत जोखिम व्यवस्थापन समिति तथा लेखापरिक्षण समितिलाई सक्रिय बनाउन ।
२. ग्राहक पहिचान सम्बन्धी कार्यविधीको अनिवार्य रुपमा पालना गरी आवश्यक कागजात लिएर मात्र खाता खोल्ने तथा बन्द गर्ने कार्य गर्न ।
३. ऋणीको आयस्रोतको आधिकारीक कागजात / प्रमाण लिने गर्न ।
४. ऋणीको सम्बन्धमा कर्जा सूचना लिएर मात्र कर्जा प्रवाह तथा नविकरण गर्न ।
५. संस्थाले चेक मार्फत भुक्तानी गर्दा संस्थाको छाप, आधिकारीक पत्र आदि अनिवार्य रुपमा लिने गर्न ।
६. वासलात बाहिरको कारोवार सम्बन्धी कार्यविधि तर्जुमा गर्न ।
७. फर्म दर्ता प्रमाणपत्र एवम् नवीकरण तथा कर चुक्ता प्रमाणपत्र, ऋणीको व्यवसायको लेखापरिक्षण प्रतिवेदन लिएर मात्र फर्म/कम्पनीहरूलाई कर्जा प्रवाह तथा नवीकरण गर्न ।
८. बीमा योग्य धितोहरूको नवीकरण गरेर मात्र कर्जा प्रवाह तथा नवीकरण गर्न ।
९. संस्थाले खरीद गरेका स्थिर सम्पत्तिहरूको सांकेतिकरण गरी रेकर्ड अद्यावधिक राख्न तथा सोको वार्षिक रुपमा भौतिक परिक्षण गर्न ।
१०. क्षेत्रगत रुपमा प्रवाह गरिएको कर्जा तथा सुविधालाई सघनता अनुसार अनुगमन, नियन्त्रण तथा सूचना प्रणालीको व्यवस्था गर्न ।

२.१.५३ पूर्णिमा विकास बैङ्क लि., सिद्धार्थनगर, रुपन्देही

१. संस्थाको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली चुस्त दुरुस्त राख्न त्रैमासिक रुपमा आन्तरिक लेखा परीक्षण अनिवार्यरुपमा गर्ने ।
२. संस्थाले खरीद गरेका स्थिर सम्पत्तिहरूको सांकेतिकरण गरी रेकर्ड अद्यावधिक राख्न तथा सोको वार्षिक रुपमा भौतिक परिक्षण गर्ने ।
३. वासलात बाहिरको कारोवार सम्बन्धी नीति तर्जुमा गर्ने ।
४. ग्राहक पहिचान सम्बन्धी कार्यविधीको अनिवार्य रुपमा पालना गरी आवश्यक कागजात लिएर मात्र खाता खोल्ने तथा बन्द गर्ने कार्य गर्ने ।
५. नगद भुक्तानी गरी खर्च गर्ने रकमहरूमा नियमानुसार कर कट्टा गरेर मात्र भुक्तानी गर्ने गर्ने ।
६. फर्म दर्ता प्रमाणपत्र तथा करचुक्ता प्रमाणपत्र अनिवार्य रुपमा लिएर मात्र फर्म/कम्पनीहरूलाई कर्जा प्रवाह गर्ने ।
७. रु.१० लाखभन्दा बढी निक्षेप जम्मा गर्दा यस बैङ्कको निर्देशन अनुसार स्रोतको विवरण अनिवार्य रुपमा लिने गर्ने ।
८. ऋणीको आयस्रोतको आधिकारीक कागजात/प्रमाण लिन ।
९. किस्तावन्दीमा प्रवाह भएका कर्जाहरूमा पूर्व किस्ताको सदुपयोगिता निरिक्षण गरी किस्ताको सदुपयोग भएको अवस्थामा मात्र अर्को किस्ता प्रवाह गर्ने ।
१०. संस्थागत सुशासन सम्बन्धी निर्देशन विपरित कार्यकारी प्रमुखले लिदै आएको थप मासिक भत्ता रु.१०,०००/- असुलउपर गर्ने ।

२.१.५४ ज्योति विकास बैङ्क लि., काठमाडौं

१. पुरानो सवारी साधनको धितोमा कर्जा प्रवाह गर्ने प्रयोजनको लागि सूचिकृत मूल्याङ्कनकर्ता तयार गरी मूल्याङ्कन गराउने गर्ने ।
२. आवश्यक सबै कागजात प्राप्त गरेर नविकरणीय कर्जाहरूको भुक्तानी अवधि समाप्त नहुँदै यथासमयमा नवीकरण गर्ने ।
३. ऋणीको सम्बन्धमा साख सूचना, सम्बन्धित निकायमा दर्ता एवम् नविकरण भएको कागजात, आयकर चुक्ता एवम् ग्राहक पहिचान निर्देशिका बमोजिमका आवश्यक विवरणहरू आदि प्राप्त गरी विप्लेषण गरेर मात्र कर्जा प्रवाह तथा नविकरण गर्ने गर्ने ।
४. कर्जा प्रवाह गर्नु भन्दा अगावै Product Paper मा उल्लेखित सबै कागजात प्राप्त गर्ने ।
५. कर्जा नीतिमा कर्जा खरिद (SWAP) सम्बन्धी स्पष्ट नीतिगत व्यवस्था गरी जानकारी दिन ।
६. ऋणीको कर्जा भुक्तान गर्नसक्ने क्षमता तथा आधारहरूको बारेमा विश्लेषण गर्ने तथा सोको पुष्टि हुने आधिकारिक कागजातहरू लिएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्ने ।
७. नगद कारोवार सञ्चालन सम्बन्धमा संस्थाले लागू गरेका आन्तरिक नीतिहरूको पूर्ण पालना हुने गरी नगद भुक्तानी गर्ने ।
८. संस्थाले स्थिर सम्पत्तिको सांकेतिकरण गरी रजिष्टर खडा गर्न र नियमित अन्तरालमा भौतिक सम्पत्तिको परिक्षण गर्ने ।
९. आवधिक कर्जा प्रवाह गर्दा यस बैकबाट जारी निर्देशनको विपरित हुने गरी ग्रेस अवधि तोक्ने नगर्ने ।

२.१.५५ साइन डेभलपमेन्ट बैङ्क लि., बुटवल, रुपन्देही

१. संस्थाको सूचना प्रविधि नीतिसंग सामाञ्जस्यता कायम हुने गरी कम्प्युटरमा रहेको Data लाई सुरक्षित गर्नका लागि Antivirus Software लगायत Server Room को व्यवस्था गर्ने ।

२. KYC Policy अनुसार खाता खोल्दा ग्राहकबाट प्राप्त गर्नुपर्ने सम्पूर्ण कागजात तथा विवरण लिनका साथै रु.१० लाख भन्दा बढीको कारोवार (निक्षेप जम्मा) मा आयस्रोत लगायतका विवरणहरू लिई अपनाउनु पर्ने प्रक्रिया अवलम्बन गर्न ।
३. खरिद कार्य गर्दा आर्थिक प्रशासन विनियमावलीको प्रावधानहरूको पूर्ण पालना गर्न ।
४. कर्जा मूल्याङ्कन प्रतिवेदनमा कर्जाको उपयोगिता उल्लेख गर्नुका साथै कर्जा प्रवाह पश्चात नियमित रूपमा कर्जा सदुपयोगिता निरीक्षण गरी सोको प्रतिवेदन कर्जा फाइलमा राख्ने गर्न ।
५. कर्जा प्रवाह गर्नु पूर्व यस बैङ्कको निर्देशन अनुसार प्राप्त गर्नुपर्ने कर्जा सूचना अनिवार्य रूपमा लिने गर्न ।
६. कर्जा प्रवाह गर्दा ऋणीको आय व्यय विवरण अनुसारको वार्षिक आयले कर्जाको वार्षिक ब्याज समेत भुक्तान गर्न सक्ने वित्तीय विवरण अनुसार मात्र कर्जा प्रदान गर्ने व्यवस्था गर्न ।
७. सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन नीति अनुसारको सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन समिति गठन गर्न ।
८. स्थिर सम्पत्तिको कोडिङ तथा नियमित भौतिक परीक्षण गर्ने गर्न ।
९. अर्थव्यवस्थाको एकै क्षेत्रमा प्राथमिक पूँजीको शत प्रतिशत भन्दा बढी कर्जा प्रवाह भएकोमा सञ्चालक समितिबाट वार्षिक रूपमा अनुमोदन गराई यस बैङ्कमा जानकारी अनिवार्य रूपमा पठाउन ।

२.१.५६ वागमती डेभलपमेन्ट बैङ्क लि., हरिवन, सर्लाही

१. ग्राहक पहिचान सम्बन्धी कार्यविधिहरूको अनिवार्य रूपमा पालना गरी आवश्यक कागजात लिएर मात्र खाता खोल्ने तथा बन्द गर्ने कार्य गर्न ।
२. धितोको मूल्याङ्कन गर्ने प्रयोजनका लागि मूल्याङ्कनकर्ताको सूची तयार गर्न ।
३. यस बैङ्कको निर्देशानुसार विपन्न बर्ग कर्जा कार्यविधि सम्बन्धमा कर्जा नीतिमा स्पष्ट व्यवस्था गरी जानकारी दिन ।
४. खरीद गरेको स्थिर सम्पत्तिहरूको रेकर्ड राखी वार्षिक रूपमा भौतिक परीक्षण गर्न ।
५. फर्म दर्ता प्रमाणपत्र तथा करचुक्ता प्रमाणपत्र अनिवार्य रूपमा लिएर मात्र फर्म/कम्पनीहरूलाई कर्जा प्रवाह गर्न ।
६. वासलात बाहिरको कारोवार सम्बन्धी नीति तर्जुमा गर्न ।
७. बैक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन,२०६३ को दफा १२ बमोजिम कम्तिमा ५ जना सञ्चालकहरू रहने गरी सञ्चालक समिति गठन गर्न ।
८. जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्न ।
९. कर्जा प्रवाह पश्चात कर्जा सदुपयोगिता निरीक्षण गर्ने गर्न ।
१०. Internal Audit Guideline मा उल्लेख भए अनुसारको विधिसंग सामञ्जस्य हुनेगरी ह्यास कट्टी गर्ने गर्न ।

२.१.५७ हाम्रो विकास बैङ्क लि., बट्टार, नुवाकोट

१. संस्थाले खरीद गरेका स्थिर सम्पत्तिहरूको सांकेतिकरण गरी रेकर्ड अद्यावधिक राख्न तथा सोको वार्षिक रूपमा भौतिक परीक्षण गर्न ।
२. बैङ्कको लेखापरीक्षण समितिले यस बैकको निर्देशन नं.६ अनुसार उत्तरदायित्व निर्वाह गर्ने गरी लेखा परीक्षण समितिलाई थप कृयाशिल बनाउन ।
३. कर्जा प्रवाह गर्दा आवश्यक कागजात तथा प्रमाणपत्र प्राप्त गरी कर्जा प्रवाह गर्न तथा कर्जा प्रवाह पश्चात सदुपयोगिता अनुगमन गर्न ।

४. यस बैंकको ई.प्रा.नि.१२ अनुसार जमानि बस्नेको समेत विवरण प्राप्त गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्ने तथा आवश्यक विवरण कर्जा सूचना केन्द्रमा पठाउने गर्न ।
५. यस बैंकको ई.प्रा.नि.१७ अनुसार विपन्न वर्गमा कर्जा प्रवाह गर्न ।
६. वासलात बाहिरको कारोवार, व्यवस्थापन सूचना प्रणालि, सम्पत्ति तथा दायित्व तथा लेखा प्रणाली नीति बनाई कार्यान्वयन गर्न ।
७. वजार जोखिम व्यवस्थापन नीति, प्रकृया र मार्गदर्शन बनाई कार्यान्वयन गर्न ।

२.१.५८ काक्रेविहार विकास बैङ्क लि., वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत

१. वासलात बाहिरको कारोवार नीति बनाई कार्यान्वयन गर्न ।
२. परियोजनाको विस्तृत वित्तीय विश्लेषण, ऋणीको आयस्रोतको आधिकारीक कागजात/प्रमाण, विस्तृत व्यावसायिक योजना तथा करचुक्ता प्रमाणपत्र जस्ता आवश्यक कागजात प्राप्त गरीसकेपछि कर्जा प्रवाह गर्न ।
३. बैंकको जोखिम व्यवस्थापन समिति बनाई कार्यान्वयन गर्न ।
४. बैङ्कको आन्तरिक लेखा परिक्षण समितिलाई क्रियाशील र जागरुक बनाउन ।
५. बैङ्कको ढुकुटी व्यवस्थापन कार्यप्रणालि बनाई कार्यान्वयन गर्न ।

२.१.५९ प्यासिफिक डेभलपमेन्ट बैङ्क लि., बेसीशहर, लमजुङ्ग

१. वासलात बाहिरको कारोवार नीति तर्जुमागरी कार्यान्वयनमा ल्याउन ।
२. पूँजीकोष गणनागर्ने प्रयोजनका लागि वासलात भित्रको सम्पत्तिमा कूल कर्जा तथा सापटलाई यस बैङ्कबाट जारी एकीकृत निर्देशन अनुसार जोखिम भारित सम्पत्ति कायम गर्न ।
३. वैधानिक तवरले अधिकृत तथा जारी पूजी वृद्धि नगरी तथा हकप्रद शेयर जारी गर्ने निर्णय तथा सूचना नगरी कल-इन एडभान्समा आएको रकम सण्ड्र क्रेडिटर्समा राखी वित्तीय विवरण प्रकाशित गर्न ।

२.१.६० सिभिक डेभलपमेन्ट बैङ्क लि., धादिङ्गबेसी, धादिङ्ग

१. अर्थतन्त्रको एउटै क्षेत्रमा प्राथमिक पूँजीको शतप्रतिशतभन्दा बढी कर्जा प्रवाह भएको अवस्थामा सञ्चालक समितिले अनुमोदन गरी नेपाल राष्ट्र बैङ्कमा पठाउनुपर्ने व्यवस्थाको पालना गर्न ।
२. ग्राहक पहिचान नीति तर्जुमागरी कार्यान्वयनमा ल्याउन ।
३. सम्पत्ति तथा दायित्व नीति तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याउन ।

२.१.६१ इन्टरनेशनल डेभलपमेन्ट बैङ्क लि., काठमाडौं

१. संस्थाले खरीद गरेका स्थिर सम्पत्तिहरूको सांकेतीकरण गरी रेकर्ड अद्यावधिक राख्न तथा सोको वार्षिक रुपमा भौतिक परीक्षण गर्न ।
२. ग्राहक पहिचान सम्बन्धी कार्यविधिको अनिवार्य रुपमा पालना गरी आवश्यक कागजात लिएर मात्र खाता खोल्ने तथा बन्द गर्ने कार्य गर्न ।
३. परियोजनाको विस्तृत वित्तीय विश्लेषण, ऋणीको आयस्रोतको आधिकारीक कागजात/प्रमाण, विस्तृत व्यावसायिक योजना तथा करचुक्ता प्रमाणपत्र जस्ता आवश्यक कागजात प्राप्त गरीसकेपछि कर्जा प्रवाह गर्न ।
४. रु.१० लाखभन्दा बढी निक्षेप जम्मा गर्दा यस बैङ्कको निर्देशन अनुसार स्रोतको विवरण अनिवार्य रुपमा लिने गर्न ।
५. ऋणीको आयस्रोतको आधिकारिक कागजात/प्रमाण लिने गर्न ।

६. धितो दिने फर्म/कम्पनीको सञ्चालक समितिको स्वीकृति पत्र प्राप्त गरीसकेपछि कर्जा प्रवाह गर्न ।

२.१.६२ कञ्चन डेभलपमेन्ट बैङ्क लि., भिमदत्तनगर, कञ्चनपुर

१. ग्राहक पहिचान नीति सञ्चालक समितिबाट स्वीकृत गरी कार्यान्वयन गर्न ।
२. कर्जा नीति अनुसार आवश्यक सम्पूर्ण कागजातहरु संलग्न गरी कर्जा प्रवाह गर्ने तथा नियमितरूपमा अनुगमन गर्न ।
३. वासलात बाहिरको कारोबार सम्बन्धी नीति तर्जुमा गर्न ।

२.१.६३ गुल्मी विकास विकास बैङ्क लि., तम्घास, गुल्मी

१. ग्राहकको विवरणहरु पूर्णरूपमा लिई यस बैङ्कबाट जारी एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं.१९ (ग्राहक पहिचान सम्बन्धी व्यवस्था) को पालना गर्नका साथै त्यस्ता विवरणहरु संस्थाको आधिकारिक व्यक्तिबाट प्रमाणित गरेर राख्ने गर्न ।
२. संस्थाको कर्जा नीतिमा उल्लेख भएको शिर्षकमा मात्र कर्जा लगानी गर्नुका साथै कर्जा लगानी गर्दा धितोमा लिइने सम्पत्तिको मूल्याङ्कन सम्बन्धित विषयको विज्ञबाट गराउने गरी कर्जा नीतिमा आवश्यक सुधार गरी अद्यावधिक गर्न ।
३. यस बैङ्कबाट जारी एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं.२ को बुँदा १६(७) बमोजिम शेयरको धितोमा कर्जा लगानी गर्दा बित्तीय संस्थाहरुले बढीमा आफ्नो प्राथमिक पूँजी बराबर तथा एउटा सूचीकृत कम्पनीको शेयरमा आफ्नो प्राथमिक पूँजीको २५ प्रतिशतमा ननाघ्ने गरी मात्र कर्जा प्रवाह गर्नका साथै आवश्यकता अनुसार Margin Call गर्न ।
४. बैङ्क तथा बित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन,२०६३ को दफा २३ बमोजिम सञ्चालक समितिको बैठक बस्ने गर्न ।
५. कोष तथा लगानी, सूचना प्रविधि, ऋण असुली, आन्तरिक लेखापरीक्षण, गैरवैकिङ्ग सम्पत्ति, सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन आदि नीति तथा कार्यविधि बनाई लागू गर्न ।
६. संस्थामा हुने विभिन्न किसिमका जोखिम न्यूनीकरण गर्न सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन समिति गठन गर्नका साथै लेखापरीक्षण समितिलाई थप सक्रिय पार्न ।
७. एकल ग्राहक कर्जा सीमा नाघ्ने गरी कर्जा प्रवाह नगर्न ।

२.१.६४ ब्राइट डेभलपमेन्ट बैङ्क लि., पनौती, काभ्रे

१. वजार जोखिम व्यवस्थापन प्रणाली, वासलात बाहिरको कारोबार, सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन, आन्तरीक लेखापरीक्षण नीतिहरु तथा ग्राहक पहिचान मार्गदर्शन (KYC) तर्जुमा गर्न ।
२. पूँजी तथा व्यावसायीक रणनीतिक योजना तयार गर्न ।
३. कर्जा प्रवाह गर्दा कतिपय ऋणिको कर्जा तिर्न सक्ने क्षमता तथा आयस्रोत विवरण फाइलमा राख्ने गर्न ।

२.१.६५ मातृभूमी विकास बैङ्क लि. पनौती, सिन्धुलीमाढी, सिन्धुली

१. खाता खोल्दा तथा बन्द गर्दा एकीकृत निर्देशन नं. १९ (ग्राहक पहिचान सम्बन्धी व्यवस्था) को पालना गर्न ।
२. ऋणीको आय तथा ऋण तिर्न सक्ने क्षमताको विश्लेषण गर्न, ऋणीको कर्जा सूचना लिन, ऋण स्वीकार-पत्र (Loan Offer Letter) जारी गर्न, भुक्तानी तालिकामा संस्था तथा ऋणीको हस्ताक्षर गर्नका साथै ऋण माग गर्ने निवेदनमा आवश्यक सबै सूचनाहरु भर्ने गर्न ।
३. ऋण दिँदा जमानतमा लिइने सम्पत्तिको उचित मूल्याङ्कन गर्न उपयुक्त मूल्याङ्कनकर्ताहरुको प्यानलको व्यवस्था गर्न ।

४. एकीकृत निर्देशन नं. ३ (७) बमोजिम एउटा ग्राहक वा आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरुको अभिलेख अर्धवार्षिक रुपमा तयार गरी यस बैङ्कमा पठाउने गर्न ।
५. लगानी, आन्तरिक लेखापरीक्षण, जोखिम व्यवस्थापन, वासलात बाहिरका कारोबार, सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन आदि संग सम्बन्धित नीति/निर्देशिका तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याउन ।
६. यस बैङ्कको स्थलगत निरीक्षणबाट सञ्चालकहरुको लगत राख्न, सञ्चालक समितिको निर्णय पुस्तिकामा बैठक बसेको स्थान तथा समय उल्लेख गर्न, लेखापरीक्षण समितिको बैठक नियमित बस्न आदि विषयमा दिइएको निर्देशनको पालना गर्न ।
७. संस्थामा हुन सक्ने विभिन्न किसिमका जोखिम न्यूनीकरणका लागि सजग रहन ।

२.१.६६ इन्नोभेटिभ डेभलपमेण्ट बैङ्क लि., सिद्धार्थनगर, रुपन्देही

१. ऋणीको आयश्रोत प्रमाणित गर्ने कागजात, वित्तीय विवरण, कर चुक्ता गरेको प्रमाण, व्यवसाय दर्ता तथा नवीकरण गरेको प्रमाणपत्र, लेखापरीक्षण भएको वित्तीय विवरण आदि कागजातहरु ऋण फाइलमा संलग्न गर्न ।
२. एकीकृत निर्देशन नं.१९(५) बमोजिम संस्थामा जम्मा (प्राप्त) हुन आउने दश लाख रुपैयाँभन्दा मथिका रकमको कारोबारको श्रोत खुलाउनु पर्ने भन्ने व्यवस्थाको पालना गर्न ।
३. संस्थाको कर्जा लगानी निर्देशिका, २०६६ को परिच्छेद ४ बमोजिम कर्जा प्रवाह गर्नु अघि कर्जा आवेदकबाट बिगत तीन बर्षको वित्तीय विवरण र आगामी तीन बर्षको प्रक्षेपित वित्तीय विवरण लिनु पर्ने व्यवस्थाको पालना गर्न ।
४. आयकर ऐन २०५८ अनुसार अग्रिम रुपमा स्रोतमा कर कट्टी (TDS) गर्नु पर्ने रकम कर कट्टी गरी सम्बन्धित आन्तरिक राजस्व कार्यालयमा दाखिला गर्ने गर्न ।
५. लगानी, ग्राहक पहिचान, जोखिम व्यवस्थापन, सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन, लेखा सम्बन्धी नीति लगायत कार्य सञ्चालन कार्यविधि तथा नगद भुक्तानी व्यवस्थापन आदि निर्देशिका तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याउन ।
६. संस्थामा अलग्गै लेखापरीक्षण इकाईको व्यवस्था गर्नु हुनका साथै लेखापरीक्षण समितिको बैठक संस्थाकै अर्थिक प्रशासन विनियमावली, २०६६ को परिच्छेद ११ मा भएको व्यवस्था बमोजिम बस्ने गर्न तथा समितिलाई प्रभावकारी पार्न ।
७. ऋणीले ऋण माग गरेको निवेदन प्राप्त गर्नु अगावै सञ्चालक समितिबाट ऋण स्वीकृत नगर्न ।
८. संस्थामा Computerised Banking/Accounting Software लाई निर्वाधरुपमा सञ्चालन गर्न IT विषय सम्बन्धी कर्मचारीको व्यवस्था गर्न ।

२.१.६७ भिमरुक बिकास बैङ्क लि., बाग्दुला ,प्यूठान

१. संस्थाले पेश गर्नुपर्ने विवरणहरु तोकिएको समय अवधि भित्रै यस बैङ्कमा पुग्ने गरी पेश गर्न ।
२. एउटै ग्राहक तथा आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरुको समूहलाई आफ्नो प्राथमिक पूँजीको कोषमा आधारित तर्फ २५ प्रतिशत तथा गैर कोषमा आधारित तर्फ ५० प्रतिशतको सीमा नाघ्ने गरी कर्जा प्रदान गर्न नहुने व्यवस्थाको पालना गर्न ।
३. संस्थाको रकम स्थानान्तरण गर्दा बीमा गरिएको सीमा भन्दा बढी नगर्न ।
४. व्यवसायिक ऋण माग गर्ने फर्म/कम्पनीको पछिल्लो अवधिको लेखापरीक्षण भएको वित्तीय विवरण लिई ऋण तिर्न सक्ने क्षमताको विश्लेषण गरेर मात्र ऋण प्रवाह गर्न ।
५. कर्जा प्रवाह गर्नु अघि र पछि कर्जाको धितो तथा परियोजनाको स्थलगत निरीक्षण गर्ने ।

६. संस्थाले ऋण प्रवाह गर्दा धितोमा लिईएका जग्गाहरुको नापी नक्सा (Blue Print), चारकिल्ला तथा मूल्याङ्कन प्रतिवेदनमा साँधको जग्गा, सडक आदि विषयमा स्पष्ट भएर मात्र ऋण प्रवाह गर्न ।
७. संस्थामा छुट्टै जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्नुका साथै लेखापरीक्षण समितिलाई सक्रिय बनाउन ।
८. कर्जा लगानी, वासलात बाहिरका कारोबार, कोष तथा लगानी, ग्राहक पहिचान, आन्तरिक लेखापरीक्षण आदि नीति तथा निर्देशिका तयार गरी लागू गर्न ।

२.१.६८ मेट्रो डेभलपमेण्ट बैङ्क लि., पोखरा, कास्की

१. ऋणीको आयश्रोत प्रमाणित गर्ने कागजात, वित्तीय विवरण, कर चुक्ता गरेको प्रमाण, व्यवसाय दर्ता प्रमाणपत्र, लेखापरीक्षण भएको वित्तीय विवरण कर्जा फाइलमा संलग्न गर्ने गर्न ।
२. धितोस्वरूप लिईएका बीमायोग्य सुरक्षणको बीमा गर्ने गर्न ।
३. संस्थागत सुशासनको पूर्ण पालना गर्दै संस्थाको लेखापरीक्षण समितिमा रहेका पदाधिकारीलाई अन्य समितिमा नराख्न ।
४. लगानी, आन्तरिक लेखापरीक्षण, ग्राहक पहिचान, सूचना प्रविधि, विपन्न वर्गमा कर्जा लगानी, नगद भुक्तानी अख्तियारी आदि नीति तथा कार्यविधि तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याउन ।
५. एकीकृत निर्देशन २०६७ को निर्देशन नं. ३ बमोजिम क्षेत्रगत कर्जाको सीमा का सम्बन्धमा संस्था आफैले त्रैमासिक रुपमा अनुगमन गर्ने गर्न ।
६. व्यक्तिगत जमानीकर्ताको कर्जा सूचनाका साथै कालो सूचीमा राख्न सक्ने पूर्व सहमति लिने गर्न ।
७. संस्थाको वित्तीय नीति बमोजिम हरेक वर्ष आगामी आ.व. को बजेट बनाइ कार्यान्वयनमा ल्याउन ।
८. एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं.६ को बुँदा २(ठ) बमोजिम सञ्चालक समितिका अध्यक्ष अन्य कुनै पनि समितिमा समावेश नहुनाका साथै संस्थागत सुशासनको मर्म विपरित लेखापरीक्षण समितिका संयोजकलाई अन्य समितिमा नराख्न ।
९. बैङ्क तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा २५ तथा एकीकृत निर्देशन २०६७ को निर्देशन नं.६ बमोजिम सबै सञ्चालकहरुको पूर्ण लगत राख्ने गर्न ।
१०. लेखापरीक्षण समितिलाई प्रभावकारी बनाउन ।

२.१.६९ राप्तीभेरी विकास बैङ्क लि., नेपालगञ्ज, बाँके

१. लगानी नीति सूचना प्रविधि नीति र वासलात बाहिरका कारोबार सम्बन्धी नीति तथा निर्देशिका तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याउन ।
२. आवश्यक कागजात संलग्न गरी प्रकृया पुरयाएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न तथा प्रवाहित कर्जाको सदुपयोगिता निरीक्षण गर्न ।
३. ग्राहक पहिचान कार्यविधिको पूर्णरूपमा अनुसरण गरी निक्षेप खाता सञ्चालन गर्न ।
४. आन्तरिक लेखापरीक्षण सम्बन्धी विस्तृत कार्य प्रणाली तयार गरी सोको आधारमा समग्र आन्तरिक लेखापरीक्षण गर्न ।
५. एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं.६ को बुँदा ५ बमोजिम संस्थाको लेखापरीक्षण समितिलाई क्रियाशिल गर्न ।
६. कार्य सञ्चालन निर्देशिका (Operational Manual) तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न ।
७. लाभ र लागतको उचित विश्लेषण गरी तरलताको प्रभावकारी व्यवस्थापन गर्न ।

२.१.७० गौमुखी विकास बैङ्क लि., बिजुवार, प्युठान

१. लगानी नीति, नगद सञ्चालन नीति, सम्पत्ति व्यवस्थापन नीति, ग्राहक पहिचान सम्बन्धी कार्यविधि, व्यवस्थापन सूचना प्रणाली र वासलात बाहिरका कारोवार सम्बन्धी नीति तथा कार्यविधिहरु तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याउन ।
२. आवश्यक कागजात संलग्न गरी प्रकृया पुरयाएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न तथा प्रवाहित कर्जाको सदुपयोगिता निरीक्षण गर्न ।
३. बीमाङ्क रकमको सिमा ननाँच्ने गरी मार्गस्थ नगद तथा ढुकुटीमा नगद मौज्दात कायम गर्न ।
४. आन्तरिक लेखापरीक्षण समिति गठन गरी सो सम्बन्धी विस्तृत कार्य प्रणाली तयार गरी सोको आधारमा समग्र आन्तरिक लेखापरीक्षण गर्न ।
५. गणपुरक संख्या पुरयाएर मात्र सञ्चालक समितिको बैठक वस्ने गर्न ।
६. धितो मूल्यांकनकर्ताको अविलम्ब नियुक्ति गर्न ।
७. चुक्ता पूँजीको १ प्रतिशत भन्दा बढी शेयर धारण गर्ने शेयर धनी कार्यकारी प्रमुखको पदमा बाहेक अन्य कुनै पनि तहको पदमा नरहने गरी जानकारी गराउन ।
८. अध्यक्षको संयोजकत्वमा कुनै पनि उपसमिति गठन नगर्न तथा संस्थाको कर्मचारी सेवा विनियमावली अनुसारको पदपूर्ति समिति गठन गर्न ।

२.१.७१ नेपाल कन्ज्युमर डेभलपमेन्ट बैङ्क लि., पोखरा, कास्की

१. पूँजीकोष सम्बन्धी विवरणहरु आन्तरिक लेखापरीक्षकबाट प्रमाणित गराई पठाउने गर्न ।
२. यस बैङ्कको निर्देशनको सीमा भन्दा बढी संकलन गरिएको निक्षेपलाई तोकिएको सीमाभित्र ल्याउन ।
३. कर्जा एकाग्रताबाट उत्पन्न हुने जोखिम प्रति सजग रहन ।
४. संस्थाको कर्जा नीतिमा संशोधन गरि कर्जाको अवधि, धितो मूल्यको अधिकतम कर्जा सीमा, कर्जा पुनरसंरचना/पुनरतालिकीकरण, कर्जा असुली, कर्जा सूचना, कालो सूची, विपन्न वर्ग कर्जा आदि सम्बन्धमा स्पष्ट उल्लेख गर्न ।
५. आवश्यक सम्पूर्ण कागजातहरु लिएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
६. लेखापरीक्षण समिति सम्बन्धी कार्यलाई सक्रिय एवं प्रभावकारी बनाउन ।
७. लगानी नीति, सूचना प्रविधि नीति, कर्जा असूली नीति, आन्तरिक लेखापरीक्षण कार्यविधि, निक्षेप संकलन तथा भुक्तानी सम्बन्धी नियम तथा प्रकृया र वासलात बाहिरका कारोवार सम्बन्धी नीति तथा निर्देशिका तर्जुमा गर्न ।
८. ग्राहक पहिचान सम्बन्धी कार्यविधि पूर्ण रूपमा पालना गर्न ।
९. व्यक्तिको नाममा खोलेको कल खाता बन्द गर्न ।
१०. व्यवसायिक विशेषज्ञ सञ्चालक नियुक्त गर्न ।

२.१.७२ खाँदबारी विकास बैङ्क लि., खाँदबारी, संखुवासभा

१. आवश्यक कागजात संलग्न गरी प्रकृया पुरयाएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
२. एउटै वा आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरुको पहिचान गर्न आवश्यक कार्यविधि तर्जुमा गर्न ।
३. बीमाङ्क रकमको सिमा ननाँच्ने गरी ढुकुटीमा नगद मौज्दात कायम गर्न ।
४. एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं.६ को बुँदा ५ बमोजिम संस्थाको लेखापरीक्षण समितिलाई क्रियाशील बनाउन ।
५. धितो मूल्यांकनकर्ताको अविलम्ब नियुक्ती गर्न ।

६. आन्तरिक लेखा परीक्षण समिति गठन गरी सो सम्बन्धी विस्तृत कार्य प्रणाली तयार गरी सोको आधारमा समग्र आन्तरिक लेखापरीक्षण गर्न ।
७. ग्राहक पहिचान सम्बन्धी (Know Your Customer) कार्यविधि तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न ।
८. कार्य सञ्चालन निर्देशिका (Operational Manual) तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न ।

२.१.७३ टुरिज्म डेभलपमेन्ट बैङ्क लि., ठमेल, काठमाडौं

१. वासलात बाहिरका कारोवार सम्बन्धी नीति तथा कार्यविधिहरू तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याउन ।
२. कर्जा प्रवाह गर्दा कर्जा भुक्तानी तालिका समावेश गर्नु हुनका साथै कर्जा प्रवाह पश्चात कर्जा सदुपयोगिता निरीक्षण गर्न ।
३. आन्तरिक लेखापरीक्षण सम्बन्धी नीति तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याउन ।
४. चालुपूँजी कर्जा प्रदान गर्दा समय समयमा Stock Verification गरी अभिलेख राख्ने गर्न ।
५. बजार जोखिम व्यवस्थापन तथा तरलता व्यवस्थापन सम्बन्धी निर्देशिका तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याउन ।
६. ट्रेजरी सञ्चालनको लागि छुट्टै ट्रेजरी इकाई गठन गर्न ।

२.१.७४ मिसन डेभलपमेन्ट बैङ्क लि., बुटवल, रुपन्देही

१. आन्तरिक लेखा परीक्षण समिति गठन गरी सो सम्बन्धी विस्तृत कार्य प्रणाली तयार गरी सोको आधारमा समग्र आन्तरिक लेखापरीक्षण गर्न ।
२. ग्राहक पहिचान सम्बन्धी (Know Your Customer) कार्यविधि तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न ।
३. पूँजीकोष गणना गर्दा अवास्तविक सम्पत्ति घटाई वित्तीय विवरण प्रकाशित गर्न ।

विकास बैङ्कहरूको समग्र वासलात तथा प्रमुख वित्तीय परिसूचकहरू अनुसूची ३, अनुसूची ५ तथा अनुसूची ७ मा दिइएको छ ।

२.२ “ग” वर्गका इजाजतपत्र प्राप्त वित्तीय संस्था (वित्त कम्पनी) :

२.२.१ नेपाल आवास विकास वित्त कम्पनी लि., काठमाडौं

१. कर्जा नीतिमा उल्लेख भएका सम्पूर्ण प्रकृया पुरा गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
२. संस्थाले आपसि सम्बन्ध भएका ग्राहकहरूको विवरण अर्ध वार्षिक रुपमा तयार गर्नका साथै सो विवरण यस बैङ्कमा अनिवार्य रुपमा पेश गर्न ।
३. सन्ड्री डेटर्समा रहेको युवा स्वरोजगार कोष वापतको रु २५,३७,४४२।- लाई कर्जा सापट शीर्षकमा लेखाँकन गरी सो वापत कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्न, खण्डित शेयर वापत प्राप्त हुन बाँकी रु १,६८,८८३।- लाई चुक्ता पूँजी बाट घटाउन तथा क्लियरीङ हाउसमा गरेको लगानी रु १०० हजारलाई लगानी शीर्षकमा लेखाँकन गरी समायोजित वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न ।
४. संस्थाको Nepal Housnig Development Finance Company Limited Retirement Fund को लेखापरीक्षण गरी जानकारी दिन ।
५. व्यावसायिक विशेषज्ञ सञ्चालकको नियुक्ति गरी जानकारी दिन ।
६. बीमा रकमको सिमा भन्दा बढी हुने गरी नगद कारोवार नगर्न । ।

७. क्षेत्रगत कर्जा अधिकेन्द्रित जोखिम नीति, कोष व्यवस्थापन नीति, विप्रेषण कारोबार नीति, आन्तरिक लेखा परिक्षण कार्यविधि तर्जुमाको लागि कार्यतलिका बनाई सो तालिका अनुसारको प्रगति विवरण पेश गर्न ।
८. राष्ट्रिय बाणिज्य बैङ्कको स्वामित्वमा रहेको संस्थापक शेयर नेपाल राष्ट्र बैङ्कको मिति २०६७/०३/१७ को निर्णय अनुसार २०६८ आषाढ मसान्त भित्र विक्री गर्न गराउन ।

२.२.२ नेपाल फाइनान्स एण्ड सेभिङ्स कम्पनी लि., काठमाडौं

१. वासलात बाहिरको कारोवार सम्बन्धी नीति, सूचना प्रविधि सम्बन्धी नीति, सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन नीति, स्थिर सम्पत्ति खरीद सम्बन्धी नीति, लेखा नीति, सञ्चालन जोखिम सम्बन्धी नीति तर्जुमा गरी लागू गर्न ।
२. यस बैङ्कको निर्देशन विपरित रहेको यस बैङ्कबाट इजाजतपत्र प्राप्त बैङ्क तथा वित्तीय संस्था लुम्बिनी बैङ्क लि.को शेयरमा रहेको लगानी विक्री गरी जानकारी दिन ।
३. शुभश्री सहकारी संस्थाको संस्थापक शेयर अबिलम्ब विक्री गर्ने व्यवस्था गरी जानकारी दिन । साथै, विक्री नगरेको अवस्थामा यस बैङ्कबाट जारी एकीकृत निर्देशन २०६७ को निर्देशन नं १०को (१९.२) बमोजिम हकप्रद शेयर, नगद लाभांश वितरण गर्न नपाइने, वोनश शेयरलाई रोक्का राख्न र रोक्का राखिएको बोनस शेयर लगायत सबै Cross Holding विक्री गरेपछि मात्र नगद लाभांश वितरण गर्न ।
४. संस्थाको वितरण नभएको लाभांश तथा भुक्तानी गर्न बाँकी निक्षेपको सम्बन्धमा यस बैङ्कबाट जारी एकीकृत निर्देशन २०६७ को निर्देशन नं १६को ३(४) बमोजिम राष्ट्रिय स्तरको पत्रिकामा सूचना प्रकाशित गरी सोको छविचित्र पेश गर्न ।
५. व्यावसायिक विशेषज्ञ सञ्चालकको नियुक्त गरी सो को जानकारी दिन ।
६. गैरबैकिङ्ग सम्पत्ति यथासक्य छिटो विक्री गरि जानकारी दिन ।
७. लामो समयसम्म हिसाब मिलान हुन नसकेको सण्ड डेटर्स तथा क्रेडिटर्स हिसाब मिलान गरि सो को विवरण पेश गर्न ।
८. कर्जा प्रवाह गर्दा संस्थाको कर्जा नीतिमा उल्लेख भएका सम्पूर्ण प्रकृया पुरा गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।

२.२.३ एन.आई.डि.सि. क्यापिटल मार्केट्स लि., काठमाडौं

१. नेपाल औद्योगिक विकास निगमको संस्थापक शेयर स्वामित्व विक्री गराई जानकारी गराउनु हुन र यसरी गरेको Cross Holding विक्री नगरेको अवस्थामा यस बैङ्कबाट बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई जारी एकीकृत निर्देशन २०६७ को निर्देशन नं १० को १९(१९.१) बमोजिम उक्त संस्थाले हकप्रद शेयर खरीद गर्न नपाउने, संस्थालाई नगद लाभांश, वोनश शेयर वितरण नगर्न र रोक्का राखिएको बोनश शेयर लगायत सबै Cross holding विक्री गरेपछि मात्र नगद लाभांश वितरण गर्न ।
२. कर्जा अपलेखन सम्बन्धी नीति, कर्जा असुलि सम्बन्धी कार्यविधि, जोखिम व्यवस्थापन कार्यविधि तर्जुमा गरी पेश गर्न ।
३. यस बैङ्कबाट बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई जारी एकीकृत निर्देशन २०६७ को निर्देशन नं १७ मा भएको व्यवस्था अनुसार विपन्न वर्गमा तोके बमोजिम कर्जा प्रवाह गर्नका साथै सो सम्बन्धी कार्यविधि कर्जा नीतिमा समेत समावेश गर्न ।
४. कर्जा प्रवाह गर्दा संस्थाको कर्जा नीतिमा उल्लेख भएका सम्पूर्ण प्रकृया पुरा गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
५. गैरबैकिङ्ग सम्पत्ति यथासक्य छिटो विक्री गरि जानकारी दिन ।

६. लामो समय सम्म हिसाब मिलान हुन नसकेको सण्ड्र डेटर्स तथा क्रेडिटर्स हिसाब मिलान गरि सो को विवरण पेश गर्न ।
७. व्यावसायिक विशेषज्ञ सञ्चालक नियुक्त गरि जानकारी दिन ।

२.२.४ अन्नपूर्ण फाइनान्स लि., पोखरा, कास्की

१. संस्थाको Operation Guidelines सञ्चालक समितिबाट स्विकृत गराई लागू गर्न ।
२. भौतिक सम्पत्ति रजिष्टर अध्यावधिक गर्न ।
३. संस्थाले सञ्चालनमा ल्याएको Debit Card को हिसाब मिलान तथा समायोजन समयमै गर्न ।
४. आन्तरिक नियन्त्रण व्यवस्था प्रभावकारी बनाई आवश्यक सरसामान खरीद गर्ने व्यवस्था गर्न ।
५. निक्षेप खाता खोल्दा तथा निक्षेप स्विकार गर्दा ग्राहक पहिचान कार्यविधि अनुरूप गर्न ।
६. कर्जा प्रवाह गर्दा संस्थाको कर्जा नीतिमा भएका सम्पूर्ण व्यवस्थाहरु पालना गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।

२.२.५ नेपाल शेयर मार्केट्स एण्ड फाइनान्स कम्पनी लि., काठमाडौं

१. वासलात बाहिरका कारोवार सम्बन्धी नीति, लगानी नीति, विपन्न वर्ग कर्जा नीति, आन्तरिक लेखापरीक्षण कार्यविधि, ग्राहक पहिचान कार्य निर्देशिका, कार्य सञ्चालन नीति, सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन नीति, निक्षेप संकलन सम्बन्धी कार्यविधि, गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति बिक्री सम्बन्धी नीति/निर्देशिका तथा जोखिम व्यवस्थापन नीति तर्जुमा गरी उक्त नीतिहरु लागू गरेको जानकारी दिन ।
२. संस्थाको कर्जा धितो मूल्याङ्कनको आधार, विधि तथा प्रकृया समावेश गरी कर्जा नीति परिमार्जन गर्न ।
३. गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति यथासक्य छिटो बिक्री गरी जानकारी दिन ।
४. संस्थाको कर्जा नीतिमा उल्लेख भएका सम्पूर्ण प्रकृया पुरा गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
५. एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं.१७ मा भएको व्यवस्था अनुसार विपन्न वर्गमा तोके बमोजिम अनिवार्य रूपमा कर्जा प्रवाह गर्न ।
६. संस्थाको वितरण नभएको लाभांश तथा भुक्तानी गर्न बाँकी निक्षेपको सम्बन्धमा यस बैङ्कबाट जारी एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं.१६ को बुँदा नं.३(४) बमोजिम राष्ट्रियस्तरको पत्रिकामा सूचना प्रकाशित गर्न ।
७. संस्थाको कर्जा/निक्षेप अनुपात ९६.८३ लाई एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं.५ को बुँदा नं.२ (५) मा तोकिएको सीमाभित्र कायम गर्न ।
८. एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं.१५ को बुँदा नं.३ बमोजिम संस्थाले निक्षेपमा प्रदान गर्ने प्रकाशित ब्याजदरमा ०.५ प्रतिशत विन्दुभन्दा बढी हुने गरी थप ब्याज प्रदान नगर्न ।

२.२.६ पिपुल्स फाइनान्स लि., काठमाडौं

१. कोष सञ्चालन तथा लगानी नीति, कार्य सञ्चालन नीति तथा कार्यविधि, सूचना प्रविधि तथा सुरक्षा कार्यविधि, आन्तरिक लेखापरीक्षण र नियन्त्रण निर्देशिका तथा वासलात बाहिरका कारोवार सञ्चालन कार्यविधि तर्जुमा गरी पेश गर्न ।
२. संस्थाको वितरण नभएको लाभांश तथा भुक्तानी गर्न बाँकी निक्षेपको सम्बन्धमा यस बैङ्कबाट जारी एकीकृत निर्देशन २०६७ को निर्देशन १६को ३(४) बमोजिम राष्ट्रिय स्तरको पत्रिकामा सूचना प्रकाशित गरी सोको छविचित्र पेश गर्न ।

३. व्यावसायिक विशेषज्ञ नियुक्त गरि जानकारी दिन ।
४. गैरबैकिङ्ग सम्पत्ति यथासक्य छिटो बिक्री गरि जानकारी दिन ।
५. लामो समय सम्म हिसाब मिलान हुन नसकेको सण्ड्र डेटर्स तथा क्रेडिटर्स हिसाब मिलान गरि सो को विवरण पेश गर्न ।
६. कर्जा प्रवाह गर्दा संस्थाको कर्जा नीतिमा उल्लेख भएका सम्पूर्ण प्रकृत्या पुरा गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
७. संस्थाको विद्यमान कर्जा नीति, २०६४ मा समयसापेक्ष र यस बैङ्कको निर्देशनहरु जस्तै, संस्थाको कर्जा नीतिमा शेयर कर्जा प्रवाह गर्दा र गरेपश्चात अपनाउनुपर्ने प्रकृत्या, कुन कुन शिर्षकमा कतिसम्म कर्जा प्रवाह गर्न सकिने, धितोको मूल्याङ्कनका आधार र प्रकृत्या के के हुने भन्नेवारे प्रष्ट उल्लेख गरी आवश्यक संसोधन गरी सो को जानकारी यस बैङ्कलाई दिन ।
८. यस बैङ्कको एकीकृत निर्देशन २०६७ को निर्देशन ३ को ७ बमोजिम एउटा ग्राहक वा आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरुको अभिलेख तयार गरी अर्धवार्षिक रुपमा यस बैङ्कमा उपलब्ध गराउन ।
९. प्राथमिक पूँजी को १०० प्रतिशत भन्दा बढी हुने गरी लगानी गरेको अवस्थामा एकीकृत निर्देशन २०६७ को निर्देशन ३ को ११ अनुसार अनुगमन तथा नियन्त्रणको व्यवस्था गर्न ।
१०. एकीकृत निर्देशन २०६७ को निर्देशन १५(३) अनुसार कर्जामा प्रकासित भन्दा बढी हुने गरी ब्याजदर कयम नगर्न ।
११. निक्षेप खाता खोल्दा संस्थाको ग्राहक पहिचान कार्यविधि अनुरूपको प्रकृत्या पुरा गरेर मात्र खाता खोल्न ।

२.२.७ मर्कन्टाइल फाइनान्स लि., काठमाडौं

१. सर्वसाधारणमा शेयर निष्काशन नगरेको सम्बन्धमा यस बैङ्कको मिति २०६६।१०।०७ को सूचना बमोजिम २०६६ चैत्र मसान्तभित्र निष्काशन तथा बिक्री प्रबन्धक नियुक्त गरी धितोपत्र बोर्डमा विवरण पत्र पेश गर्न र २०६७ आश्विन मसान्तभित्र सार्वजनिक शेयर निष्काशन गरी बाँडफाँडसमेत गरिसकन निर्देशन दिइएकोमा संस्था सो गर्न असमर्थ रहेकाले बैङ्क तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा ३५ बमोजिम निलम्बन तथा खारेजी सम्बन्धी कारवाही किन नगर्ने भनी मिति २०६७।०८।१५ मा पत्र प्राप्त भएको ३५ दिन भित्र स्पष्टिकरण पेश गर्न पत्राचार गरिएकोमा मिति २०६७।०९।१८ मा स्पष्टिकरण प्राप्त भएको र सो कारवाहीको प्रकृत्यामा रहेको जानकारी गराइएको ।
२. यस बैङ्कको एकीकृत निर्देशन, २०६७ अनुसार 'ग' वर्गका वित्तीय संस्थाले २०७० आषाढ मसान्तभित्र चुक्तापूँजी रु.२० करोड पुऱ्याउन २०६४ आषाढ मसान्तलाई आधार वर्षको रुपमा लिई आ.व. २०६४।६५ देखि हरेक वर्ष समानुपातिक दरले पूँजी वृद्धि गर्दै लैजानुपर्ने र सोही बमोजिम व्यावसायिक योजना/पूँजी योजना पेश गर्नुपर्ने निर्देशन दिइएकोमा संस्थाको २०६४ आषाढ मसान्तको चुक्ता पूँजी रु.१,८०,०० हजार रहेको र २०६७ आषाढ मसान्तमा समानुपातिक रुपमा चुक्ता पूँजी रु.१०,९०,०० हजार (८० प्रतिशत: रु.८,७२,०० हजार) पुगनु पर्नेमा चुक्ता पूँजी रु.१,८०,०० हजार मात्र रहेकाले निर्देशानुसार समानुपातिक पूँजी कायम नभएकोले संस्थालाई मिति २०६७।११।०२ मा लाभांश रोक्का र निक्षेप (ब्याज पूँजीकृत हुने वाहेक) संकलनमा रु.४,४९,९०,४९।१४ तथा कर्जा लगानीमा रु.७,३२,२९,१३५।४६ मा नबढ्ने गरी प्रतिबन्ध लगाइएको हुँदा सोही बमोजिम गर्न गराउन ।
३. यस बैङ्कबाट जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं १०(७) बमोजिम अध्यक्ष तथा प्रबन्ध सञ्चालक ओमप्रकाश सिकरिया (अंश ३७.५ प्रतिशत) र संस्थापक श्री गोपीकृष्ण सिकरिया (अंश ३७.५ प्रतिशत) ले धारण गरेको संस्थापक शेयर १५ प्रतिशतको सीमाभन्दा

वढी भएकोमा उक्त शेयर ५ वर्षभित्र विक्री वितरण गरी सीमाभित्र ल्याइनसकेको हुँदा तोकिएको सीमाभित्र कायम नरहेसम्म नगद लाभांश, बोनश शेयर र हकप्रद शेयरमा सहभागी हुन बन्देज लगाइएको ।

४. बैङ्क तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२(१) अनुरूप हुने गरी सञ्चालक समिति पुनर्गठन गर्न ।
५. वासलात वाहिरका कारोबार सम्बन्धी नीति, ग्राहक पहिचान कार्यविधी, संस्थागत सुशासन सम्बन्धी नीति, सञ्चालक समिति तथा प्रमुख कार्यकारी अधिकृतलाई लागू हुने आचार संहिता प्रचलित कानून तथा निर्देशनको अधीनमा रही तर्जुमा गर्न तथा लागू गर्न ।
६. कर्जा प्रवाह गर्दा आवश्यक सम्पूर्ण कागजात लिनको साथै संस्थाको कर्जा नीति अनुसार आवश्यक प्रकृया पुन्याएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न तथा कर्जा प्रवाह पछि सदुपयोगिता निरीक्षण गरी सो सम्बन्धी प्रतिवेदन सम्बन्धित फाइलमा राख्ने गर्न ।
७. संस्थाको सञ्चालन सम्बन्धि कार्यहरु एवं लेखा कम्प्युटराइज्ड (Computerized) गर्न ।
८. पाँच वर्षभन्दा वढी समय भाका नाघेका पुरानो कर्जाहरुलाई यस बैङ्कबाट बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाहरुलाई जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं २१ को ७(२) बमोजिम अपलेखन गर्न ।
९. बीमायोग्य स्थिर सम्पत्तिको बीमा गर्न तथा बीमाको सीमा भन्दा वढि हुने रकम सेफ तथा काउन्टरमा मौज्जात नराख्न ।
१०. संस्थाको कुल निक्षेपमा नेशनल पोलिप्लान्ट इन्डष्ट्रिज प्रा.लि को निक्षेपको अंश ६४ प्रतिशत रहेको देखेकोले सो वाट उत्पन्न हुने अधिकेन्द्रित जोखिमप्रति सजग रहन ।

२.२.८ काठमाडौं फाइनेन्स लि., काठमाडौं

१. संस्थापक शेयरधनी वाहेकका अन्य शेयरधनीहरुबाट समेत हकप्रद शेयर बापत अग्रिम रुपमा संकलन गरिएको रकम रु.६,६४ हजारलाई Calls in Advance शीर्षकमा लेखांकन नगर्न, बोनश शेयरको खण्डीत शेयर बापत शेयरधनीहरुबाट प्राप्त हुनुपर्ने रकम रु.३५ हजारलाई चुक्ता पूँजीबाट हटाउन तथा नेपाल क्लियरिङ हाउसमा गरेको प्रस्तावित लगानी रु.१,०० हजारलाई लगानी शीर्षकमा लेखांकन गरी समायोजित वित्तीय विवरण प्रकाशित गर्न ।
२. संस्थाको प्रबन्धपत्र नियमावली अनुसारको संस्थापक र सर्वसाधारणको शेयर स्वामित्व अनुपात कायम गर्न ।
३. कर्जा प्रवाह गर्दा आवश्यक सम्पूर्ण कागजात लिनको साथै संस्थाको कर्जा नीति अनुसार आवश्यक प्रकृया पुन्याएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न । साथै, कर्जा प्रवाह पछि सदुपयोग भए/नभएको यकिन गर्न निरीक्षण गरी सो सम्बन्धी प्रतिवेदन सम्बन्धित फाइलमा राख्ने गर्न ।
४. कर्जा असुली कार्यविधी, वासलात वाहिरका कारोबार सम्बन्धी नीति, सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन नीति, सूचना प्रविधी सम्बन्धी नीति, संस्थागत सुशासन सम्बन्धी नीति तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न ।
५. संस्थाको कार्य गरेबापत ब्यक्ति/संस्थालाई भुक्तानी गर्ने पारिश्रमिक तथा भत्ता लगायतका भुक्तानीहरु सम्झौता गरेर मात्र प्रदान गर्न ।
६. यस बैङ्कको एकीकृत निर्देशन नं १९ बमोजिम निक्षेप खाता खोल्दा तथा निक्षेप स्वीकार गर्दा ग्राहक पहिचान कार्यविधी पालना गर्न ।
७. यस बैङ्कबाट जारी एकीकृत निर्देशन नं १६ को ३(४) बमोजिम चल्ती नभएका वा हक दावी नपरेका निक्षेप खाताहरुको विवरण तयार गर्नका साथै सोको विवरण अनिवार्य रुपमा प्रकाशित गर्न ।

८. स्थीर सम्पत्तिको सांकेतिकरण गरी नियमित रूपमा भौतिक परीक्षण गर्नुका साथै अभिलेख अझावधिक गर्न ।

२.२.९ हिमालयल फाइनान्स लि., काठमाडौं

१. व्यवस्थापन सूचना प्रणाली, सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन नीति, विपन्न वर्ग कर्जा सम्बन्धी कार्यविधी तर्जुमा गरी लागू गर्न ।
२. प्राथमिक पूँजीको शत प्रतिशतभन्दा बढि एउटै क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जा तथा सापटको सम्बन्धमा यस बैङ्कबाट बैङ्क तथा वित्तीय संस्थालाई जारी एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं ३(११) बमोजिम गर्न ।
३. कर्जा प्रवाह गर्दा आवश्यक सम्पूर्ण कागजात लिनको साथै संस्थाको कर्जा नीति अनुसार आवश्यक प्रकृया पुऱ्याएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न । साथै, कर्जा प्रवाह पछि सो को सदुपयोग भए/नभएको यकिन गर्न निरीक्षण गरी सो सम्बन्धी प्रतिवेदन सम्बन्धित फाइलमा राख्ने गर्न ।
४. यस बैङ्कबाट बैङ्क तथा वित्तीय संस्थालाई जारी एकीकृत निर्देशन, २०६७ बमोजिम यस विभागमा पेश गर्नुपर्ने विवरणहरु समयमा पेश गर्न ।
५. बैङ्क तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा २७ को १(ख) बमोजिम आर्थिक वर्ष शुरु हुनु अगावै बजेट बनाई सञ्चालक समितिबाट स्वीकृत गराई सोहि अनुसार कार्यान्वयन गर्ने र समयमा बजेट खर्च भए नभएको अनुगमन गर्न ।
६. कर्मचारीहरुलाई पेशकी प्रदान गर्दा पेशकी लिनुपर्ने कारण खुलाई सम्बन्धित अधिकारीबाट स्वीकृत गराई सकेपछिमात्र पेशकी रकम भुक्तानी गर्न तथा पुरानो पेशकी फश्यौट नगरी नयाँ पेशकी प्रदान नगर्न ।
७. कार्यालयमा रहेका स्थीर सम्पत्तिहरुको बीमा गर्न ।
८. यस बैङ्कबाट बैङ्क तथा वित्तीय संस्थालाई जारी एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं १९ बमोजिम निक्षेप खाता खोल्दा तथा निक्षेप स्वीकार गर्दा ग्राहक पहिचान कार्यविधी पालना गर्न ।
९. नेपाल क्लियरिङ्ग हाउसमा गरेको प्रस्तावित लगानी रु.१,०० हजारलाई लगानी शिर्षकमा लेखांकन गर्न ।
१०. बैङ्क तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२ को प्रावधान अनुसार ब्यवसायिक सञ्चालक नियुक्त गर्न ।

२.२.१० युनियन फाइनान्स लि., काठमाडौं

१. यस बैङ्कबाट जारी एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं १०(७) बमोजिम अल्पाइन ट्राभल्स सर्भिस र सुरेन्द्र मल्लले धारण गरेको संस्थापक शेयर १५ प्रतिशतको सीमाभन्दा बढि भएकोमा उक्त शेयर ५ वर्षभित्र विक्री वितरण गरी सीमाभित्र ल्याइनसकेको हुँदा तोकिएको सीमाभित्र कायम नरहेसम्म निजलाई नगद लाभांश, बोनश शेयर र हकप्रद शेयरमा सहभागी हुन बन्देज लगाइएको ।
२. यस बैङ्कबाट जारी एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं १५(३) विपरित हुने गरी प्रकाशित ब्याजदरमा ०.५ प्रतिशत भन्दा बढी ब्याज प्रदान नगर्न सञ्चालक समिति तथा व्यवस्थापनलाई सजग गराइएको ।
३. लगानी सम्बन्धी नीति, सञ्चालन कार्यविधि, कर्जा असुली सम्बन्धी नीति तर्जुमा गरी लागू गर्न ।

४. यस बैङ्कवाट जारी एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन न १९ बमोजिम निक्षेप खाता खोल्दा तथा निक्षेप स्वीकार गर्दा ग्राहक पहिचान सम्बन्धी कार्यविधि पुरा गर्नका साथै ग्राहक पहिचान मार्गदर्शन अनुसारको ग्राहकहरुको कारोबारको पहिचान गर्ने पद्धति विकास गर्न ।
५. कर्जा प्रवाह गर्दा आवश्यक सम्पूर्ण कागजात लिनको साथै संस्थाको कर्जा नीति अनुसार आवश्यक प्रकृया पुऱ्याएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
६. विनियोजित बजेटको सीमाभित्र रहेर खर्च गर्न ।
७. संस्थाका दश ठुला निक्षेपकर्ताहरुको निक्षेप कुल निक्षेप दायित्वको ३४.३१ प्रतिशत रहेको देखिएकाले जोखिम व्यवस्थापनका लागि सो अनुपात कम गर्न ।

२.२.११ गोर्खा फाइनान्स लि., काठमाडौं

१. कर्जा असूली सम्बन्धी नीति, वासलात वाहिरका कारोबार सम्बन्धी नीति, लगानी सम्बन्धी नीति, सञ्चालन कार्यविधि, निक्षेप परिचालन नीति, लेखा नीति, व्यवस्थापन सूचना प्रणाली सम्बन्धी नीति तर्जुमा गरी लागू गर्न ।
२. प्राथमिक पूँजीको शत प्रतिशतभन्दा बढि एउटै क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जा तथा सापटको सम्बन्धमा यस बैङ्कवाट बैङ्क तथा वित्तीय संस्थालाई जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं ३(११) बमोजिम गर्न ।
३. यस बैङ्कवाट बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाहरुलाई जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं १९ बमोजिम निक्षेप खाता खोल्दा तथा निक्षेप स्वीकार गर्दा “ग्राहक पहिचान सम्बन्धी कार्यविधि” पुरा गर्न ।
४. कर्जा प्रवाह गर्दा आवश्यक सम्पूर्ण कागजात लिनका साथै संस्थाको कर्जा नीति अनुसार आवश्यक प्रकृया पुऱ्याएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
५. स्थिर सम्पत्तिको सांकेतिकरण गरी नियमित रुपमा भौतिक परीक्षण गर्नुका साथै अभिलेख अझावधिक गर्न ।
६. सम्पत्तिहरु Write Off गर्दा सो सम्बन्धी नीति तथा सञ्चालक समितिको निर्णयको अधिनमा रही गर्न ।

२.२.१२ पश्चिमाञ्चल फाइनान्स लि., बुटवल, रुपन्देही

१. वासलात वाहिरका कारोबार सम्बन्धी नीति, सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन नीति, लगानी सम्बन्धी नीति तथा कार्यविधि, आन्तरिक लेखापरीक्षण सम्बन्धी नीति तथा कार्यविधि, ग्राहक पहिचान सम्बन्धी कार्यविधि, कार्यालय सञ्चालन कार्यविधि, शाखा विस्तार योजना, वित्तीय स्रोत संकलन कार्यविधि, वित्तीय जमानत नीति, नगद तथा भुक्तानी व्यवस्थापन निर्देशिका, सूचना प्रविधि सम्बन्धी नीति, MIS Policy तर्जुमा गरी लागू गर्न ।
२. क्षेत्रगत कर्जा अनुगमन तथा जोखिम नियन्त्रण गर्ने नियम तथा प्रकृया विकास गर्न तथा लगानीको नियमित रुपमा अनुगमन गर्ने गर्न ।
३. यस बैङ्कवाट जारी एकीकृत, २०६७ को निर्देशन नं १२ बमोजिम नियमित रुपमा कर्जा सूचना केन्द्रलाई कर्जा सूचना पठाउन ।
४. कर्जा प्रवाह गर्दा आवश्यक सम्पूर्ण कागजात लिनको साथै संस्थाको कर्जा नीति अनुसार आवश्यक प्रकृया पुऱ्याएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न । साथै, कर्जा प्रवाह पछि सदुपयोग भए/नभएको यकिन गर्न निरीक्षण गरी सो सम्बन्धी प्रतिवेदन सम्बन्धित फाइलमा राख्ने गर्न ।
५. लामो समय देखि सकार गरिएका गैरबैंकिङ्ग सम्पत्तिहरुको उचित व्यवस्थापन गर्नका साथै विक्री गर्न ।

२.२.१३ नेपाल हाउजिंग एण्ड मर्चेन्ट फाइनान्स लि., काठमाडौं

१. ग्राहक पहिचान कार्यविधिको पूर्णरूपले पालना गर्न/गराउन ।
२. बैङ्क तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२(२) बमोजिम व्यवसायिक विशेषज्ञ सञ्चालक नियुक्त गर्न ।
३. संस्थाको भल्टमा नगद राख्दा वा भिक्दा तथा मार्गस्थमा रहेको अवस्थामा रजिष्टर खडा गरी सम्भावित जोखिमलाई समयमै व्यवस्थापन गर्न ।
४. संस्थाको लेखा तथा प्रशासन नीति, २०५४ अनुसारका प्रक्रिया पुऱ्याई खरीद गर्नुहुनका साथै प्रमाणिक कागजात बिना खर्च लेखांकन नगर्न ।
५. यस बैङ्कबाट जारी निर्देशन अनुसारको सीमाभित्र रही रियल स्टेट एवं आवासीय घर कर्जा शीर्षकमा कर्जा प्रवाह गर्नु भई एउटै क्षेत्रमा रहेको अधिकेन्द्रित जोखिम न्यून गर्न सजग रहन ।
६. कर्जा प्रवाह गर्दा आवश्यक सम्पूर्ण कागजात लिनको साथै संस्थाको कर्जा नीति अनुसार आवश्यक प्रकृया पुऱ्याएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न । साथै, कर्जा प्रवाह पछि सदुपयोगता निरीक्षण गरी प्रतिवेदन फाइलमा राख्ने गर्न ।
७. संस्थाले विगत ८-९ वर्ष अगाडिदेखि सकार गरेको गैर-बैकिङ्ग सम्पत्तिको विक्री व्यवस्थापन गर्न ।
८. सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन नीति तयार गर्न ।
९. संस्थागत निक्षेपको ब्याज आम्दानीमा आयकर ऐन, २०५८ अनुसार कर कट्टी गर्न ।

२.२.१४ युनिभर्सल फाइनान्स लि., काठमाडौं

१. संस्थाको कर्मचारी विनियमावली अनुसार कर्मचारीलाई उपलब्ध गराउनुपर्ने कर्मचारी उपदान वापतको रकम यथार्थपरक रूपमा गणना गरी आगामी आर्थिक वर्षको रकम सोही वर्षमा खर्च लेख्न ।
२. बीमाको सीमासम्मको नगद मात्र भल्टमा राखी सम्भावित जोखिमलाई समयमानै व्यवस्थापन गर्न ।
३. आवधिक रूपमा संस्थाको लेजर र बैङ्क मौज्दात हिसाब मिलान (Reconciled) गर्ने गर्न ।
४. कर्मचारीलाई प्रदान गरिएको बोनस वापतको रकम आयकर ऐन, २०५८ अनुसार करयोग्य आयमा गणना गरी ऐनको अक्षरश पालना गर्न ।
५. बैङ्क तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२(२) बमोजिम व्यवसायिक विशेषज्ञ सञ्चालक नियुक्त गर्न ।
६. कर्जा प्रवाह गर्दा ऋणीको आम्दानी श्रोतलाई प्रमाणित गर्ने कागजात लिई कर्जाको धितो वापत लिइने घर जग्गाको साथै ऋणीको सावाँ ब्याज तिर्न सक्ने क्षमता समेतको विश्लेषण गरी सुरक्षित रूपमा कर्जा प्रवाह गरी सम्भावित जोखिमलाई न्यूनिकरण गर्ने गर्न ।
७. वासलात बाहिरका कारोवार सम्बन्धी नीति, जोखिम व्यवस्थापन नीति तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न ।
८. लामो अवधि देखि रहेको गैरबैकिङ्ग सम्पत्ति यथाशिघ्र विक्री गर्न ।

२.२.१५ गुडविल फाइनान्स लि., काठमाडौं

१. बैङ्क तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२(२) बमोजिम व्यावसायिक विशेषज्ञ सञ्चालक नियुक्त गर्न ।
२. नयाँ निक्षेप खाता खोल्दा तथा निक्षेप रकम लिँदा ग्राहक पहिचान कार्यविधिको पूर्णरूपले पालना गर्न ।
३. आन्तरिक लेखापरीक्षण तथा नियन्त्रण प्रणालीमा प्रभावकारीता ल्याउनका लागि आवश्यक कार्यविधि तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याउनु हुनका साथै त्रैमासिक रूपमा आन्तरिक लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्न ।
४. लगानी नीति, वासलात बाहिरका कारोवार सम्बन्धी (Off Balance Items) नीति तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याउन ।
५. संस्थाको आर्थिक प्रशासन विनियमावलीमा व्यवस्था भए बमोजिम समयमै सण्ड्रेडेड डेबिटर्स हिसाब एवं सण्ड्रेडेड क्रेडिटर्स हिसाबमा रहेको रकम हिसाब मिलाउन ।
६. संस्थाले सकार गरेको गैर-बैंकिङ्ग सम्पत्तिको यथाशिघ्र विक्री व्यवस्थापन गर्न ।

२.२.१६ सिद्धार्थ फाइनान्स लि., भैरहवा, रुपन्देही

१. यस बैङ्कबाट जारी एकीकृत निर्देशन बमोजिमको Guideline तयार गरी आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरुको विवरण तयार गर्ने गर्न ।
२. यस बैङ्कको निर्देशन बमोजिम कर्जा सघनता अनुसार क्षेत्रगत रूपमा प्रवाह गरिएको कर्जा तथा सुविधालाई अनुगमन, नियन्त्रण तथा सूचना प्रणालीको व्यवस्था गर्न ।
३. विगत ५ वर्ष भन्दा पुराना खराब कर्जाहरु नियमानुसार अपलेखन गर्न ।
४. संस्थाको बाह्य मूल्याङ्कनकर्ता फर्मसँग करचुक्ता प्रमाणपत्र, संस्था दर्ता तथा नविकरण पत्र, मूल्याङ्कनकर्ता व्यक्तिहरुको Bio-data, निजहरुको फोटो जस्ता अत्यावश्यक कागजातहरु लिई निजहरुको व्यक्तिगत फाइल अद्यावधिक गर्न ।
५. संस्थाको आर्थिक प्रशासन विनियमावली अनुसारका खरीद सम्बन्धी प्रक्रियाहरु पुरा गरेर मात्र सम्पत्तिहरु खरीद गर्न ।
६. कर्जा प्रवाह गर्दा ऋणीको आम्दानी श्रोतलाई प्रमाणित गर्ने कागजात लिई कर्जाको धितो वापत लिइने घर जग्गाको साथै ऋणीको सावाँ ब्याज तिर्न सक्ने क्षमता समेतको विश्लेषण गरी सुरक्षित रूपमा कर्जा प्रवाह गर्नुका साथै कर्जा सदुपयोगिता निरीक्षण गरी सम्भावित जोखिमलाई न्यूनिकरण गर्ने गर्न ।
७. वासलात बाहिरका कारोवार सम्बन्धी नीति, सूचना प्रविधि नीति (IT Policy), जोखिम व्यवस्थापन नीति आदि तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न ।
८. लामो अवधिदेखि भुक्तानी गर्न बाँकी रहेको लाभांश वापतको रकम आवश्यक हिसाब मिलाउन ।
९. बैङ्क तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२(२) बमोजिम व्यावसायिक विशेषज्ञ सञ्चालक नियुक्त गर्न ।
१०. संस्थाले सकार गरेका गैर-बैंकिङ्ग सम्पत्ति यथाशिघ्र विक्री व्यवस्थापन गर्न ।

२.२.१७ श्री इन्भेष्टमेण्ट एण्ड फाइनान्स लि., काठमाडौं

१. नयाँ निक्षेप खाता खोल्दा तथा रकम जम्मा लिँदा ग्राहक पहिचान कार्यविधिको पूर्णरूपले कार्यान्वयन गर्न ।
२. आयकर ऐन, २०५८ अनुसार कर (ब्याजकर) कट्टी गर्नका साथै समयमै कर दाखिला गर्न ।

३. कर्मचारी कल्याण कोष शीर्षकमा रहेको बोनस वापतको रकम नेपाल सरकारको सम्बन्धित कार्यालयमा दाखिला गर्न ।
४. संस्थाको दायित्व सिर्जना भैसकेको सञ्चित विदा वापत प्रदान गर्नुपर्ने रकम प्रत्येक वर्षको नाफा नोक्सान हिसाबमा खर्च लेखी व्यवस्था गर्न ।
५. आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरुको समूहमा पर्ने ग्राहकहरुलाई एउटै समूहमा राखी सोको विवरण अर्ध-वार्षिक रुपमा यस बैङ्कमा पठाउन ।
६. बैङ्क तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२(२) बमोजिम व्यवसायिक विशेषज्ञ सञ्चालक नियुक्त गर्न ।
७. यस बैकको निर्देशन बमोजिम आवधिक रुपमा पेश गर्नुपर्ने वित्तीय विवरणहरु समय सीमामा पेश गर्न ।
८. जोखिम र सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन समितिहरु गठन गर्न ।
९. संस्थाले सकार गरेको गैर-बैकिङ्ग सम्पत्ति विक्री गर्न ।

२.२.१८ लुम्बिनी फाइनेन्स एण्ड लिजिङ्ग कम्पनी लि., काठमाडौं

१. भुक्तानी अवधि समाप्त भएका मुद्दती निक्षेपको हिसाब मिलान समयमा नै गर्न ।
२. संस्थाका सम्पूर्ण वित्तीय कारोवारहरु Software मार्फत गर्ने गर्न ।
३. कर्जा प्रवाह गर्दा आवश्यक सम्पूर्ण कागजात लिनको साथै संस्थाको कर्जा नीति अनुसार आवश्यक प्रकृया पुऱ्याएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न । साथै, कर्जा प्रवाह पछि सदुपयोगता निरीक्षण गरी प्रतिवेदन फाइलमा राख्ने गर्न ।
४. आवधिक रुपमा बैङ्क रिक्विजिटेसन विवरण तयार गरी समयमानै हिसाब मिलान गर्न ।
५. संस्थाको लागि सम्पत्ति खरिद गरे वापतको रकम भुक्तानी गर्दा श्रोतमा नै कर कट्टी गर्ने व्यवस्था मिलाउन ।
६. आर्थिक प्रशासन विनियमावली बमोजिमका प्रक्रियाहरु पुरा गरी सम्पत्ति खरिद गर्न ।
७. संस्थाको नाममा रहेको गैर बैकिङ्ग सम्पत्तिको बिक्री व्यवस्थापन गर्न ।
८. लामो अवधिदेखि सण्डी क्रेडिटर्समा रहेको रकमको आवश्यक हिसाब मिलान गर्न ।
९. बैङ्क तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२(२) बमोजिम व्यवसायिक विशेषज्ञ सञ्चालक नियुक्त गर्न ।

२.२.१९ इन्भेष्टा फाइनेन्स लि., वीरगञ्ज, पर्सा

१. कर्जा प्रवाह गर्दा ऋणीको आय स्रोत प्रमाणित हुने कागजात, संस्थागत ऋणीहरुको हकमा लेखापरीक्षण भएको वित्तीय विवरण लिएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्नुका साथै विमायोग्य धितोको विमा गरी कर्जा सदुपयोगिता भए/नभएको सम्बन्धमा निरीक्षण गरी प्रतिवेदन सम्बन्धित कर्जा फाइलमा अनिवार्यरुपमा राख्ने व्यवस्था मिलाउन ।
२. एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं. ६ को बुँदा नं. ५ को (क) देखि (च) सम्मका प्रमुख उत्तरदायित्वलाई ध्यानमा राख्दै लेखापरीक्षण समितिलाई क्रियाशील बनाउनका साथै लेखापरीक्षण समितिको बैठक नियमित रुपमा बस्ने व्यवस्था गरी लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा रहेका कैफियतहरुको समीक्षा गरी सञ्चालक समितिलाई सुझाव गर्न ।
३. भल्टमा विमा गरेको भन्दा बढी नगद राख्ने नगर्नुहुनका साथै भल्टबाट नगद भिक्दा र राख्दा अनिवार्यरुपमा भल्ट बुकमा अभिलेख राख्ने व्यवस्था गर्न ।
४. संस्थाले कर्जा प्रवाह गर्दा तयार गर्नुपर्ने कानूनी कागजातहरु जस्तै: जग्गाधनी पूर्जा, कर्जा तमसुक, प्रोमिसरी नोट, ब्लु बुक तथा धितो बन्धक तमसुक जस्ता कागजात अग्नी नियन्त्रक दराजमा राख्ने व्यवस्था मिलाउन ।

५. बैङ्क तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ बमोजिम व्यवसायिक विशेषज्ञ सञ्चालक नियुक्त गर्न ।
६. बैङ्क तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२(१) अनुरूप न्यूनतम ५ जना सञ्चालक रहने गरी सञ्चालक समिति पुनर्गठन गरी जानकारी दिन ।
७. निष्कृत कर्जालाई ५ प्रतिशतभन्दा कमको बिन्दुमा ल्याउन आवश्यक पहल गर्न ।
८. आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी नीति/विनियमावली तयार गरी सोमा भएको ब्यवस्था अनुरूप स्थिर सम्पत्ति खरीद गर्न तथा स्थिर सम्पत्तिको बिमा गर्न ।
९. यस बैङ्कबाट जारी एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं. १० को बुँदा नं. ७ बमोजिम संस्थापक शेयरमा १५ प्रतिशतभन्दा बढी लगानी गर्ने लगानीकर्ता आत्माराम कावरा (१६.६४ प्रतिशत), हरि नारायण कावरा (१६.६४ प्रतिशत), राजेन्द्र कावरा (३३.२८ प्रतिशत) र दिपंकर कावरा (३२.४४ प्रतिशत) लाई तोकिएको सीमाभित्र नआएसम्म हकप्रद शेयरमा सहभागी हुन बन्देज लगाउन ।
१०. यस बैङ्कबाट स्थलगत तथा गैर स्थलगत निरीक्षणका क्रममा दिइएका निर्देशनहरुको पालना नभएको बारेमा स्पष्ट पार्नुहुनका साथै गत आ.व.२०६५/०६६ को वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न स्वीकृत प्रदान गर्दा दिइएका अधिकांश कैफियतहरु यस पटक समेत दोहोरिएको पाइएकोले यस बैङ्कबाट दिइएका निर्देशनको पूर्ण पालना गर्नेतर्फ सचेतता अपनाउन ।
११. संस्थाले बैङ्क तथा वित्तीय संस्था संस्थापना एवं वित्तीय कारोवार गर्ने इजाजत पत्र सम्बन्धी नीतिगत एवं प्रकृत्यागत ब्यवस्था, २०६३ तथा यस बैङ्कबाट जारी एकीकृत निर्देशन २०६७ को निर्देशन नं २१ को बुँदा नं. ४ (२) बमोजिम आ.व २०७० सम्ममा रु २० करोड चुक्ता पूँजी पुऱ्याउने सन्दर्भमा आ.व २०६६/६७ मा रु. ११ करोड २० लाख पूँजी पुऱ्याउनुपर्नेमा २०६७ असार मसान्तसम्ममा चुक्ता पूँजी रु.२ करोड ४० लाख तथा प्राथमिक पूँजीमा गणना हुने अन्य श्रोतबाट रु.९१ लाख ८८ हजार गरी जम्मा रु.३ करोड ३१ लाख ८८ हजार मात्र पूँजी कायम गरी समानुपातिक पूँजी बृद्धि नगरेकोले एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं. २१ को ४(३) अनुसार लाभांश रोक्का राख्ने, निक्षेप संकलन र कर्जा लगानीमा प्रतिबन्ध लगाउने निर्णय भए बमोजिम मिति २०६७/११/०२ देखि लाभांश रोक्का, निक्षेप संकलन (हाल कायम) रु.१,२८,५०,०००।- (ब्याज पूँजीकृत हुने वाहेक) र कर्जा लगानी (हाल कायम) रु.६,३७,९०,०७७।०८ मा प्रतिबन्ध लगाईएको हुँदा सोही बमोजिम गर्नु गराउन ।

२.२.२० यती फाइनान्स लि., हेटौँडा, मकवानपुर

१. बैङ्क तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२ को उप-दफा (२) बमोजिम व्यवसायिक विशेषज्ञ सञ्चालक नियुक्त गर्न ।
२. नयाँ निक्षेप खाता खोल्दा तथा रकम जम्मा लिँदा ग्राहक पहिचान कार्यविधि (KYC) को पूर्णरूपले पालना गर्नु/गराउन ।
३. संस्थाको कर्जा नीतिमा कर्जा स्वीकृतीको सीमा तथा अख्तियारी तोकिएको संसोधन गर्न ।
४. विपन्न वर्गमा प्रवाह गर्ने कर्जा सम्बन्धमा आवश्यक नीति तथा कार्यविधि बनाई मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
५. यस बैङ्कको एकीकृत निर्देशन नं. १५ को बुँदा नं.३ को प्रावधान विपरित प्रकाशित ब्याजदरमा ०.५ प्रतिशत भन्दा बढीको फरक हुने गरि ब्याज प्रदान नगर्न ।
६. हुकुटीमा बीमा गरेको रकम भन्दा बढी नगद नराख्ने ब्यवस्था मिलाउन ।
७. आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी विनियमावली-२०६२, कर्मचारी सेवा विनियमावली-२०६२ तथा कर्जा अपलेखन सम्बन्धी विनियमावली-२०६२ यस बैङ्कबाट अविलम्ब स्वीकृत गरी लागू गर्न ।
८. कार्य सञ्चालन निर्देशिका तयार गर्न ।

९. शाखा स्थापना तथा सञ्चालन सम्बन्धी नीतिगत व्यवस्था गर्न ।
१०. आर्थिक वर्ष २०६५/६६ मा वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न स्वीकृत प्रदान गर्दा दिईएका कतिपय निर्देशनहरू पालना गरेको नपाईएकोले यस बैङ्कबाट दिईएका निर्देशनको पूर्ण पालना गर्न ।
११. संस्थाले सकार गरेको गैर-बैंकिङ्ग सम्पत्ति विक्री गर्न ।
१२. सञ्चालक समिति तथा अन्य उप-समितिहरूको बैठकमा उपस्थित सञ्चालक तथा सदस्यहरूलाई नियमावलीमा तोकिए बमोजिमको बैठक भत्ता रकम बाहेक अन्य प्रकारका भेटघाट तथा बैठकमा उपस्थित संस्थापक शेयरधनीहरूलाई आतेजाते लाग्ने भाडा र दैनिक रु.१,०००/- का दरले दैनिक भत्ता दिने निर्णय गरि आर्थिक सुविधा प्रदान गरेको रकम निजहरूबाट असुल उपर गरि जानकारी गराउन ।

२.२.२१ स्टेण्डर्ड फाइनेन्स लि., काठमाडौं

१. हायरपचेज कर्जा प्रवाह गर्दा संस्थाको कर्जा नीतिको परिपालना गरी आवश्यक प्रक्रिया पुरा गरेर मात्र प्रदान गर्न ।
२. संस्थागत कर्जा प्रवाह गर्दा आवश्यक सम्पूर्ण कागजात प्राप्त गरेपछि मात्र कर्जा प्रदान गर्ने गर्न ।
३. घरजग्गा तथा रियल स्टेटको सुरक्षणमा प्रदान गरिएका कर्जाहरूमा Fair Market Value को ६० प्रतिशतको सीमा ननाघ्ने गरी मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
४. Margin Lending प्रकृतिको शेयर सुरक्षण राखी प्रवाह हुने कर्जाहरूमा सुरक्षण राखिएका शेयरहरू रोक्का तथा खरीद विक्री फारम प्राप्त गरेपछि मात्र कर्जा प्रदान गर्न ।
५. सह-वित्तीयकरण कर्जा अन्तर्गत प्रदान भएका कर्जाहरूको अगुवा संस्था मार्फत सम्पूर्ण आवश्यक कागजात प्राप्त गरिसकेपछि मात्र कर्जा प्रदान गर्ने गर्न ।
६. संस्थाले सकार गरेको गैर-बैंकिङ्ग सम्पत्ति विक्री व्यवस्थापन गर्न ।

२.२.२२ इन्टरनेशनल लिजिङ्ग एण्ड फाइनेन्स कम्पनी लि., काठमाडौं

१. निक्षेपकर्तालाई यस बैङ्कद्वारा जारी निर्देशन नं.१५ को प्रावधान विपरीत ब्याज प्रदान नगर्न ।
२. रु.१० लाखभन्दा बढीको निक्षेप रकम अनिवार्यरूपमा स्रोत खुलाउन लगाएर मात्र स्वीकार गर्न ।
३. नगदको उचित व्यवस्थापनका लागि आवश्यक ढुकुटी कक्षको निर्माण यथाशिघ्र गराउन ।
४. प्रवाह भएका कर्जाहरूको वर्गीकरण उद्देश्य अनुसार नै गर्न ।
५. सञ्चालक समितिको बैठकको निर्णय बैङ्क तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा २३ को उपदफा (७) मा भएको व्यवस्था अनुसार अभिलेख गर्न ।
६. बैङ्क तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२(२) बमोजिम व्यवसायिक विशेषज्ञ सञ्चालक नियुक्त गर्न ।
७. ग्राहक पहिचान मार्गदर्शन सम्बन्धी कार्यविधि, सूचना प्रविधि सम्बन्धी नीति, सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन नीति, कर्जा अभिलेखन सम्बन्धी विनियमावली, अर्थिक प्रशासन सम्बन्धी विनियमावली, गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति खरिद विक्री कार्यविधि आदि यथाशिघ्र तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याउन ।
८. जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्न ।
९. मिति २०६०/०१/०८ मा सकार गरेको गैरबैंकिङ्ग सम्पत्तिको विक्री व्यवस्थापन गर्न ।

२.२.२३ महालक्ष्मी फाइनेन्स लि., काठमाडौं

१. बैङ्क तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को प्रावधान बमोजिम सञ्चालकहरुको व्यक्तिगत विवरण फाईलमा कर चुक्ता प्रमाणपत्र संलग्न गर्न ।
२. बैङ्क तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा ४८ को उपदफा (१) को खण्ड (च) विपरित कर्जामा जमानत दिने व्यक्तिबाट जमानत फुकुवा नभइकन संस्थापक शेयर बिक्री गरेकोले सञ्चालक समितिका पदाधिकारीहरु र प्रमुख कार्यकारी अधिकृत प्रत्येकलाई बैङ्क तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा ७४ को उपदफा (४) को खण्ड (क) बमोजिम सचेत गराईएको ।
३. एकीकृत निर्देशन नं. १५ को प्रावधान अनुसार संस्थाले ५ वर्ष भन्दा कम समयको निक्षेपमा प्रदान गर्ने प्रकाशित ब्याजदरमा ०.५ प्रतिशत सम्ममात्र थप गरी ब्याज प्रदान गर्न ।
४. नयाँ निक्षेप खाता खोल्दा तथा निक्षेप रकम लिँदा ग्राहक पहिचान कार्यविधि (KYC) को पूर्णरूपले पालना गर्न ।
५. वित्तीय संस्थाको काठमाडौं स्थित केन्द्रीय कार्यालय र शाखा कार्यालयले प्रयोग गर्दै आएको सवारी साधनहरु तथा जेनेरेटरको लग बुकको व्यवस्था गरी सञ्चालन गर्न ।
६. वित्तीय संस्थाको २०६७ आषाढ मसान्तमा शाखा मिलान हिसाबमा रहेको रु.८,५४,४०१- अविलम्ब हिसाब मिलान गर्न ।
७. वित्तीय संस्थाको शाखा कार्यालयद्वारा तयार गरिएको Cash Denomination Register मा केरमेट नगर्न ।
८. वित्तीय संस्थाले धितोमा लिएको बीमायोग्य सम्पत्तिको धितो मूल्याङ्कन बराबर रकमको बीमा अनिवार्य रूपमा गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
९. जोखिम तथा सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन समितिहरु गठन गर्न ।
१०. संस्थाको गैर-बैकिङ्ग सम्पत्ति बिक्री गर्न ।

२.२.२४ ललितपुर फाइनेन्स लि., लगनखेल, ललितपुर

१. कर्जा प्रवाह गर्नु पूर्व ऋणीको आयश्रोत प्रमाणित हुने कागजात लिन, लेखापरीक्षण भएका वित्तीय विवरणको विश्लेषण गर्न तथा आवश्यक अन्य सम्पूर्ण कागजात लिएरमात्र कर्जा प्रवाह गर्न । साथै, कर्जा प्रवाह गरे पश्चात नियमित रूपमा सदुपयोगिता निरीक्षण गर्न ।
२. निष्कृत कर्जा असुलीको लागि स्पष्ट असुली नीति बनाई कार्यान्वयन गर्न ।
३. सम्पत्ति/दायित्व व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति, वासलात बाहिरको कारोवार सम्बन्धी नीति/कार्यविधि र कार्य सञ्चालन सम्बन्धी मार्गदर्शन तर्जुमा गरी कार्यान्वयन समेत गर्न ।
४. संस्थामा आउन सक्ने कर्जा सम्बन्धि जोखिम, बजार जोखिम, कार्य सञ्चालन जोखिम, ब्याजदर एवं तरलता सम्बन्धी जोखिम मापन, अनुगमन तथा न्यूनीकरण गर्न जोखिम व्यवस्थापन समिति बनाउन । साथै जोखिमको व्यवस्थापनको लागि आवश्यक नीति, प्रक्रिया र मार्गदर्शन समेत बनाई कार्यान्वयन गर्न ।
५. सञ्चालक समितिबाट पारित भएको बजेट अनुसार रकम खर्च गर्न ।
६. विपन्न वर्गमा यस बैङ्कले तोकेअनुसार कर्जा प्रवाह गर्न ।
७. संस्थाको निष्कृत कर्जाको आकार बृद्धि हुँदै गएकोले संस्थामा आउन सक्ने कर्जा सम्बन्धी जोखिम प्रति सजग रही खराब कर्जा असुलितर्फ विशेष ध्यान दिन ।
८. कर्जा निक्षेप अनुपात १०६.१० प्रतिशत रहेकोले संस्थामा आउन सक्ने तरलता सम्बन्धी जोखिम प्रति सजग रही नियमित अनुगमन गर्न ।

२.२.२५ भाजुरलन फाइनान्स एण्ड सेभिङ्ग कम्पनी लि., काठमाडौं

१. यस बैङ्कको निर्देशन अनुसार चुक्तापूँजी वृद्धि नगरी यस बैङ्कको निर्देशनको उल्लंघन गरेकोले बैङ्क तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा ७४ (१) (ड) बमोजिम कर्जा प्रवाहमा समेत प्रतिबन्ध लगाउन नपर्ने कुनै कारण भए १५ दिन भित्र स्पष्टिकरण पेश गर्न ।
२. कर्जा प्रवाह/नवीकरण गर्नु पूर्व ऋणीको विस्तृत विवरण लिई सोको आधारमा वित्तीय स्थितिको विश्लेषण गर्न र कर्जा प्रवाह गरे पश्चात नियमित रूपमा सदुपयोगिता निरीक्षण गर्न र वित्तीय विवरणहरूको विश्लेषणमा समेत एकरूपता कायम गर्न ।
३. कार्य सञ्चालन जोखिम, ब्याजदर एवं तरलता जोखिम र कर्जा जोखिम मापन, अनुगमन तथा न्यूनीकरण गर्न आवश्यक नीति तर्जुमा गर्न तथा जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्न ।
४. संस्थाले सकार गरेको गैर-बैङ्किङ्ग सम्पत्ति बिक्री गर्ने कार्यलाई प्राथमिकताका साथ अधि बढाउन ।
५. संस्थाको लेखापरीक्षण समितिलाई प्रभावकारी बनाउन ।
६. यस बैङ्कको निर्देशन विपरित हुने गरी १५ प्रतिशत भन्दा बढी शेयर धारण गर्ने एकै व्यक्ति वा समूहको स्वामित्वमा रहेको शेयर निर्धारित सीमा भित्र ल्याउने प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गरी जानकारी दिन ।
७. सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन नीति, व्यवस्थापन सूचना प्रणाली नीति, सूचना प्रविधि नीति, लेखा निर्देशिका तर्जुमा गर्न ।

२.२.२६ युनाईटेड फाइनान्स लि., काठमाडौं

१. कर्जा, बजार तथा तरलता सम्बन्धी जोखिमहरूको मापन, अनुगमन तथा न्यूनीकरण गर्न जोखिम व्यवस्थापन नीति तर्जुमा तथा जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्न ।
२. व्यवस्थापन सूचना प्रणाली, सूचना प्रविधि, वासलात बाहिरका कारोवारसम्बन्धी नीति तर्जुमा गर्न ।
३. क्षेत्रगत कर्जा अन्तरगत हायर पर्चेज शिर्षकमा मात्र कुल कर्जाको ४६.१० प्रतिशत रहेको कारणबाट सुजना हुनसक्ने अधिकेन्द्रित जोखिमप्रति सजग रहन ।
४. सुरक्षित नगद व्यवस्थापनको लागि छुट्टै ढुकुटी (Strong Room) को निर्माण गर्न ।
५. विपन्न वर्ग कर्जा सदुपयोग भए नभएको अनुगमन गर्ने संयन्त्र निर्माण गर्न ।
६. पाँच वर्षभन्दा लामो अवधिसम्मको भुक्तानी दिनु पर्ने लाभांशलाई लगानीकर्ता संरक्षण कोषमा रकम जम्मा गर्न । लामो समयसम्म सञ्चालनमा नआएका निक्षेप खातालाई उचित नियन्त्रण र सन्तुलनको आधारमा भुक्तानी दिने गर्न ।
७. स्थिर सम्पत्तिहरूको कोडिङ्ग गरी नियमितरूपमा भौतिक परीक्षण गर्ने गर्न ।
८. राजिनामा गरिसकेका कर्मचारीहरूबाट संस्थाको बाँकी रकम असुल उपर गर्न ।

२.२.२७ मर्चेन्ट फाइनान्स लि., काठमाडौं

१. कर्जा प्रवाह/नवीकरण गर्दा कर्जा नीतिमा व्यवस्था भए अनुरूपका कागजातहरू (जस्तै: ऋणीको आयको श्रोतको प्रमाणपत्र, उचित मूल्याङ्कन प्रतिवेदन, लेखापरीक्षण गरिएको वित्तीय विवरण, कर चुक्ता प्रमाणपत्र आदि) लिने गर्न ।
२. वासलात बाहिरका कारोवार सम्बन्धी नीति तर्जुमा गर्न ।
३. कर्जा असुली एकाई गठन गरी बाँकी कर्जा तथा सापटीको असुली समयमै गर्ने व्यवस्था मिलाउन ।
४. कर्जा सम्बन्धी, कार्य सञ्चालन सम्बन्धी र बजार ब्याजदर तथा तरलता सम्बन्धी जोखिम मापन, अनुगमन तथा न्यूनीकरण गर्न जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्न ।

५. स्थिर सम्पत्तिहरूको सांकेतिकरण तथा प्रत्येक वर्ष भौतिक परीक्षण गर्न ।
६. व्यवस्थापन सूचना प्रणालीको विकास गर्न ।
७. कम्पनीका लागि आवश्यक पर्ने सामान तथा सेवा खरीद गर्न खरीद नीति तथा प्रक्रिया तय गर्न ।
८. कर्मचारी तालिम खर्च, व्यवसाय प्रबर्द्धन खर्च तथा आन्तरिक सजावटमा भएका खर्चहरूको श्रोतमा करकट्टी गरी निर्धारित समयमै कर दाखिला गर्न ।
९. प्राथमिक पूँजीको १०० प्रतिशत वा सोभन्दा बढी कर्जा लगानी क्षेत्रहरूको पहिचान गरी सञ्चालक समितिले वार्षिक रुपमा निर्णय गर्न र सोको जानकारी यस विभागलाई समेत गराई एकीकृत निर्देशनको पालना गर्न ।

२.२.२८ एल्यिक एभरेष्ट फाइनान्स लि., काठमाडौं

१. कर्जा, बजार तथा कार्य सञ्चालन जोखिम अनुगमन तथा न्यूनीकरण गर्न जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्न ।
२. यस बैङ्कको निर्देशन अनुरूप प्रभावकारी हुनेगरी लेखापरीक्षण समिति गठन गरी जानकारी दिन ।
३. केन्द्रीय कार्यालय तथा शाखा कार्यालयबिचको हिसाब मिलान समयमा नै गर्ने गर्न ।
४. शाखासंगको बजेट सम्बन्धमा उपयुक्त नियन्त्रण प्रणाली कायम गर्न ।
५. नियमित रुपमा स्थिर सम्पत्तिहरूको भौतिक परीक्षण गर्न ।
६. क्षेत्रगत कर्जा सघनता सम्बन्धी नियम तथा प्रक्रिया तय गर्न ।
७. सकार गरेको गैर-बैंकिङ्ग सम्पत्तिलाई ५ वर्ष भित्रै बिक्री गर्ने गर्न ।

२.२.२९ नवदुर्गा फाइनान्स लि., ईताङ्छे, भक्तपुर

१. कर्जा प्रवाह/नवीकरण गर्नु पूर्व ऋणीको विस्तृत विवरण लिई सोको आधारमा वित्तीय स्थितिको विश्लेषण गर्न । धितोमा रहेको बीमायोग्य सम्पत्तिको बीमा गर्नका साथै आयश्रोत प्रमाणित हुने कागजात लिएरमात्र कर्जा प्रवाह गर्न । कर्जा प्रवाह गरे पश्चात नियमित रुपमा सदुपयोगिता निरीक्षण गर्न ।
२. कार्य सञ्चालन, व्याजदर एवं तरलता सम्बन्धी जोखिम मापन, अनुगमन तथा न्यूनीकरण गर्न जोखिम व्यवस्थापन नीति तर्जुमा गर्न ।
३. कर्मचारी सेवा शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी विनियमावलीमा भएको व्यवस्था अनुरूप नियमित रुपमा कर्मचारीहरूको कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन गर्न ।
४. धितो मूल्याङ्कनकर्ताहरूको फर्म दर्ता प्रमाणपत्र लिई दुई पक्षबीच भएको करारनामाको प्रतिलिपी पेश गर्न ।
५. ग्राहक पहिचान कार्यविधिमा उल्लेख गरे अनुरूप ग्राहकको पहिचान खुल्ने विवरण लिएर मात्र खाता खोल्न र अख्तियार प्राप्त अधिकारीबाट प्रमाणित गर्न ।
६. स्रोतमा करकट्टी गरिएको रकम सण्डी क्रेडिटर्स हिसाबमा नराखी निर्धारित समय (१५ दिन) भित्र सम्बन्धित निकायमा जम्मा गर्न ।
७. सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन, सूचना प्रविधि तथा सुरक्षा, कर्जा सम्बन्धी जोखिम, वासलात बाहिरको कारोवार, विपन्न वर्ग कर्जा सम्बन्धी नीति नियम/कार्यविधि तर्जुमा गर्न ।
८. आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाई संस्थालाई चुस्त दुरुस्तरुपमा सञ्चालन गर्नको लागि आवश्यक पर्ने नीति तथा निर्देशिका (Manual) बनाई सोही अनुसार कार्यान्वयन गर्न ।

९. यस बैङ्कबाट जारी एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं. ४ को (१) को (घ)(२) अनुसार संस्थाले त्रैमासिक रूपमा आन्तरिक लेखापरीक्षण गराई वित्तीय विवरणहरू प्रकाशन गर्ने गर्नु ।
१०. यस बैङ्कबाट जारी निर्देशन अनुसार विपन्न वर्गमा पर्ने कर्जालाई मात्र सो वर्गमा समावेश गर्ने गर्नु ।
११. अवधि समाप्त भएको मुद्दति निक्षेप र सण्डी क्रेडिटर्स हिसाबमा लामो समय देखि बाँकी रकमको समयमा नै हिसाब मिलान गर्ने ।

२.२.३० जानकी फाइनेन्स लि., जनकपुर, धनुषा

१. संस्थाको निष्कृत कर्जाको आकार बढ्दै गएकोले खराब कर्जा असुलितर्फ विशेष ध्यान दिन ।
२. पुनर्संरचना तथा पुनर्तालिकिकरण गरेका कर्जा यस बैङ्कबाट जारी निर्देशन अनुसार भएको नपाईएकोले उपर्युक्त कर्जाहरूलाई खराब समूहमा वर्गिकृत गरी रु.८२,०३ हजार कर्जा नोक्सानी व्यवस्था थप गर्ने ।
३. आवश्यक सम्पूर्ण कागजात लिई कर्जा नीति निर्देशिका बमोजिम प्रक्रिया पुऱ्याएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्ने । बीमायोग्य सम्पत्तिको बिमा गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्ने ।
४. संस्थाको आन्तरिक लेखापरीक्षण समितिले यस बैङ्कबाट जारी भएको निर्देशन अनुसार संस्थाको वित्तीय अवस्था, आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली, लेखापरीक्षण र आन्तरिक लेखापरिक्षकले औल्याएका कैफियतहरू उपर आवश्यक छलफल गरी व्यवस्थापनलाई सुझाव दिने संयन्त्रको विकास गर्ने ।
५. संस्थामा आउन सक्ने कर्जा सम्बन्धि जोखिम, बजार जोखिम, कार्य सञ्चालन जोखिम, ब्याजदर एवं तरलता सम्बन्धी जोखिम मापन, अनुगमन तथा न्यूनीकरण गर्न जोखिम व्यवस्थापन समिति बनाउन । साथै जोखिमको व्यवस्थापनको लागि आवश्यक नीति, प्रक्रिया र मार्गदर्शन समेत बनाई कार्यान्वयन गर्ने ।
६. आन्तरिक लेखापरीक्षण सम्बन्धी, वासलात बाहिरका कारोवार सम्बन्धी, कर्जा अपलेखन व्यवस्था सम्बन्धी, सूचना प्रविधि सम्बन्धी, ग्राहक पहिचान मार्ग दर्शन, सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन सम्बन्धी, नगद व्यवस्थापन सम्बन्धी, विपन्न वर्ग कर्जा सम्बन्धी नीति तथा कार्यविधि तर्जुमा गरी लागू गर्ने ।
७. संस्थाका सञ्चालक, कार्यकारी प्रमुख र कर्मचारीको लागि यस बैङ्कको निर्देशन नं. ६ अनुसारको आचार संहिता तयार गरी लागू गर्ने ।
८. एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं. १२ बमोजिम ऋणी सम्बन्धी विवरण कर्जा सूचना केन्द्रमा नियमित रूपमा पठाउने र तहाँबाट ऋणीको कर्जा सूचना लिने व्यवस्था गर्ने ।
९. कर्जा निक्षेप अनुपात १०५.४२ प्रतिशत रहेकोले संस्थामा आउन सक्ने तरलता सम्बन्धी जोखिम प्रति सजग रही नियमित अनुगमन गर्ने ।

२.२.३१ पोखरा फाइनेन्स लि., पोखरा, कास्की

१. कार्यसञ्चालन, कर्जा, बजार ब्याजदर तथा तरलता सम्बन्धी जोखिम मापन, अनुगमन तथा न्यूनीकरण गर्न जोखिम व्यवस्थापन नीति तर्जुमा र जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्ने ।
२. वासलात बाहिरका कारोवार सम्बन्धी नीति तथा निर्देशिका तर्जुमा गर्ने ।
३. यस बैङ्कले तोकेको अनुपातमा विपन्न वर्गमा कर्जा प्रवाह गर्ने ।
४. निक्षेप खाता खोल्दा KYC सम्बन्धी मार्गदर्शनमा उल्लेख भए अनुसारका प्रक्रिया पुरा गर्ने ।
५. सञ्चालकसंग भएको घरभाडा सम्बन्धी आर्थिक कारोवार संस्थागत सुशासन विपरित भएको देखिएको हुँदा एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं.६ को बुँदा नं. १(२)(च) बमोजिम गर्ने ।

२.२.३२ सेन्ट्रल फाइनान्स लि., कपण्डोल, ललितपुर

१. संस्थाका शेयरधनीहरु श्री रत्नमान श्रेष्ठ र श्री ध्रुवरुद्र कर्माचार्यको नाममा १८/१८ प्रतिशत शेयर कायम रहेकोमा एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं.१० को (७) अनुसार नीजहरुको शेयर स्वामित्व निर्देशित सीमाभिन्न कायम नहुंदासम्म संस्थाबाट वितरण गर्न प्रस्ताव गरिएको नगद लाभांश, बोनश शेयर र हकप्रद शेयरमा नीजहरुलाई सहभागी हुन बन्देज लगाउन ।
२. वासलात बाहिरका कारोवार सम्बन्धी नीति/निर्देशिका, व्यवस्थापन सुचना प्रयाली सम्बन्धि नीति र निष्कृत्य (डोरम्यान्ट) निक्षेप खाताको रकम भुक्तानी सम्बन्धि नीति तयार गरी सोही अनुसार कार्यान्वयन गर्न ।
३. जोखिम व्यवस्थापन समिति र लेखापरीक्षण समितिको प्रभावकारीता बृद्धि गर्न ।
४. अर्धवार्षिकरूपमा मात्र आन्तरिक लेखापरीक्षण गर्ने गरेकोले यस बैङ्कबाट जारी निर्देशनहरुको पालना हुने नदेखिएकोले त्रैमासिकरूपमा आन्तरिक लेखापरीक्षण गर्ने गर्न ।
५. विपन्न वर्ग कर्जाको प्रभावकारीता अनुगमन गर्ने संयन्त्रको बिकास गर्न ।

२.२.३३ प्रिमियर फाइनान्स लि., कुमारीपाटी, ललितपुर

१. कर्जा प्रवाह/नवीकरण गर्नु पूर्व ऋणीको आयश्रोत प्रमाणित हुने कागजात तथा कर चुक्ता प्रमाण पत्र लिन, धितोमा रहेको सम्पत्तिको बीमा गर्न, व्यापारिक तथा औद्योगिक कर्जाहरुको व्यापारिक योजना लिई परियोजनाको विस्तृत विश्लेषण गर्न ।
२. संस्थामा आउन सक्ने कर्जा सम्बन्धि जोखिम, बजार जोखिम, कार्य सञ्चालन जोखिम, ब्याजदर एवं तरलता सम्बन्धी जोखिम मापन, अनुगमन तथा न्यूनीकरण गर्न जोखिम व्यवस्थापन समिति बनाउन । साथै जोखिमको व्यवस्थापनको लागि आवश्यक नीति, प्रक्रिया र मार्गदर्शन समेत बनाई कार्यान्वयन गर्न ।
३. सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन सम्बन्धी, कार्य सञ्चालन सम्बन्धी, रेमिट्यान्स सम्बन्धी तथा वासलात बाहिरको कारोवार सम्बन्धी आदि नीति तथा कार्यविधि तर्जुमा गर्न ।
४. पाँच वर्षभन्दा बढी समयदेखि दावी नभएको लाभांश रकमलाई यस बैङ्कको निर्देशन अनुसार व्यवस्थापन गर्न ।
५. अवधि समाप्त भएको मुद्दती निक्षेप हिसाबमा लामो समय देखि बाँकी रहेको रकमको समयमा नै हिसाब मिलान गर्न ।
६. सञ्चालक समितिबाट पारित भएको बजेट अनुसार रकम खर्च गर्न ।
७. यस बैङ्कबाट जारी एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं. ४ को (१) को (घ)(२) अनुसार संस्थाले त्रैमासिक रूपमा आन्तरिक लेखापरीक्षण गराई वित्तीय विवरणहरु प्रकाशन गर्ने गर्न ।
८. कर्जा निक्षेप अनुपात १०४.४१ प्रतिशत भएकोले संस्थामा आउन सक्ने तरलता सम्बन्धी जोखिम प्रति सजग रहन साथै कर्जाको बृद्धिदर उच्च रहेकोले सोबाट आउन सक्ने कर्जा जोखिम प्रति सजग रहन ।
९. यस बैङ्कको पूर्व निर्देशनहरु विपरीत संस्थाका गैरकार्यकारी अध्यक्षले सवारी साधनको सुविधा उपभोग गरीरहेको पाईएकोले पूर्व निर्देशन अनुसार मात्र सुविधा लिने गर्न ।

२.२.३४ अरुण फाइनान्स लि., धरान, सुनसरी

१. बैङ्क तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ बमोजिम संस्थाको कर्जा अपलेखन विनियमावली यस बैकबाट स्वीकृत पश्चात् कर्जा अपलेखन गर्न र व्यवस्थापन सूचना प्रणालीको विकास, कर्जा, ब्याजदर एवं तरलता सम्बन्धी जोखिमहरुको मापन, अनुगमन तथा न्यूनीकरणका लागि नीतिगत व्यवस्था गरी जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्न ।

२. दैनिक कार्य सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि (Operational Manual), बासलात बाहिरको कारोवार सञ्चालन नीति, व्यवस्थापन सूचना प्रणाली सम्बन्धी नीति, निक्षेप परिचालन सम्बन्धी नीति, Dormant Deposit Control नीति, सूचना प्रविधि सम्बन्धी नीति तर्जुमा गरी लागू गर्न ।
३. क्षेत्रगत कर्जा सघनता अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्ने प्रक्रिया, सूचना प्रणालीको विकास, एकल ग्राहक कर्जा सम्बन्धी विवरण तथा एउटै समूहमा पर्ने ग्राहकहरूको विवरण तयार गरी प्रत्येक ६ महिनामा यस विभागमा पठाउन ।
४. कर्जा प्रवाह तथा नवीकरण गर्नु पूर्व ऋणीको विस्तृत विवरण लिई सोको आधारमा वित्तीय स्थितिको विश्लेषण, ऋणीको प्रमाणित आय विवरण लिई कर्जा तिर्न सक्ने क्षमताको पहिचान, लेखापरीक्षण भएका वित्तीय विवरण, कर चुक्ता प्रमाणपत्र, मौज्दातको विवरण आदि लिई सोको विश्लेषण गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
५. सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन नीति तर्जुमा गरी स्थिर सम्पत्तिहरूको भौतिक परीक्षण गर्ने पद्धतिको विकास गर्न ।
६. निक्षेप स्वीकार गर्दा ग्राहक पहिचान सम्बन्धी कार्यविधि तर्जुमा गर्न र सस्थाको मुख्य निक्षेप खाता तथा सहायक निक्षेप खातामा फरक परेको रु. ६९,४१ हजार २०६८ वैशाख भित्र हिसाब मिलान गर्न ।
७. कर्मचारी सेवा शर्त सम्बन्धी विनियमावली, कर्जा अपलेखन नीति, लगानी नीति तथा वासलात बाहिरका कारोवार सम्बन्धी नीति निर्देशिकाहरू तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न ।
८. वित्तीय जमानत सम्बन्धी नीति, धितो मूल्याङ्कन गर्ने प्रक्रिया, कर्जा नीतिमा विपन्न वर्गमा प्रवाह गरिने कर्जा सम्बन्धी नीतिगत एवम् प्रकृयागत व्यवस्था गरी कार्यान्वयन गर्न ।
९. बैङ्क तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ मा व्यवस्था भए बमोजिम व्यवसायिक विशेषज्ञ सञ्चालकको नियुक्ति गर्नु हुन तथा यस बैङ्कको एकीकृत निर्देशन २०६७ को निर्देशन नं. ६(५) को मर्म बमोजिम लेखा परीक्षण समिति पुनर्गठन गरी उल्लेखित समितिका प्रमुख उत्तरदायित्वहरू प्रति सजग रहन ।
१०. यस बैङ्कबाट दिईएका विगतका निर्देशनहरूको पूर्ण पालना गर्ने तर्फ सजग रहन ।

२.२.३५ बुटवल फाइनान्स लि., बुटवल, रुपन्देही

१. एकीकृत निर्देशन अनुसार कर्जाको धितोमा रहने सम्पत्ति घरजग्गाको मूल्यांकित रकमको आधारमा तोकिएको प्रतिशत र सवारी साधनको हकमा संस्थाको कर्जा नीतिले तोकेको प्रतिशत बमोजिम मार्जिन कटाएरमात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
२. कर्जा नीतिमा धितोको मूल्याङ्कन गर्दा Distress Value निर्धारण गर्ने प्रकृया, शेयरको धितोमा कर्जा लगानी गर्ने प्रकृया, विपन्न वर्गमा कर्जा लगानी गर्ने प्रकृया आदि नीति तथा कार्यविधि स्पष्ट बनाई कार्यान्वयन गर्न ।
३. एकीकृत निर्देशन-२०६७ को निर्देशन-४ को बुँदा ३(ग) बमोजिम एसियन लाइफ इन्सुरेन्स क.लि.मा गरेको लगानीको २ प्रतिशत रकम पुरक पूँजीमा गणना हुने गरी लगानी समायोजन कोष खडा गर्न ।
४. संस्थामा स्थीर सम्पत्तिको अभिलेख राख्ने र आवधिक रूपमा भौतिक रूपमा परीक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाउन ।
५. अर्धवार्षिक रूपमा लगानीको पोर्टफोलियो पुनरावलोकन गरी सञ्चालक समितिबाट पारीत गराउन र उक्त लगानी पोर्टफोलियोलाई आन्तरिक लेखापरीक्षकबाट प्रमाणित गराई यस बैङ्कलाई जानकारी गराउने गर्न ।
६. ढुकुटी विमा रकमले खाम्ने गरेर मात्र ढुकुटीमा रहेको नगदलाई व्यवस्थापन गर्न ।

७. वासलात बाहिरको कारोवार, सञ्चालन नीति, MIS Policy, ब्याजदर एवम् तरलता सम्बन्धी जोखिमको मापन, अनुगमन र न्यूनिकरण गर्न जोखिम व्यवस्थापन नीति तर्जुमा गरी सो अनुसार जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्न ।
८. आ.व २०६५/६६ को वार्षिक वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न स्वीकृति प्रदान गर्दा र स्थलगत निरीक्षण प्रतिवेदन २०६७ मा दिइएका निर्देशनहरूको यथाशिघ्र कार्यान्वयन गर्न ।

२.२.३६ ओम फाइनेन्स लि., पोखरा, कास्की

१. कर्जाको स्वीकृत सीमाभन्दा बढी हुनेगरी कर्जा प्रवाह नगर्नु हुन तथा यस बैङ्कको निर्देशन र त्यस संस्थाको आन्तरिक कर्जा निर्देशिका विपरित सुरक्षण धितोको निर्धारित सीमाभन्दा बढी हुने गरी कर्जा प्रवाह नगर्नु हुनका साथै कर्जाको धितो सुरक्षणको मूल्याङ्कन गराउँदा सूचिकृत गरिएका मूल्याङ्कन कर्ताबाट मात्र धितो मूल्याङ्कन गराउन र ऋणीबाट असुल गरिएको रकमबाट ब्याज रकममा समायोजन पश्चातमात्र साँवा रकमको हिसाब मिलान गर्न ।
२. यस बैकको एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं. २ को बुँदा १६(१)मा निर्देशन भए बमोजिम शेयर कर्जाको धितोमा रहेको शेयरको मूल्य अनुगमन गर्नु हुन र मार्जिन न्यून भएमा मार्जिन कल गरी कर्जा सुरक्षित गर्न ।
३. भुक्तानी अवधि नाघिसकेको चेकको भुक्तानी दिने कार्य नगर्नु हुन, निर्धारित बीमाको सीमाभन्दा बढी हुने गरी Cash In Transit को कारोवार नगर्नु हुन र २०६७ आषाढ मसान्तसम्ममा हिसाब मिलान (Reconciliation) हुन बाँकी रहेको रकम अविलम्ब हिसाब मिलान गर्न ।
४. कर्मचारी सापटी सम्बन्धमा स्पष्ट नीति बनाई सो अनुसार कर्मचारी सापटी प्रदान गर्न ।
५. पाँच वर्षभन्दा कम अवधिको मुद्दति निक्षेप स्वीकार गर्दा यस बैकको एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं. १५(३) को प्रतिकुल हुने गरी प्रकाशित ब्याजदर भन्दा बढी ब्याज प्रदान नगर्न ।
६. बैक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ दफा ८२ को उपदफा १ बमोजिम Dormant Account को विवरण सम्बन्धमा अनुगमन तथा नियन्त्रण गर्ने आन्तरिक संयन्त्र खडा गर्न ।
७. संस्थाले यस बैकमा मासिक तथा त्रैमासिक रुपमा पठाउनु पर्ने पूँजीकोष सम्बन्धी विवरण यस बैकको एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं. १(७) बमोजिम आन्तरिक लेखापरीक्षकबाट प्रमाणित गरेर मात्र पठाउन ।
८. यस बैङ्कको पूर्व निर्देशन अनुसार ग्राहक पहिचान सम्बन्धी निर्देशिका अविलम्ब तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न ।
९. संस्थामा योग्य र अनुभवी तथा व्यवसायिक कर्मचारीहरूको नियुक्ति हुन सक्ने Successor Plan तयार गरी कार्यान्वयन गर्न ।
१०. एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं.१२ अनुसार संस्थाले स्वीकृत गरेको रु २५ लाख वा सो भन्दा माथिको कर्जा र भाका नाघेका रु १० लाख रुपयाँ वा सो भन्दा माथि र रु २५ लाख भन्दा कम रकमको कर्जा सुविधा विवरण क.सु.फा.नं. १ र २ बमोजिम कर्जा सूचना केन्द्रमा यथा समयभित्र पठाउने गर्न ।
११. जोखिमको वर्गीकरण, पहिचान र न्यूनीकरण गर्न जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्न दिइएको निर्देशन कार्यान्वयन गर्न ।

२.२.३७ सि.एम.बी.फाइनेन्स लि., काठमाडौं

१. कर्जा प्रवाह तथा नवीकरण गर्नु पूर्व ऋणीको विस्तृत विवरण लिई सोको आधारमा वित्तीय स्थितिको विश्लेषण, सुरक्षण धितोको दृष्टिवन्धक, ऋणीको प्रमाणित आय विवरण लिई कर्जा

तिर्न सक्ने क्षमताको पहिचान गर्न र कर्जा प्रवाह गरे पश्चात् नियमित रूपमा सदुपयोगिता निरीक्षण गर्न ।

२. संस्थामा खराब कर्जाको अनुपात २६.६८ प्रतिशत रहेकोले सो अनुपातलाई स्वीकारयोग्य तहमा भर्ना आवश्यक रणनीति तयार गरी लागू गर्न ।
३. संस्थाले यस बैङ्कको एकीकृत निर्देशन अनुसार पेश गर्नुपर्ने समानुपातिक पूँजी योजना यथाशिघ्र पेश गर्न ।
४. व्यक्तिगत कर्जा प्रवाह गर्दा यस बैङ्कको निर्देशन नं. २ को बुँदा ९ (५) अनुसार ऋणीको व्यक्तिगत विवरण र अन्य हक नलाग्ने सम्पत्ति विवरण लिने गर्न र भविष्यमा कर्जा प्रवाह गर्नु पूर्व ऋणीलाई कर्जा आवेदन पूर्ण रूपमा भर्न लगाई सोही वमोजिम कर्जा विश्लेषण गर्न ।
५. यस बैङ्कको निर्देशन अनुसार ग्राहक पहिचान सम्बन्धी निर्देशिका अविलम्ब तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न ।
६. कर्जाको बीमायोग्य धितोको आधारमा विमायोग्य सुरक्षणले खामे सम्मको मूल्याङ्कन रकममात्र विमा गर्न र धितो सुरक्षणको मूल्याङ्कन सूचिकृत गरिएका मूल्याङ्कन कर्ताबाट मात्र मूल्याङ्कन गर्न ।
७. संस्थाको कर्जा निर्देशिका यस बैङ्कको एकीकृत निर्देशनको अनुकूल हुने गरी समयानुकूल संशोधन गर्नु हुनका साथै कर्जा जोखिम, सञ्चालन जोखिम, तरलता जोखिम र बजार जोखिम आदिको व्यवस्थापनको लागि आवश्यक नीति, प्रक्रिया र प्रणाली तथा जोखिम मापन समिति निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्न ।

२.२.३८ क्यापिटल मर्चेन्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनान्स लि., काठमाडौं

१. कर्जा प्रवाह तथा नवीकरण गर्नु पूर्व ऋणीको विस्तृत विवरण लिई सोको आधारमा वित्तीय स्थितिको विश्लेषण, ऋणीको प्रमाणित आय विवरण लिई कर्जा तिर्न सक्ने क्षमताको पहिचान गर्न, व्यक्तिगत कर्जा प्रवाह गर्दा एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं.२ को बुँदा नं.९(५) अनुसार ऋणीको अन्य हक नलाग्ने सम्पत्ति विवरण, लेखापरीक्षण भएका वित्तीय विवरण, कर चुक्ता प्रमाणपत्र, मौज्जातको विवरण तथा धितोमा रहेको विमायोग्य सम्पत्तिको बीमा लिने गर्न र कर्जा प्रवाह गरे पश्चात् अवधिक रूपमा सदुपयोगिता निरीक्षण गर्न ।
२. जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गरी कर्जा जोखिम, सञ्चालन जोखिम र बजार जोखिम तथा वासलात बाहिरको कारोवार आदिको व्यवस्थापनको लागि आवश्यक नीति, प्रक्रिया र प्रणाली निर्माण गरी लागू गर्न ।
३. विपन्न वर्गमा कर्जा प्रवाह गरेपश्चात सो को लक्षित वर्गमा सदुपयोग भए नभएको हेर्ने संयन्त्र खडा गरी सो अनुसार नियमित अनुगमन गर्न ।
४. संस्थामा रहेका स्थिर सम्पत्तिहरूको साँकेतीकरण गरी परिचय नं. परिमाण, लागत, आदि विवरण खुल्ने अभिलेख रजिष्टर खडा गरी त्यस्ता सम्पत्तिहरूको वार्षिक रूपमा भौतिक परीक्षण गर्न र नष्ट भएका सम्पत्तिहरूको समेत अभिलेख राखि अपलेखनका लागि आवश्यक प्रकृया अपनाउन ।
५. एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं. ३ को बुँदा ११ वमोजिम प्राथमिक पूँजीको पचासदेखि शत प्रतिशतसम्म एउटै क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जा सापट र सुविधाको मापन र अनुगमनको कार्यविधि तथा सूचना प्रणालीको व्यवस्था गर्नु हुन र कम्तीमा त्रैमासिक रूपमा अनुगमन गर्न ।
६. एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं. १० को बुँदा १८ विपरित क्रस होल्डिङ हुनेगरी लक्ष्मी बैङ्क लिमिटेड र युनियन फाइनान्स लि को शेयरमा लगानी रही रहेकोले निर्देशन वमोजिम यथाशिघ्र विक्री गरी जानकारी गराउन ।

२.२.३९ क्रिष्टल फाइनान्स लि., काठमाडौं

१. यस बैङ्कबाट जारी एकीकृत निर्देशन २०६७ को निर्देशन नं.२१ को बुँदा नं.४ तथा बैङ्क तथा वित्तीय संस्था संस्थापना एवं वित्तीय कारोवार गर्ने ईजाजापत्र सम्बन्धी नीतिगत एवं प्रक्यागत व्यवस्था २०६३ अनुसार समानुपातिक रूपमा पूँजी वृद्धि गर्न ।
२. यस बैङ्क बाट जारी बै.वि.नि.वि/नीति/परिपत्र/२०/०६७/६८ बमोजिम कर्जा निक्षेप अनुपात कायम गर्न ।
३. यस बैङ्कको एकीकृत निर्देशन २०६७ को निर्देशन नं.३ को बुँदा नं.७ बमोजिम एउटा ग्राहक वा आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरुको अभिलेख तयार गरी अर्धवार्षिक रूपमा यस बैङ्कमा उपलब्ध गराउन ।
४. यस बैङ्कबाट बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाहरुलाई जारी एकीकृत निर्देशन २०६७ को निर्देशन नं १७ मा भएको व्यवस्था अनुसार विपन्न वर्ग कर्जा सम्बन्धी कार्यविधि कर्जा नीतिमा समेत समावेश गर्न ।
५. वासलात बाहिरको कारोवारहरु सम्बन्धी नीति तथा कर्जा अपलेखन विनियमावली तयार गरी यस बैङ्कबाट स्वीकृत गराई यथाशिघ्र कार्यान्वयन गर्न ।
६. स्थिर सम्पत्तिको भौतिक परिक्षण गरी सो को विवरण अद्यावधिक गर्न र बीमायोग्य सम्पत्तिहरु(घर र सवारी साधनहरुको) बीमा गराई अद्यावधिक गर्न ।
७. नेपाल राष्ट्र बैङ्कबाट जारी एकीकृत निर्देशन २०६७ को निर्देशन नं २ विपरीत नहुने गरी चालु पूँजी कर्जा अधिकतम एक वर्षको लागि मात्र स्वीकृत गर्न र रियलस्टेट कर्जाको अंशलाई क्रमशः घटाउन ।
८. डिप्ट्रेस मूल्य कायम गर्ने गरी संस्थाको आधिकारिक मूल्याङ्कनकर्ताबाट सुरक्षणको मूल्याङ्कन गराउन ।

२.२.४० रोयल मर्चेन्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनान्स लि., काठमाडौं

१. कर्जा प्रवाह तथा नवीकरण गर्नु पूर्व ऋणीको विस्तृत विवरण लिई सोको आधारमा वित्तीय स्थितिको विश्लेषण, ऋणीको प्रमाणित आय विवरण लिई कर्जा तिर्न सक्ने क्षमताको पहिचान गर्न, हायर पर्चेज कर्जा प्रवाह गर्दा सो को सुरक्षण बमोजिमको विमा गर्न र कर्जा प्रवाह गरे पश्चात नियमित रूपमा सदुपयोगिता निरीक्षण गर्न ।
२. व्यक्तिगत कर्जा प्रवाह गर्दा यस बैङ्कको निर्देशन नं. २ को बुदा ९ (५) अनुसार ऋणीको व्यक्तिगत विवरण र अन्य हक नलाग्ने सम्पत्ति विवरण तथा नेटवर्थ लिने गर्न र मुद्धती रसिदको धितोमा प्रवाह भएका कर्जाहरुको अभिलेख लेजरको व्यवस्था गर्न ।
३. कर्जा प्रवाह पूर्व धितो मूल्याङ्कनकर्तासँग गरिने सम्झौता तथा ऋणीसँग गरिने तमसुकमा कालो सूचीमा राख्न सकिने प्रावधान उल्लेख गर्न तथा बिपन्न वर्गमा कर्जा प्रवाह गरेपश्चात सो को लक्षित वर्गमा सदुपयोग भए नभएको हेर्ने संयन्त्र खडा गरी सो अनुसार अनुगमन गर्न ।
४. कर्जा अपलेखन नीति, कर्जा जोखिम, सञ्चालन जोखिम र बजार जोखिम आदिको व्यवस्थापनको लागि आवश्यक नीति, प्रक्रिया र प्रणाली तयार गरी लागू गर्न र यस बैकको एकीकृत निर्देशन बमोजिम ब्याजदर जोखिम मापन गर्ने संयन्त्रको विश्लेषण (Gap Analysis) गरी ब्याजदर जोखिम मापन गर्न ।

५. सम्पूर्ण शेयर धितोका कर्जाहरुमा यस बैकको एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं.२ को बुँदा १६ को २ (क) बमोजिम धितोमा रहने शेयरहरुको साप्ताहिक रुपमा मूल्य अनुगमन गर्न ।
६. यस बैङ्कको एकीकृत निर्देशन अनुसार रु १० लाख वा सो भन्दा माथिको निक्षेप स्वीकार गर्दा आयस्रोत लिने गर्न र संस्थाले आफ्नो ढुकुटी नगद किताव (भल्टबुक) तयार गरी सो कितावमा नगद रकम भिक्ने राख्ने, प्रयोजन, मिति र दस्तखत आदिको अभिलेख राख्ने व्यवस्था गर्न ।
७. संस्थाले फण्ड स्थानान्तरण गर्दा विमा प्रयोजनकालागि अभिलेख लेजरमा फण्ड स्थानान्तरणको समय उल्लेख गरी सुरक्षा गार्डको दस्तखत सहित कम्तिमा पनि दुई जना अख्तियार प्राप्त कर्मचारीको दस्तखत गर्ने र अन्य आवश्यक प्रमाण तथा उपायहरु अवलम्बन गर्ने व्यवस्था गर्न ।

२.२.४१ गुहेश्वरी मर्चेन्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनान्स लि., पुल्चोक, ललितपुर

१. व्यवस्थापन सूचना प्रणाली, सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन नीति, सुचना प्रविधि सम्बन्धी नीति, वासलात बाहिरको कारोवार सम्बन्धी नीति तथा सञ्चालकहरुको आचासंहिता निर्माण र कार्यान्वयन गर्न ।
२. यस बैङ्कको एकीकृत निर्देशन-२०६७ को निर्देशन ४ को बुँदा ३(ग) बमोजिम एसियन लाइफ इन्सुरेन्स कं. लि. मा गरेको लगानीको २ प्रतिशत रकम पुरक पूँजीमा गणना हुने गरी लगानी समायोजन कोष खडा गर्न ।
३. कर्जा जोखिम, सञ्चालन जोखिम, तरलता जोखिम र बजार जोखिम व्यवस्थापनको लागि आवश्यक नीति, प्रक्रिया र प्रणाली बनाउनका साथै जोखिम व्यवस्थापन समिति निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्न ।
४. विपन्न वर्गमा कर्जा प्रवाह गरेपश्चात सो को सदुपयोग लक्षित वर्गमा भए नभएको हेर्ने संयन्त्र खडा गरी सो अनुसार अनिवार्य रुपमा अनुगमन गर्न ।
५. संस्थाको कर्जा नीति अनुसार कर्जा प्रवाह गर्नुपूर्व धितोमा रहने सम्पत्तिको स्थलगत निरीक्षण गर्ने र ऋणीको आयविवरण लिई कर्जा तिर्न सक्ने क्षमताको पहिचान गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न तथा शेयर कर्जा, हायर पर्चेज कर्जाका धितो सुरक्षणमा रहेका सक्कली प्रमाणपत्रहरु ढुकुटीमा सुरक्षित राख्ने व्यवस्था गर्न ।
६. धितो मूल्याङ्कनकर्तासँग गरिने सम्झौता र ऋणीसँग गरिने तमसुकमा संस्थाले स्वीकार गरेको सुरक्षण विवरण लगायत कालो सूचीमा राख्न सकिने प्रावधान उल्लेख गर्ने व्यवस्था मिलाउन ।
७. यस बैकको एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं.२ को बुँदा १६ को २(क) बमोजिम धितोमा रहने शेयरहरुको साप्ताहिक रुपमा मूल्य अनुगमन गर्न ।
८. विगतका स्थलगत तथा गैरस्थलगत निरीक्षणको क्रममा दिईएका कार्यान्वयनको क्रममा रहेका निर्देशनहरु कार्यान्वयन गरी जानकारी दिन ।

२.२.४२ पाटन फाइनान्स लि., पुल्चोक, ललितपुर

१. यस बैङ्कको निर्देशन अनुसार समानुपातिक रुपमा पूँजी वृद्धि गर्न ।
२. कर्जा प्रवाह तथा नवीकरण गर्नु पूर्व ऋणीको विस्तृत विवरण लिई सोको आधारमा वित्तीय स्थितिको विश्लेषण, ऋणीको प्रमाणित आय विवरण लिई कर्जा तिर्न सक्ने क्षमताको पहिचान, हायर पर्चेज कर्जा प्रवाह गर्दा सो को सुरक्षण बमोजिमको विमा गर्न र कर्जा प्रवाह गरे पश्चात नियमित रुपमा सदुपयोगिता निरीक्षण गर्न ।

३. कार्य सञ्चालन एवं बजार ब्याजदर एवं तरलता सम्बन्धी जोखिम मापन, अनुगमन तथा न्यूनीकरण गर्न जोखिम व्यवस्थापन नीति तर्जुमा गर्न तथा जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्न ।
४. प्राथमिक पूँजीको पचास देखि शत प्रतिशतसम्म एउटै क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जा सापट र सुविधाको मापन र अनुगमनको कार्यविधि तथा सूचना प्रणालीको व्यवस्था गर्न तथा कम्तीमा त्रैमासिक रूपमा अनुगमन गर्न ।
५. एउटै क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जा, सापट र सुविधाका सम्बन्धमा त्यस्ता कर्जाहरुको सीमा प्राथमिक पूँजीको शत प्रतिशतभन्दा बढी राख्ने वा नराख्ने भन्ने सम्बन्धमा कम्तीमा वार्षिक रूपमा निर्णय गर्न ।
६. वासलात बाहिरको कारोवारहरुका सम्बन्धमा नीति निर्देशिका तर्जुमा गर्न र स्थिर सम्पत्तिको लेखाङ्कन गरी अभिलेख राख्न ।
७. संस्थाको उपदान कोषमा हुने दायित्व बराबरको रकम सो कोषमा व्यवस्था गर्न ।
८. धितो मूल्याङ्कनकर्तासँग गरिने सम्झौता तथा ऋणीसँग गरिने तमसुकमा कालो सूचीमा राख्न सकिने प्रावधान उल्लेख गर्न तथा विपन्न वर्गमा कर्जा प्रवाह गरेपश्चात् सो को लक्षित वर्गमा सदुपयोग भए नभएको हेर्ने संयन्त्र खडा गरी सो अनुसार अनुगमन गर्न ।
९. काउन्टरमा रहने नगद विमाको सीमाभित्र नगद कायम रहने व्यवस्था गर्न ।

२.२.४३ फेवा फाइनेन्स लि., पोखरा, कास्की

१. ऋणीको आयश्रोतको प्रमाण लगायत अन्य सम्पूर्ण कागजातहरु राखी कर्जा फाइलहरु व्यवस्थित गर्न ।
२. केही कर्जाहरुको सन्दर्भमा धितो निरीक्षण प्रतिवेदन संलग्न नरहेको हुँदा सो संलग्न गर्नकासाथै ऋण प्रवाह पश्चात् उद्देश्य अनुरूप ऋण उपयोग भए नभएको यकिन हुनेगरी संस्थाले अनुगमन गर्न ।
३. क्षेत्रगत रूपमा प्रवाह गरिएका कर्जा तथा सुविधाको सघनतालाई एकीकृत निर्देशन, २०६७ इ.प्रा.नं.३/६६ को दफा ११ को उपदफा (२) मा तोकिएको कार्यविधि अपनाई अनुगमन तथा नियन्त्रण गर्न ।
४. यस बैङ्कले तोके बमोजिमको उद्देश्य अनुरूप कर्जा बर्गीकरण गर्न ।
५. संस्थाको नगद काउन्टरमा ग्राहकहरुको प्रत्यक्ष प्रवेशबाट हुन सक्ने जोखिम रोक्न ।

२.२.४४ एभरेष्ट फाइनेन्स लि., सिद्धार्थनगर, रुपन्देही

१. कर्जाहरुको सन्दर्भमा कर्जा सदुपयोगिता निरीक्षण प्रतिवेदन, ऋणीको आयश्रोत प्रमाणित हुने कागजात, धितो मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तथा कर्जा सूचना विवरण संलग्न गर्ने गर्न । साथै, कर्जा सूचना फाराम आवधिक रूपमा पेश गर्ने गर्न ।
२. कर्जा प्रवाह गर्दा आवश्यक विश्लेषण गर्न, ऋणी तथा धनजमानी बस्ने व्यक्तिको फोटो, नागरीकता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि लगायत आवश्यक कागजातहरु लिने गर्न र ग्राहकको कर्जा विवरण समयमै पेश गर्ने गर्न ।
३. ग्राहक पहिचान सम्बन्धी निर्देशनको पूर्णरूपले पालना गर्न ।
४. जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गरी जानकारी दिन ।
५. कर्जा अख्तियारी बमोजिम कर्जा स्वीकृत गर्ने गर्न ।
६. विपन्न वर्गमा गएको कर्जालाई आवधिक रूपमा अनुगमन गर्ने गर्न ।
७. व्यवस्थापन सूचना प्रणाली तथा सूचना प्रविधि सम्बन्धी नीति तर्जुमा गरी लागू गर्न ।
८. सूचना प्रविधि सम्बद्ध जोखिम न्यूनीकरण तर्फ ध्यान दिन ।

२.२.४५ वीरगञ्ज फाइनेन्स लि., वीरगञ्ज, पर्सा

१. धितो सुरक्षणको मूल्याङ्कनकर्ताबाट मूल्याङ्कन गरेर तथा धितो सुरक्षणको वीमा गरेर मात्रै कर्जा प्रवाह गर्न ।
२. सम्बन्धित ऋणीको कर्जा फाईलमा भुक्तानी तालिका संलग्न गर्न ।
३. विपन्न वर्ग कर्जा निर्देशिका, ग्राहक पहिचान निर्देशिका, लगानी नीति, सूचना प्रविधि सम्बन्धी नीति तर्जुमा गरी जानकारी दिन ।
४. वीमा पोलिसीको सीमाले खाम्ने गरी मात्र भल्तमा रकम राख्ने व्यवस्था गर्न ।
५. स्थिर सम्पत्तिको (पूर्ण विवरण सहितको) रजिष्टर्ड राख्ने व्यवस्था गरी कम्तीमा वर्षको एकपल्ट भौतिक अवस्थाका बारेमा निरीक्षण गर्न ।
६. वास्तविक सम्पत्ति भन्दा बढी रकम उल्लेख गरी सम्पत्ति रोक्का राख्ने व्यवस्था नगर्न ।
७. खाता खोल्दा तथा निक्षेप जम्मा गर्दा यस बैङ्कको ग्राहक पहिचान मार्ग निर्देशन अनुसार आवश्यक कागजातहरु लिने गर्ना ।

२.२.४६ प्रुडेन्सियल फाइनेन्स लि., पुलचोक, ललितपुर

१. कर्जा अपलेखन कार्यविधि,बासलात वाहिरका कारोवार सम्बन्धि कार्यविधि,ग्राहक पहिचान कार्यविधि, आन्तरिक लेखापरीक्षण सम्बन्धि कार्यविधि तर्जुमा गर्न तथा गैर बैंकिंग सम्पत्ति, Consortium Financing, विल्स पर्चेज तथा कर्जा असुली प्रकृया तथा कर्जा मूल्यांकन तथा सदुपयोगिता निरीक्षण तथा अन्तरबैङ्क लगानीको अधिकार तथा सिमा लगायतका विषयमा कर्जा नीतिमा उल्लेख गरी उक्त नीतिलाई समयानुकुल संशोधन गर्न ।
२. Assets and Liabiliteis Management Committee गठन गर्न ।
३. संस्थाको लेखा समितिमा कम्पनी ऐन, २०६३ ले तोके बमोजिम ३ जना सदस्य रहनुपर्नेमा २ जना मात्र सदस्य रहेकोले तोके बमोजिम सदस्य कायम गरी लेखा समितिलाई सक्रिय बनाउन ।
४. आफ्ना प्रवर्द्धक, सञ्चालक, व्यवस्थापनको परिवरिक तथा सम्बद्ध पक्ष तथा समूहगत कर्जा प्रवाह गर्नको लागि सम्बन्धित पक्षको पहिचान गर्ने कार्यविधि तर्जुमा गर्न ।
५. यस बैङ्कबाट जारी एकीकृत निर्देशन २०६७ को निर्देशन नं.२ को बुंदा नं.३ बमोजिम कर्जामा प्रकाशित व्याजदर भन्दा बढी हुने गरी कर्जा प्रवाह नगर्न ।
६. संस्थाको कर्जा नीतिमा उल्लेख भएका प्रकृयाहरु पुरा गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।

२.२.४७ आई.सी.एफ.सी. वित्तीय संस्था, काठमाडौं

१. कर्जा प्रवाह गर्नुभन्दा अघि संस्थाको कर्जा नीतिमा उल्लेख भए अनुसारका विविध पक्षहरु ऋणीको आयस्रोत, पारिवारिक विवरण, विगतको कारोवार, सुरक्षणको गुणस्तर तथा परियोजना आदिको विस्तृत विश्लेषण गर्ने व्यवस्था गर्न ।
२. विपन्न वर्गमा प्रवाह गरेको कर्जाको आवधिक अनुगमन गरी यस बैङ्कलाई जानकारी दिन ।
३. खाता खोल्दा र खाता सञ्चालन गर्दा KYC नीति बमोजिम आवश्यक सूचना तथा कागजात लिई कारोवार गर्न ।

२.२.४८ आई.एम.ई. फाइनेन्सियल इन्स्टिच्युशन, काठमाडौं

१. कर्जा स्वीकृत गर्नुपूर्व ग्राहकको कर्जा सूचना तथा आयश्रोत खुल्ने प्रमाणित कागजात लिनका साथै स्वीकृत कर्जा प्रवाह गर्नुपूर्व वीमायोग्य धितोको वीमा गराउन ।
२. रियलस्टेट क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जालाई एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं.३ बमोजिम २०६८ आषाढ मसान्तसम्ममा कूल कर्जाको १५ प्रतिशतको सीमाभित्र ल्याउन ।

३. संस्थाको स्थिर सम्पत्तिहरूको भौतिक निरीक्षण गरी अभिलेख अद्यावधिक गर्न ।
४. ग्राहक पहिचान सम्बन्धी नीति तर्जुमा गर्न ।
५. कर्मचारीहरूको विदा वापतको रकमलाई प्रोदभावी (Accrual) आधारमा खर्च लेख्ने गर्न ।
६. जोखिम भारित सम्पत्ति गणना गर्दा मार्गस्थ नगद (चेक) रकमलाई शत प्रतिशत जोखिम भार प्रदान गर्न ।

२.२.४९ सगरमाथा मर्चेन्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनेन्स लि., मानभवन, ललितपुर

१. कर्जा नीतिमा तोकिए बमोजिमका कागजातहरू लिनुका साथै ग्राहकको कर्जा भुक्तानी क्षमताको पर्याप्त विश्लेषण गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
२. बीमायोग्य धितोको बीमा गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
३. चेकमा उल्लेखित मिति अगाडि नै चेकको भुक्तानी नगर्न ।
४. निक्षेप खाता खोल्दा ग्राहक पहिचान सम्बन्धी मार्गदर्शनको पूर्ण पालना गर्न ।
५. ब्याजदर सम्बन्धी यस बैङ्कको निर्देशनको पूर्ण पालना गर्न ।
६. निक्षेपमा ब्याज भुक्तानी गर्दा प्रचलित आयकर ऐनमा भएको व्यवस्था अनुसार करकट्टी गर्न ।
७. निक्षेपको प्रकाशित ब्याजदरमा यस बैङ्कको निर्देशन भन्दा बढी प्रतिशतले फरक हुने गरी थपघट नगर्न सञ्चालक समिति सजग रहन ।
८. बोनश वितरण गर्दा बोनश ऐनले तोके बमोजिम राष्ट्रियस्तरको कल्याणकारी कोषमा रकम जम्मा गर्ने गर्न ।

२.२.५० शिखर वित्तीय संस्था, काठमाडौं

१. यस बैङ्कले तोके बमोजिम समानुपातिक रुपमा चुक्ता पूँजी वृद्धि गर्दै लैजान ।
२. निष्कृत कर्जा अनुपातलाई स्विकार योग्य सीमा भित्र ल्याउन विशेष पहल गर्न ।
३. कर्जा अनुगमन तथा प्रशासन (Credit monitoring and administration) युनिट खडा गरी कर्जालाई व्यवस्थित पार्न ।
४. जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्न ।
५. संस्थाको स्थिर सम्पत्तिहरूको कम्तीमा वर्षको एकपल्ट अनुगमन गर्न ।
६. कार्य सञ्चालन निर्देशिका तर्जुमा गरी लागू गर्न ।

२.२.५१ सिभिल मर्चेन्ट वित्तीय संस्था, काठमाडौं

१. सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन समिति गठन गर्न ।
२. आर्थिक प्रशासन विनियमावलीले तोकेको भौतिक निरीक्षण समिति गठन गरी कम्तीमा वर्षको एकपल्ट स्थिर सम्पत्तिको भौतिक परीक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाउन ।
३. ढुकुटी भित्र पस्ने व्यक्तिहरूको नाम उल्लेख गरी भल्ट लग बुक राख्ने व्यवस्था गर्न ।
४. क्याश-इन-ट्रान्जिटको रजिष्टर खडा गर्ने व्यवस्था गर्न ।
५. ग्राहक पहिचान मार्गनिर्देशन अनुसार रु.१० लाख भन्दा माथिको निक्षेप जम्मा हुन आउँदा सम्बन्धित ग्राहकबाट त्यस्तो कारोवारको श्रोत समेत उल्लेख गर्न लगाई अद्यावधिक गर्ने व्यवस्था गर्न ।
६. यस बैङ्कको निर्देशन अनुसार विपन्न वर्गमा प्रवाह गर्नु पर्ने कर्जा अर्न्तगत संस्थागत लगानी (थोक कर्जा) गर्दा ६/६ महिनामा प्रगति विवरण माग गरी सो रकम सदुपयोग भए/नभएको यकिन गर्न ।
७. कर्जा प्रवाह गर्दा गरिएको वीमा पोलिसी र वीमाको रिसिप्ट सम्बन्धित फाईलमा संलग्न गर्न र वीमा पोलिसी आवश्यकता अनुसार नविकरण गर्ने व्यवस्था गर्न ।

८. कम्पनी ऐन, २०६३ को दफा १०५ खण्ड (ख) बमोजिम कम्पनी वा संघ/संस्थालाई चुक्ता पूँजी र सञ्चित मुनाफाको रकम भन्दा बढी हुने गरी कर्जा प्रदान गर्दा उक्त कम्पनी/संस्थाको शेयरधनीहरूको साधारण सभाबाट कर्जा लिने सन्दर्भमा विशेष प्रस्ताव पारित गरेको प्रमाणित कागजात लिएर मात्र कर्जा प्रदान गर्ने व्यवस्था गर्न ।

२.२.५२ प्रभु फाइनान्स लि., काठमाडौं

१. निक्षेपको प्रकाशित ब्याजदरमा ०.५० प्रतिशत भन्दा बढी हुने गरी निक्षेपमा ब्याज प्रदान नगर्ने व्यवस्था कडाईका साथ पालना गर्न ।
२. लगानी नीति, सूचना प्रविधि नीति, विपन्न वर्ग कर्जा नीति, आन्तरिक लेखापरीक्षण नीति/निर्देशिका र सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति तर्जुमा गरी जानकारी दिन ।
३. यस बैङ्कको मिति २०६७/०२/११ को परिपत्र नं. ४६/०६६/६७ अनुसार अप्राकृतिक व्यक्तिहरूको बचत खाता बन्द गरी जानकारी दिन ।
४. वीमा पोलिसीको सीमासम्म मात्र भल्टमा रकम राख्ने व्यवस्था गर्न । साथै, कर्जा नविकरण गर्दा ऋणीहरूको वीमा पोलिसी समेत नविकरण गराउनु हुन र वीमा पोलिसी लिनु पर्ने ऋणीहरूको वीमा पोलिसी प्राप्त भएपछि मात्र कर्जा प्रदान गर्न ।
५. खाता खोल्दा यस बैङ्कको ग्राहक पहिचान निर्देशन अनुसार आवश्यक कागजातहरू लिने व्यवस्था गर्न ।
६. यस बैङ्कको निर्देशन अनुसार रु.१० लाखभन्दा बढीको निक्षेपको श्रोत अनिवार्यरूपमा लिने व्यवस्था गर्न ।
७. आपसी सम्बन्ध भएको ग्राहक तथा सञ्चालकहरूको अभिलेख व्यवस्थित गर्न ।
८. निक्षेपको प्रकाशित ब्याजदरमा यस बैङ्कले तोकेको भन्दा बढी प्रतिशतले थपघट नगर्न सञ्चालक समितिलाई सजग गराइएको ।

२.२.५३ ईम्पेरियल फाइनान्स लि., काठमाडौं

१. यस बैङ्कबाट जारी गरिएको “बैङ्क/वित्तीय संस्था संस्थापना एवं वित्तीय कारोवार गर्ने इजाजतपत्र सम्बन्धी नीतिगत एवं प्रकृयागत व्यवस्था, २०६३” को बुँदा नं ९.२ मा भएको व्यवस्था बमोजिम संस्थापक शेयरधनी श्री माधव लाल प्रधान तथा निजको परिवारको नाममा रहेको शेयर १५ प्रतिशतको सीमाभित्र ल्याउन ।
२. कर्जा लगानी पश्चात् ऋणको निरीक्षण र सदुपयोगिताको अनुगमन गर्ने गर्न ।
३. सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन समिति गठन गर्न ।
४. संस्थाले विपन्न वर्गकर्जा नीति, वासलात बाहिरका कारोवारहरू सम्बन्धी नीति, वित्तीय श्रोत संकलन नीति, लगानी नीति, कार्य सञ्चालन व्यवस्था (Operational Manual) निर्देशिका यथाशीघ्र तर्जुमा गरी लागू गर्न ।
५. बैङ्क तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा ९ मा भएको व्यवस्था विपरीत ५ वर्ष नपुगी संस्थापक शेयर नामसारी/हस्तान्तरण गर्ने काम रोक्नु हुन सञ्चालक समितिलाई ध्यानाकर्षण गराइएको ।

२.२.५४ कुबेर मर्चेन्ट वित्तीय संस्था, काठमाडौं

१. एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं.३ को बुँदा नं.११(२)(ख) मा व्यवस्था भए बमोजिम प्राथमिक पूँजीको शत प्रतिशतभन्दा बढी एउटै क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जा तथा सापट सुविधाका सम्बन्धमा सञ्चालक समितिबाट अनुमोदन गर्ने व्यवस्था गर्न ।

२. संस्थाले रियलस्टेट क्षेत्रमा कूल कर्जाको ३४.१८ कर्जा प्रवाह गरेकोले सोलाई यस बैङ्कको निर्देशन बमोजिम २०६८ आषाढ मसान्तसम्ममा १५ प्रतिशतको सीमामा ल्याउन ध्यानाकर्षण गराइएको ।
३. यस बैङ्कबाट इजाजतपत्र प्राप्त बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाहरुलाई जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन नं.१७ को बुँदा नं.४ को खण्ड (ख) मा व्यवस्था भए बमोजिम विपन्न वर्गमा गणना हुने गरी प्रदान भईरहेको थोक कर्जा सदुपयोग भए/नभएको सम्बन्धमा वित्तीय संस्थाबाट ६/६ महिनामा विवरण माग गरी सदुपयोगिता अनुगमन गर्न ।
४. व्यापारिक तथा औद्योगिक कर्जाहरु प्रदान गर्दा परियोजनाको विवरण लिई संभाव्य देखिएका परियोजनाहरुमा मात्र लगानी गर्ने व्यवस्था गर्न ।
५. कर्जा दिँदा जमानी बस्ने जमानीकर्ताको कर्जा सूचना लिने व्यवस्था गर्न ।
६. संगठित संस्थाको शेयरमा गरेको लगानीलाई वार्षिक प्रतिवेदनमा प्रकाशित गर्न ।
७. यस बैङ्कबाट इजाजतपत्र प्राप्त बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाहरुलाई जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन नं.१५ को दफा ४ मा व्यवस्था भएबमोजिम हरेक त्रयमास समाप्त भएको ७ दिनभित्र संस्थाले निक्षेप तथा कर्जाको ब्याजदर यस बैङ्कमा अनिवार्यरूपमा पठाउन ।

२.२.५५ नेपाल एक्सप्रेस फाइनेन्स लि., काठमाडौं

१. यस बैङ्कको निर्देशन अनुसार रु.१० लाख माथिको कर्जा लगानी वा नवीकरण गर्नुअघि अनिवार्य रूपमा ऋणी तथा जमानीकर्ताहरुको समेत कर्जा सूचना लिएर मात्र गर्न तथा फर्म/कम्पनीहरुको अद्यावधिक स्थिति एवं वित्तीय विवरणहरु विश्लेषण गरेर मात्र कर्जा प्रवाह/नवीकरण गर्न ।
२. यस बैङ्कको निर्देशन तथा संस्थाको ग्राहक पहिचान नीति अनुसार निक्षेपकर्ता व्यक्तिको फोटो एवं नागरिकता तथा फर्म/कम्पनीको कानूनी कागजातहरु लिएर फायल अद्यावधिक गर्न ।
३. पुराना सवारी साधन खरिद गर्न कर्जा प्रवाह गर्दा संस्थाको कर्जा नीति बमोजिम अनिवार्य रूपमा सवारी साधनको पुनर्मुल्यांकन गराएर एवं बीमा अद्यावधिक गरेर मात्र प्रदान गर्न ।
४. संस्थाको सञ्चालक समितिमा बैङ्क तथा वित्तीय संस्था ऐन, २०६३ को दफा १२(१) ले गरेको व्यवस्था पालना हुने गरी तथा पुँजी संरचनाका आधारमा सर्वसाधारणका तर्फबाट समानुपातिक प्रतिनिधित्व समेत हुने व्यवस्था गरी यस बैङ्कलाई जानकारी दिन ।

२.२.५६ भ्याली फाइनेन्स लि., काठमाडौं

१. संस्थाले कर्जा प्रवाह वा नवीकरण गर्नुअघि अनिवार्य रूपमा ऋणीको आयस्रोत एवं कर चुक्ता गरेको विवरण, बीमायोग्य धितोको आवश्यकतानुसार बीमा यकिन गरेर एवं धितो पुनर्मुल्यांकन प्रतिवेदन लिएर तथा फर्म/कम्पनीहरुको अद्यावधिक स्थिति एवं वित्तीय विवरणहरु विश्लेषण गरेर मात्र कर्जा प्रवाह/नवीकरण गर्न ।
२. कर्जा प्रवाह पश्चात संस्थाले आवश्यकता अनुसार एवं ठूला कर्जाको हकमा अनिवार्य रूपमा कर्जा सदुपयोगिता निरीक्षण गर्ने तथा सोको प्रतिवेदन सम्बन्धित फायलमा राख्ने व्यवस्था गर्न ।
३. निक्षेप खातामा फर्म/कम्पनीका सञ्चालकहरुको फोटो, नागरिकता, खाता खोल्ने निर्णय/माइन्ट एवं कानूनी कागजातहरु (दर्ता, नवीकरण, करचुक्ता आदी) संलग्न गरेर फायल अद्यावधिक गर्न ।
४. संस्थाको स्थिर सम्पत्तिको वार्षिकरूपमा भौतिक निरीक्षण (Physical Inspection & Verification) तथा Coding गरी प्रतिवेदन तयार गर्न र बीमायोग्य सम्पत्तिको बीमा गरी सुरक्षित गर्ने व्यवस्था गर्न ।

५. यस बैङ्कको निर्देशन अनुसार संस्थाको कर्जा नीतिमा विपन्न वर्ग कर्जा सम्बन्धी व्यवस्था अद्यावधिक गरी दैनिक कार्य सञ्चालनको लागि आवश्यक Operational Manual, IT Policy एवं कर्मचारी सापटी सम्बन्धी कार्यविधि तयार गरी यस बैङ्कलाई जानकारी दिन ।
६. सञ्चालक समितिमा बैङ्क तथा वित्तीय संस्था ऐन, २०६३ को दफा १२(२) अनुसारको व्यावसायिक सञ्चालक नियुक्त गरी जानकारी दिन ।

२.२.५७ सेती वित्तीय संस्था, टीकापुर, कैलाली

१. ग्रेस पिरीयड लगायत यस बैङ्कका पछिल्ला निर्देशनहरु समेत समावेश गरी कर्जा नीति अद्यावधिक गरी यस बैङ्कलाई जानकारी दिन ।
२. संस्थाले कर्जा प्रवाह वा नवीकरण गर्नुअघि अनिवार्य रुपमा ऋणीको आयस्रोत पुष्टी हुने कागजात लिई सोको आधारमा आवश्यक विश्लेषण गर्न तथा कर्जा प्रवाह पश्चात् संस्थाले आवश्यकता अनुसार र ठूला कर्जाको हकमा अनिवार्य रुपमा कर्जा सदुपयोगिता निरीक्षण गर्ने र सोको प्रतिवेदन सम्बन्धित फायलमा राख्ने व्यवस्था गर्न ।
३. कर्जाको भुक्तानी मिति कर्जा तमसुक, शर्तनामा र कम्प्युटर अभिलेखमा एकरूपता कायम गरी ग्रेस अवधिलाई समेत समेटेर कर्जा नोक्सानी व्यवस्थालाई यस बैङ्कको निर्देशन अनुसार कायम गर्न ।
४. यस बैङ्कबाट जारी एकीकृत निर्देशन, २०६७ को निर्देशन नं.३ को बुंदा नं.११(२) अनुसार क्षेत्रगत कर्जाको सघनता अनुसार अनुगमन, नियन्त्रण तथा सूचना प्रणालीको विकास गर्नका साथै सोही निर्देशनको बुंदा नं. ७ अनुसार आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरुको अभिलेख अर्धवार्षिक रुपमा तयार गरी यस बैङ्कमा पठाउने व्यवस्था गर्न ।
५. संस्थाको स्थिर भौतिक सम्पत्तिको वार्षिक रुपमा निरीक्षण (Inspection & Verification) गरी सोको Coding गरी बीमायोग्य सम्पत्तिको बीमा गरी सुरक्षित गर्ने व्यवस्था गर्न ।
६. ग्राहक पहिचान कार्यविधि (KYC guidelines) तयार गरी लागू गर्न सो सहित दैनिक कार्य सञ्चालनको लागि Operational Manual, IT Policy एवं कर्मचारी सापटी सम्बन्धी कार्यविधि तयार गरी यस बैङ्कलाई जानकारी दिन ।
७. सञ्चालक समितिमा बैङ्क तथा वित्तीय संस्था ऐन, २०६३ को दफा १२(२) अनुसार संस्थाले व्यावसायिक सञ्चालक नियुक्त गरी जानकारी दिन ।
८. यस बैङ्कबाट २०६७ आश्विनमा सम्पन्न स्थलगत निरीक्षणको प्रतिवेदन, २०६७ अनुसार रु.३७,७६ हजारको कर्जा नोक्सानी व्यवस्था थप गरी जानकारी दिन ।

२.२.५८ हामा मर्चेन्ट बैकिङ एण्ड फाइनान्स लि., काठमाडौं

१. संस्थाले कर्जा प्रवाह/नवीकरण गर्नुअघि ऋणीले कर्जाको पूर्वशर्त/योग्यता पूरा गरेको यकिन गरेर तथा आयस्रोत एवं कर चुक्ता गरेको विवरण, फर्म/कम्पनीहरुको अद्यावधिक स्थिति एवं वित्तीय विवरणहरु विश्लेषण गरेर मात्र कर्जा प्रवाह/नवीकरण गर्न ।
२. कर्जा प्रवाह पश्चात संस्थाले आवश्यकता अनुसार एवं ठूला कर्जाको हकमा अनिवार्य रुपमा कर्जा सदुपयोगिता निरीक्षण गर्ने तथा सोको प्रतिवेदन सम्बन्धित फायलमा राख्ने, एकल समूहमा पर्ने ग्राहकको विवरण यथार्थपरक बनाई सो अनुसार कर्जा सिमा यकिन गर्न तथा सो विवरण यस बैकमा पेश गर्ने व्यवस्था गर्न ।
३. यस बैङ्कको निर्देशन अनुसार ग्राहक पहिचान (KYC) नीति, कर्जा अपलेखन, वासलात बाहिरका कारोबार सम्बन्धी नीति, दैनिक कार्य सञ्चालनको लागि आवश्यक Operational Manual एवं IT Policy तयार गरी यस बैङ्कलाई जानकारी दिन ।

४. जोखिम व्यवस्थापन समितिको गठन गरी नियमित रूपमा संस्थामा निहित विभिन्न जोखिमको अनुगमन गर्ने तथा आन्तरिक लेखापरीक्षण त्रैमासिक रूपमा गर्ने व्यवस्था गरी जानकारी दिन ।
५. संस्थाको स्थीर भौतिक सम्पत्तिको वार्षिक रूपमा निरीक्षण (Inspection & Verification) गरी सोको प्रतिवेदन तयार गर्न र सो अनुसार ऋयमप्लन गरी वीमायोग्य सम्पत्तिको वीमा गरी सुरक्षित गर्ने व्यवस्था गर्न ।
६. सञ्चालक समितिमा बैङ्क तथा वित्तीय संस्था ऐन, २०६३ को दफा १२(२) अनुसार व्यावसायिक सञ्चालक नियुक्त गर्न पहल गर्न ।
७. लेखापरीक्षकले औल्याए बमोजिम रु.४,८२,६० हजार थप कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गरी जानकारी दिन । साथै, यसबाट संस्थाको निष्कृत्य कर्जाको अंश उच्च अर्थात १८.६८ प्रतिशत हुने देखिएकाले यसलाई कम गर्न आवश्यक पहल गर्न ।
८. यस बैङ्कले दिएका निर्देशनहरु पालना गर्न संस्था गम्भीर नदेखिएकोले साधारणसभा मार्फत् संस्थाको ध्यानाकर्षण गर्न निर्देशन दिइएको ।

२.२.५९ रिलायबल फाइनान्स लि., काठमाडौं

१. संस्थाको कर्जा नीति, २०६४ मा आधारभूत पक्षहरु जस्तै: धितो मूल्याङ्कनका आधार, Fair Market Value, Distress Value, ऋणीको स्वलगानी (Equity) तथा रियल स्टेट कर्जा आदिका बारेमा स्पष्ट व्यवस्था गरी शेयर कर्जा, आवास कर्जा तथा हायर पर्चेज कर्जालाई कम जोखिमयुक्त हुने गरी र यस बैङ्कको पछिल्लो निर्देशन अनुसार समेत हुने गरी अद्यावधिक गरी यस बैङ्कलाई जानकारी दिन ।
२. संस्थाले रु.१० लाख माथिको कर्जा लगानी वा नवीकरण गर्नुअघि अनिवार्य रूपमा कर्जा सूचना लिएर मात्र गर्न ।
३. संस्थाले अन्य नीति निर्देशनका अतिरिक्त ग्राहक पहिचान निर्देशिका (KYC) तथा कार्यसञ्चालन निर्देशिका (Operational Manual) पूर्ण रूपमा कार्यान्वयन गरी जानकारी दिन ।
४. ऋणीले स्वघोषणा गरेको आयश्रोतलाई पुष्टी गर्ने प्रमाणित कागजात लिई कर्जा प्रवाह गर्न र वीमा योग्य धितोमा रहेको सम्पत्तिको वीमा गरी फायल अद्यावधिक गर्न ।
५. संस्थामा रिक्त व्यावसायिक सञ्चालकको नियुक्त गरी जानकारी दिन ।
६. यस वर्षको नाफाबाट कर्मचारी उपदान कोषमा रकम व्यवस्था गर्न ।

२.२.६० लर्डबुद्ध फाइनान्स लि., काठमाडौं

१. यस बैङ्कको निर्देशन अनुसार रु.१० लाख माथिको कर्जा लगानी वा नवीकरण गर्नु अघि अनिवार्य रूपमा कर्जा सूचना लिएर मात्र गर्न, ऋणीले पेश गरेको आयश्रोतको पुष्टी हुने कागजात लिन तथा फर्म/कम्पनीहरुको अद्यावधिक स्थिति एवं वित्तीय विवरणहरु लिएर मात्र कर्जा प्रवाह/नवीकरण गर्न ।
२. यस बैङ्कको निर्देशन तथा संस्थाको ग्राहक पहिचान नीति अनुसार निक्षेपकर्ता व्यक्तिको फोटो एवं नागरिकता तथा फर्म/कम्पनीको कानूनी कागजातहरु लिएर फायल अद्यावधिक गर्न ।
३. बैङ्क तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ बमोजिम व्यावसायिक विशेषज्ञ सञ्चालक नियुक्त गरी जानकारी दिन ।

२.२.६१ अपी फाइनान्स लि., पोखरा, कास्की

१. कर्जा प्रवाह गर्दा ऋणीहरूसंग आयश्रोतको विवरण लिन ।
२. तरलता र ब्याजदर जोखिम न्यूनिकरण गर्नको लागि आवश्यक व्यवस्था गर्न ।

३. स्विकृत बजेट शीर्षक सीमा भन्दा बढी खर्च गर्नुपर्दा थप बजेट स्विकृत गरेरमात्र खर्च गर्न ।
४. डोरमेन्ट डिपोजिट एकाउन्टको प्रयोग तथा सञ्चालनको सम्बन्धमा नीतिगत व्यवस्था गर्नु ।
५. यस बैङ्कको निर्देशन भित्र रही संस्थाले प्रकाशित ब्याजदरको ०.५ प्रतिशतभन्दा बढी नहुनेगरी निक्षेपकर्ताहरूलाई ब्याजदर प्रदान गर्न ।

२.२.६२ नमस्ते वित्तीय संस्था, घोराही, दाङ्ग

१. बैङ्क तथा वित्तीय संस्था संस्थापना एवं वित्तीय कारोवार गर्ने इजाजतपत्र सम्बन्धी नीतिगत एवं प्रक्रियागत व्यवस्था, २०६३ को बुँदा नं.१.४ मा उल्लेखित २०६७ सालसम्ममा चूक्ता पूँजी समानुपातिक रुपमा पुऱ्याउनु पर्ने व्यवस्था बमोजिम संस्थाले आ.व.२०६५/६६ मा तोकिएको चुक्ता पूँजी पुऱ्याउन नसकेकोले सोही व्यवस्था अन्तर्गतको बुँदा नं.(क) र (ख) बमोजिम संस्थालाई लाभांस वितरण गर्न बन्देज लगाउनका साथै निर्धारित सीमा रु. ६,५१,६९,३२६।४० भन्दा बढि निक्षेप संकलन गर्न मिति २०६६/१२/२३ मा यस बैङ्कबाट प्रतिबन्ध लगाईएकोले सीमा भित्र रही निक्षेप संकलन गर्न ।
२. विपन्न वर्ग कर्जा सम्बन्धी नीति तथा कार्यविधि तयार गरी लागू गर्न ।
३. कर्जा प्रवाह गर्दा कर्जा नीति बमोजिम आवश्यक सम्पूर्ण कागजात लिएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
४. Off Balance Sheet कारोवार सम्बन्धि नीति तथा कार्यविधि तर्जुमा गरेर मात्र सो सम्बन्धि कारोवार गर्न ।
५. आवास तथा रियलस्टेट कर्जामा यस बैङ्कले तोकेको सीमा (४० प्रतिशत) भित्र रही कर्जा प्रवाह गर्न ।
६. कार्य सञ्चालन निर्देशिका (Operational Manual) तर्जुमा गर्न ।
७. सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन समिति (Asset and Liability Management Committee) को गठन गर्न ।
८. रु १० लाख वा सो भन्दा बढी कर्जा प्रवाह गर्दा कर्जा सूचना केन्द्रसंग कर्जा सूचना लिएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
९. संस्थाले जरी गरेका जमानी पत्रहरूको Reporting System मा लेखाङ्कन गर्न ।
१०. सम्पूर्ण कारोवारहरूमा KYC guidelines मा उल्लेखित बुँदाहरूको Compliance गर्न ।

२.२.६३ कास्की फाइनान्स लि., पोखरा, कास्की

१. बजार तथा सञ्चालन जोखिमको मापन, अनुगमन तथा न्युनिकरण गर्न आवश्यक नीति तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न ।
२. चालु पूँजीको लागि कर्जा प्रवाह गर्दा परियोजनाको चालु पूँजीचक्र, साँवा र ब्याजको विश्लेषण गरी कर्जा प्रवाह गर्न ।
३. विपन्न वर्ग सम्बन्धि कर्जा लगानी नीति तथा कार्यविधि तयार गरी कार्यान्वयन गर्न ।

२.२.६४ सुर्यदर्शन फाइनान्स लि., काठमाडौं

१. विपन्न वर्ग सम्बन्धि कर्जा नीति तथा कार्यविधि तयार गरी कार्यान्वयन गर्न ।
२. सुरक्षाको दृष्टिकोणले कार्यालय परिसरमा यथेष्ट मात्रामा Fire Extinguisher, Security Guard / CCTV को व्यवस्था गर्न ।
३. कर्जा लगानी भएका परियोजनाहरू र कर्जा फाईलहरू समय समयमा नियमित रुपमा अनुगमन गर्न ।
४. आन्तरिक लेखापरिक्षण समितिले संस्थाको आर्थिक स्थितिको बारेमा छलफल गर्न ।

५. Fraud and Forgery को न्यूनिकरण तथा रोकथाम गर्नको लागि औपचारिक कार्यविधिको विकास गर्न ।

२.२.६५ जेनिथ फाइनेन्स लि., काठमाडौं

१. संस्थाको कर्जा नीति अनुसार कर्जा प्रवाह भएपछि समय/समयमा कर्जा सदुपयोगिता निरीक्षण गर्ने व्यवस्था गर्न र कर्जाको सदुपयोगितालाई समेत हेरेर मात्र कर्जा नबिकरण गर्न ।
२. कम्प्युटर सफ्टवेयर (अवास्तबिक सम्पत्ति) लाई अन्य सम्पत्ति अन्तरगत वर्गिकरण गर्न ।
३. कर्जा प्रवाह गर्दा आवश्यक पर्ने सम्पूर्ण कागजातहरू लिई कर्जा प्रवाह गर्न ।
४. शाखा कार्यालयको स्थिर सम्पत्तिको भौतिक परिक्षण गर्न ।
५. बैङ्क तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२ उपदफा २ अनुसार सञ्चालक समितिमा व्यावसायिक विशेषज्ञ सञ्चालक नियुक्त गर्न ।

२.२.६६ युनिक फाइनेन्सियल इन्स्टिच्युशन, काठमाडौं

१. कर्जा प्रवाह गर्दा स्वीकृत प्रयोजन अनुरूप कर्जा सदुपयोग र कर्जा सुरक्षणको लागि प्राप्त धितोको मूल्य पर्याप्त भए/नभएको सम्बन्धमा कर्जा प्रवाह भएपछि आवधिक अनुगमन गर्न ।
२. कर्जा प्रवाह गर्दा ऋणीहरूसँग आयश्रोतको विवरण लिन ।
३. कर्जासंग सम्बन्धीत स्थलगत भ्रमणको प्रतिवेदन कर्जा फाईलमा राख्न ।

२.२.६७ मञ्जुश्री फाइनेन्स लि., काठमाडौं

१. कर्जा निर्देशिकामा उल्लेख गरिए वमोजिमको आवश्यक कागजात पूरा गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
२. लेखा परीक्षण समितिलाई प्रभावकारी बनाउन ।
३. अविलम्ब ATM Machine मा CCTV जडान गर्न ।
४. वासलात बाहिरका कारोवार सम्बन्धी नीति तथा कार्यविधि तर्जुमा गरी जानकारी दिन ।
५. जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्न ।
६. यस बैङ्कको निर्देशन वमोजिम सर्वसाधारणलाई छुट्टाईएको साधारण शेयर तत्काल जारी गर्न ।
७. प्राथमिक पूँजीको शत प्रतिशतभन्दा वढी क्षेत्रगत कर्जा प्रवाह गर्दा सञ्चालक समितिबाट अनुमोदन गराई प्रवाह गर्न र सोको जानकारी यस बैङ्कलाई दिन ।

२.२.६८ स्वास्तिक मर्चेन्ट फाइनेन्स लि., काठमाडौं

१. ग्राहक पहिचान सम्बन्धि कार्यविधि तयार गरी खाता खोल्दा सो वमोजिम आवश्यक कागजात लिन ।
२. कर्जा प्रवाह गर्दा ऋणीको व्यक्तिगत जमानी लिन ।
३. कर्जा प्रवाह गर्दा जमानीकर्ताको कर्जा सूचना लिन ।
४. कर्जा प्रवाह गर्दा ऋणि तथा जमानीकर्तालाई कालोसूचीमा नाम समावेश गरेमा मेरो मन्जुरी छ भनी अनिवार्य रूपमा कागज गराउन ।
५. कर्जा प्रवाह गर्दा ऋणीको आय स्रोत विवरण लिन ।
६. विपन्न वर्गमा प्रवाह गरिने कर्जा सम्बन्धि नीतिगत एवं प्रक्रियागत व्यवस्थालाई कर्जा नीतिमा स्पष्ट रूपमा उल्लेख गर्न ।
७. Market Risk Management Policy, MIS Policy, Off-Balance Sheet कारोवार सम्बन्धी निर्देशिका तयार गरी लागू गर्न ।
८. जोखिम व्यवस्थापन समितिलाई प्रभावकारी बनाउन ।
९. आन्तरीक नियन्त्रण प्रणाली प्रभावकारी बनाउन ।

१०. लाभ र लागतको उचित यकीन गरी तरलता व्यवस्थापन गर्न ।
११. अपलेखन गर्न बाँकी खर्चको विवरण अद्यावधिक गर्न ।

२.२.६९ शुभलक्ष्मी फाइनेन्स लि., काठमाडौं

१. कर्जा असूली सम्बन्धी कार्यविधि तयार गरी लागू गर्न ।
२. कर्जा निर्देशिका तयार गरी लागू गर्न ।
३. सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति, सूचना प्रविधि तथा वासलात बाहिरका कारोवार सम्बन्धी कार्यविधि तथा निर्देशिका तयार गर्न ।
४. नगद सञ्चालन सम्बन्धी निर्देशिका तर्जुमा गर्न ।
५. कर्जा जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्न ।
६. ग्राहक पहिचान सम्बन्धी प्रक्रिया पूरा गर्न ।
७. कर्जा प्रवाह गर्दा आवश्यक प्रक्रिया पूरा गर्न ।
८. भुक्तानी तालिका बमोजिम ऋणीबाट कर्जाको किस्ता असूली गर्न ।

२.२.७० जेभिल्स फाइनेन्स लि., काठमाडौं

१. ऋणीहरूको कर्जा फाईलमा व्यक्तिगत विवरण अद्यावधिक गर्न ।
२. ऋणीहरूले पेश गरेको वित्तीय विवरण, परियोजनाको प्रतिवेदनहरू र कर तिरेको विवरण आदिको विश्लेषण गरेर मात्र कर्जा प्रवाह तथा कर्जा नविकरण गर्न ।
३. कर्जा जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्न ।
४. वासलात बाहिरका कारोवार सम्बन्धी नीति तथा कार्यविधि तर्जुमा गरी जानकारी दिन ।
५. पूँजी योजना तयार गरी पेश गर्न ।
६. लाभ र लागतको वस्तुगत विश्लेषण गरी कोषको उचित व्यवस्थापन गर्न ।

२.२.७१ नारायणी नेशनल फाइनेन्स लि., काठमाडौं

१. कर्जा विश्लेषण, कर्जा सदुपयोगिता निरीक्षण र कर्जा असूली प्रक्रिया प्रभावकारी बनाउन ।
२. वासलात बाहिरका कारोवार सम्बन्धी नीति तथा कार्यविधि, सम्पत्ति व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति, सूचना प्रविधि नीति, लगानी नीति र शाखा विस्तार नीति तयार गरी लागू गर्न ।
३. कर्जा जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्न ।
४. स्थिर सम्पत्तिको भौतिक परीक्षण गरी सो को रेकर्ड अद्यावधिक गर्न ।
५. केन्द्र र शाखाको हिसाब मिलान समयमै गर्न ।
६. लेखा समितिलाई प्रभावकारी बनाउन ।
७. व्यवस्थापन सूचना प्रणाली सम्बन्धी नीति तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न ।
८. विपन्न वर्गमा प्रवाह गरेको कर्जाको सदुपयोगिता सम्बन्धी अनुगमन संयन्त्र तयार गरी लागू गर्न ।
९. कर्जा निर्देशिका बमोजिम आवश्यक कागजातहरू पूरा भएपछि मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।

२.२.७२ रिलायन्स फाइनेन्स लि., काठमाडौं

१. ऋणीहरूले पेश गरेको वित्तीय विवरण, परियोजनाको प्रतिवेदनहरू (नयाँ आयोजनाको सम्बन्धमा) र कर तिरेको विवरण आदिको विश्लेषण गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
२. स्विकृत शिर्षक अनुसार प्रवाहित कर्जा सदुपयोग भए नभएको अनुगमन गर्न ।
३. संस्थाले ऋण प्रवाह गर्दा धितोमा लिएको सम्पत्तिको अवस्था र सोको विमा कभर भए नभएको अनुगमन गर्न ।
४. वासलात बाहिरका कारोवार सम्बन्धी नीति तथा कार्यविधि तर्जुमा गरी जानकारी दिन ।

५. कर्जा जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्न ।
६. सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन समिति गठन गर्न ।
७. कार्य सञ्चालन निर्देशिका तयार गरी लागू गर्न ।
८. संस्थाका अध्यक्ष संलग्न रहेको एएम इन्टरनेशनलवाट संस्थाले रु. ८,५०,०००।०० मा पुरानो सवारी साधन खरिद गरेको कार्य यस बैङ्कको संस्थागत सुशासन सम्बन्धी निर्देशन अनुकूल नभएको जानकारीमा लिदै अब उप्रान्त संस्थाको १ प्रतिशत भन्दा बढी शेयर धारण गरेको शेयरधनी वा सञ्चालक वा निजको परिवारको स्वामित्वमा रहेको/ वित्तीय स्वार्थ रहेको फर्म, कम्पनीसँग निर्देशन विपरीत कारोवार नगर्न ।
९. पूँजीकोष तालिकाको पूरक पूँजी गणना गर्दा कमसल कर्जाको लागि गरिएको कर्जा नोक्सानी व्यवस्था रु.१०९ हजार घटाई वित्तीय विवरण सच्याई प्रकाशित गर्न ।

२.२.७३ लोटस इन्भेष्टमेन्ट फाइनेन्स लि., काठमाडौं

१. कर्जा मूल्याङ्कन सम्बन्धि प्रक्रियालाई सुधार गर्न ।
२. कर्जा प्रवाह गर्नु पूर्वका प्रकृयाहरुमा समेत कर्जा समितिलाई सकृय बनाउन ।
३. वासलात बहिरका कारोवार सम्बन्धी नीति तथा कार्यविधि तर्जुमा गरी जानकारी दिन ।
४. कर्जा जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्न ।
५. कर्जा अपलेखन सम्बन्धि छुट्टै नीति तयार गर्न ।
६. कार्य सञ्चालन निर्देशिका तयार गरी लागू गर्न ।
७. आन्तरिक लेखापरीक्षण सम्बन्धि कार्यविधि तर्जुमा गरि कार्यान्वयन गर्न ।
८. संस्थासँग अधिक तरल सम्पत्ति रहेको देखिएकोले उक्त तरल सम्पत्तिको उचित व्यवस्थापन गर्न ।
९. साधारण जगेडा कोषमा छुट्टयाईएको २० प्रतिशत रकम पूँजीकोष गणना तालिकामा समावेश गरि पूँजीकोष गणना गर्न ।

वित्त कम्पनीहरुको समग्र वासलात तथा प्रमुख वित्तीय परिसूचकहरु अनुसूची ४, अनुसूची ६ तथा अनुसूची ८ मा दिइएको छ ।

खण्ड (घ)
लक्षित, विशेष तथा
अनुगमन निरीक्षण

खण्ड (घ)

लक्षित, विशेष तथा अनुगमन निरीक्षण

वित्तीय संस्थाहरूको कुनै विशेष क्षेत्र वा कारोवार तथा नयाँ वित्तीय संस्थाको निश्चित पक्ष समेट्ने उद्देश्यले लक्षित निरीक्षण गरिन्छ । नयाँ खुलेका संस्थाहरूको निरीक्षणबाट खासगरी प्रचलित कानून तथा नियमनको पालना, संस्थागत सुशासन स्थिति लगायतका पक्षहरूमा कमजोरी देखिए समयमै सुधारात्मक कदम चाल्न मद्दत पुग्दछ । यस प्रयोजनका लागि बैङ्कले संस्था स्थापना भएको सामान्यतया छ महिना पश्चात् लक्षित निरीक्षण गर्ने नीति अवलम्बन गरेको छ । त्यसैगरी कुनै वित्तीय संस्थामा निक्षेपकर्ताको हित विपरित कार्य भएको वा अनियमितता भइरहेको वा सर्वसाधारणलाई गलत सूचना प्रवाह गरिरहेको जस्ता विषयमा सार्वजनिक सञ्चार माध्यम तथा अन्य स्रोतबाट प्राप्त जानकारीका आधारमा पनि विशेष निरीक्षण गरिन्छ । साथै, वित्तीय संस्थाहरूको निरीक्षण प्रतिवेदनमा औल्याइएका कैफियतहरू सुधार गर्ने क्रममा दिइएको निर्देशन पालनाको स्थितिको अनुगमन निरीक्षण गरिन्छ । यस्ता अनुगमनबाट ती संस्थाहरूको स्वस्थ बारे आश्वस्त हुने आधार तयार हुन्छ । यस्तो अनुगमन कार्य एउटा निरन्तर प्रक्रिया हो ।

आर्थिक वर्ष २०६६/६७ मा देहाय बमोजिमका वित्तीय संस्थाहरूको लक्षित, विशेष तथा अनुगमन निरीक्षण कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।

१. लक्षित निरीक्षण

आर्थिक वर्ष २०६६/६७ मा ८ वटा वित्तीय संस्थाहरूको लक्षित स्थलगत निरीक्षण गर्ने कार्य योजना रहेकोमा देहाय बमोजिमका ११ वटा विकास बैङ्कहरूको स्थलगत निरीक्षण कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।

सि.नं	संस्थाको नाम	निरीक्षण अवधि	प्रतिवेदन पठाएको मिति
१	बागमति विकास बैङ्क लि., हरिवन, सर्लाही	२०६६।१।१९-२१	२०६६।७।११
२	साइन डेभलपमेण्ट बैङ्क लि., बुटवल, रुपन्देही	२०६६।६।१८-२०	२०६६।७।१२
३	कांक्रेविहार विकास बैङ्क लि., सुर्खेत	२०६६।१०।२-४	२०६६।१०।२८
४	हाम्रो विकास बैङ्क लि., बटार, नुवाकोट	२०६६।९।२६-२८	२०६६।११।१७
५	प्यासिफिक डेभलपमेण्ट बैङ्क लि., बेसिंहार, लमजुङ्ग	२०६६।९।२६-२८	२०६६।११।१९
६	सिभिक डेभलपमेण्ट बैङ्क लि., धादिङ्गवेसी, धादिङ्ग	२०६६।९।२७-२९	२०६६।११।१९
७	ईन्टरनेशनल डेभलपमेण्ट बैङ्क लिमिटेड, टेकु, काठमाडौं	२०६६।११।२५-२८	२०६७।१।२८
८	गुल्मी विकास बैङ्क लिमिटेड, तम्घास, गुल्मी	२०६७।२।५-६	२०६७।२।२८
९	कञ्चन डेभलपमेण्ट बैङ्क लिमिटेड, महेन्द्रनगर, कञ्चनपुर	२०६७।२।२६-२७	२०६७।३।२४
१०	ब्राइट डेभलपमेण्ट बैङ्क लिमिटेड, पनौती, बनेपा, काभ्रे	२०६७।३।६-८	२०६७।४।११
११	मातृभूमि विकास बैङ्क लिमिटेड, सिन्धुलीमाढी, सिन्धुली	२०६७।३।७-९	२०६७।४।२

२. विशेष निरीक्षण

आर्थिक वर्ष २०६६/६७ मा १६ वटा विकास बैङ्क तथा १० वटा वित्त कम्पनी गरी देहाय बमोजिमका कूल २६ वटा वित्तीय संस्थाहरुको विशेष निरीक्षण कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।

विकास बैङ्क तर्फ :

१.	पब्लिक डेभलपमेण्ट बैङ्क लि., वीरगञ्ज, पर्सा (५ पटक)
२.	मनकामना डेभलपमेण्ट बैङ्क लि., काठमाडौं
३.	इन्फ्रास्ट्रक्चर डेभलपमेण्ट बैङ्क लि., काभ्रे (४ पटक)
४.	एस डेभलपमेण्ट बैङ्क लि., काठमाडौं (२ पटक)
५.	भिवोर विकास बैङ्क लि., काठमाडौं (२ पटक)
६.	सेवा विकास बैङ्क लि., बुटवल, रुपन्देही
७.	ज्योति विकास बैङ्क लि., काठमाडौं
८.	क्लिन इनर्जी डेभलपमेण्ट बैङ्क लि., काठमाडौं
९.	काष्ठमण्डप डेभलपमेण्ट बैङ्क लि., काठमाडौं
१०.	एन.डि.ई.पि. बैङ्क लि., काठमाडौं
११.	इन्टरनेशनल डेभलपमेण्ट बैङ्क लि., काठमाडौं
१२.	टुरिजम डेभलपमेण्ट बैङ्क लि., काठमाडौं
१३.	सानिमा विकास बैङ्क लि., काठमाडौं
१४.	सिद्धार्थ डेभलपमेण्ट बैङ्क लि., काठमाडौं
१५.	गोर्खा डेभलपमेण्ट बैङ्क लि., काठमाडौं
१६.	पशुपति डेभलपमेण्ट बैङ्क लि., बनेपा, काभ्रे

वित्त कम्पनी तर्फ :

१.	क्वेर मर्चेण्ट वित्तीय संस्था लि., काठमाडौं
२.	पोखरा फाइनान्स लि., पोखरा, कास्की (२ पटक)
३.	कस्मिक मर्चेण्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनान्स लि., काठमाडौं
४.	सम्भना फाइनान्स लि., बनेपा, काभ्रे
५.	हिमालय फाइनान्स एण्ड सेभिङ्ग कम्पनी लि., काठमाडौं
६.	नेपाल श्रीलङ्का मर्चेण्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनान्स लि., काठमाडौं (३ पटक)
७.	नेपाल शेयर मार्केट्स एण्ड फाइनान्स लि., काठमाडौं
८.	युनिभर्सल फाइनान्स लि., काठमाडौं
९.	आई.एम.ई. फाइनान्सियल इन्स्टिच्युशन लि., काठमाडौं
१०.	स्टेण्डर्ड फाइनान्स लि., काठमाडौं

३. अनुगमन निरीक्षण

आर्थिक वर्ष २०६६/०६७ मा ३ वटा “ख” वर्ग तथा ६ वटा “ग” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त वित्तीय संस्था गरी कूल ९ वटा वित्तीय संस्थाहरुको अनुगमन निरीक्षण कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।

विकास बैङ्क तर्फ :

१. युनाईटेड विकास बैङ्क लि., जीतपुर, बारा

२. इन्फ्रास्ट्रक्चर डेभलपमेण्ट बैङ्क लि., काठमाडौं
३. पब्लिक डेभलपमेण्ट बैङ्क लि., वीरगञ्ज, पर्सा

वित्त कम्पनी तर्फ :

१. नेपाल श्रीलङ्का मर्चेण्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनेन्स लि., काठमाडौं (२ पटक)
२. नेपाल हाउजिङ्ग एण्ड मर्चेण्ट फाइनेन्स लि., काठमाडौं
३. फेवा फाइनेन्स कं. लि., शाखा कार्यालय, बागवजार, काठमाडौं
४. जनरल फाइनेन्स लि., काठमाडौं
५. क्यापिटल मर्चेण्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनेन्स लि., काठमाडौं
६. भ्याली फाइनेन्स लि., काठमाडौं

४. भौतिक पुर्वाधार निरीक्षण

आर्थिक वर्ष २०६६।०६७ मा “ख” वर्गका वित्तीय संस्थाको रूपमा वित्तीय कारोबार गर्न इजाजतपत्र दिनुपूर्व देहाय बमोजिमका १७ वटा संस्थाहरुको भौतिक निरीक्षण कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।

विकास बैङ्क तर्फ :

१. कञ्चन डेभलपमेण्ट बैङ्क लि., कञ्चनपुर
२. गुल्मी विकास बैङ्क लि., तमघास, गुल्मी
३. मातृभूमी विकास बैङ्क लि., सिन्धुलीमाढी
४. ब्राइट डेभलपमेण्ट बैङ्क लि., पनौती, काभ्रे
५. इन्ोभेटिभ डेभलपमेण्ट बैङ्क लि., भैरहवा
६. भिमरुक विकास बैङ्क लि., बाग्दुल्ला, प्यूठान
७. गौमुखी विकास बैङ्क लि., विजुवार, प्यूठान
८. मेट्रो डेभलपमेण्ट बैङ्क लि., कास्की, पोखरा
९. राप्तीभेरी विकास बैङ्क लि., नेपालगञ्ज, बाँके
१०. नेपाल कञ्जुमर डेभलपमेण्ट बैङ्क लि., पोखरा, कास्की
११. टुरिजम डेभलपमेण्ट बैङ्क लि., ठमेल
१२. मिसन डेभलपमेण्ट बैङ्क लि., बुटवल
१३. माउण्ट मकालु डेभलपमेण्ट बैङ्क लि., तेह्रथुम
१४. सूर्य डेभलपमेण्ट बैङ्क लि., चरीकोट, दोलखा

वित्त कम्पनी तर्फ :

१. जेविल्स फाइनेन्स लि., काठमाडौं
२. लोटस इन्भेष्टमेण्ट फाइनेन्स लि., काठमाडौं
३. रिलायन्स फाइनेन्स लि., काठमाडौं

खण्ड (ड)
कार्यान्वयन
(Enforcement)

खण्ड (ड)

कार्यान्वयन (Enforcement)

निरीक्षणको उद्देश्यको सान्दर्भिकता प्रतिवेदनको कार्यान्वयनमा निर्भर गर्ने भएकोले स्थलगत निरीक्षण तथा गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण प्रतिवेदन कार्यान्वयनका क्रममा आवश्यकता र कैफियतको प्रकृति अनुसार वित्तीय संस्था, तिनका पदाधिकारीहरु एवम् लेखापरीक्षकहरुलाई आवश्यक निर्देशन दिइनुका साथै कारवाही समेत गरिएको छ ।

आर्थिक वर्ष २०६६/६७ मा निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण प्रतिवेदनहरुको कार्यान्वयनका सिलसिलामा भए/गरेका प्रमुख काम कारवाहीहरु देहाय बमोजिम रहेका छन् ।

१. विकास बैङ्क

१.१ नेपाल विकास बैङ्क लि. लाई मिति २०६४/६/२४ मा समस्याग्रस्त घोषणा गरी नेपाल राष्ट्र बैङ्क ऐन, २०५८ को दफा ८६(ग) अनुरूप आषाढ मसान्तसम्ममा पालना गर्ने गरी दिइएका निर्देशनहरु पालना नगरुन्जेलसम्म थप कर्जा प्रदान गर्न, निक्षेप सङ्कलन तथा नवीकरण गर्न, जमानत प्रदान गर्न, थप स्थिर सम्पत्ति खरिद गर्न प्रतिबन्ध लगाइएकोमा निर्देशनहरु पालना गर्ने तर्फ सो विकास बैङ्कका सञ्चालक तथा व्यवस्थापन पक्ष गम्भीर र सक्रिय नभएकोले आर्थिक तथा वित्तीय स्थिति थप खराब नहोस् र निक्षेप तथा वचतकर्ताहरुको हित संरक्षण होस् भन्ने उद्देश्यले नेपाल राष्ट्र बैङ्क सञ्चालक समितिको मिति २०६६/२/१९ को निर्णयानुसार सो विकास बैङ्कलाई यस विभागको मिति २०६६/२/२० को पत्रानुसार विघटनमा पठाउन पुनरावेदन अदालत, पाटनमा निवेदन किन नदिने भनी स्पष्टीकरण सोधिएकोमा सो बैङ्कबाट पेश हुन आएको स्पष्टीकरण सन्तोषजनक नदेखिएकोले यस बैङ्कको सञ्चालक समितिको २०६६/३/८ को बैठकको निर्णयानुसार सो विकास बैङ्कलाई खारेज गर्न पुनरावेदन अदालत, पाटनमा निवेदन दिइएकोमा उक्त अदालतको मिति २०६६/९/२ को निर्णयानुसार बैङ्क खारेजीका लागि लिक्विडेटर नियुक्त भई सोही अनुसार कामकारवाही अधि बढेको । साथै, यस विभागबाट दिइएका निर्देशनहरु पालना गरेको नदेखिएकोले उक्त बैङ्कका प्रबन्ध सञ्चालक तथा केही सञ्चालकहरुलाई कारवाही तथा जरिवाना गरिएको ।

१.२ रारा विकास बैङ्क लि., सुर्खेतको मिति २०६५/९/२७ र २८ गते गरिएको विशेष निरीक्षणको आधारमा मिति २०६५/१०/१९ को निर्णयानुसार यस विभागको मिति २०६६/१०/२० को पत्रबाट यस बैङ्कको मिति २०६३/१२/११ को निर्देशन विपरीत भा.रु.५००।- र भा.रु.१०००।- दरका नोटको कारोबार गरेको पाइएकोले विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ को दफा ३(क) को उपदफा (१) को खण्ड (घ) बमोजिम अर्को नभएसम्म विदेशी विनिमय कारोबारको इजाजतपत्र निलम्बनमा राखिएको । साथै, यस विभागबाट जारी नीति, निर्देशनहरुको पालना गरेको नदेखिएकोले प्रबन्ध सञ्चालक र अन्य सञ्चालकहरुलाई कारवाही तथा जरिवाना गरिएको । यस विभागको मिति २०६६/५/३० को पत्रबाट उक्त बैङ्कको विशेष स्थलगत निरीक्षण क्रममा माथि उल्लेखित कैफियतहरुका सम्बन्धमा दिइएका विभिन्न निर्देशनहरुको पालना स्थिति सन्तोषजनक देखिएको हुँदा मिति २०६६/८/५ को पत्रानुसार विदेशी विनिमय कारोबार सम्बन्धी इजाजत फुकुवा गरिएको ।

१.३ युनाइटेड विकास बैङ्क लि., जीतपुर, बारा लाई नेपाल राष्ट्र बैङ्क ऐन, २०५८ को दफा ८६(क) बमोजिम मिति २०६३/९/३ देखि समस्याग्रस्त घोषणा गरी विभिन्न सुधारात्मक निर्देशन सहित निक्षेप सङ्कलन, कर्जा सापट एवम् वित्तीय जमानत जारी गर्न समेत लगाइएको प्रतिबन्धलाई मिति २०६५/७/१ देखि बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाको शीघ्र सुधारात्मक कारवाही सम्बन्धी विनियमावली,

२०६४ को विनियम ३ को खण्ड (ड) बमोजिम कारवाहीमा परिणत गरिएकोमा २०६६ आषाढ मसान्तको वित्तीय विवरणहरु विश्लेषण गर्दा प्राथमिक पूँजी तथा पूँजीकोष क्रमशः ११.६६ प्रतिशत र ११.७४ प्रतिशत कायम हुन आएको तथा खराब कर्जा असुलीबाट सञ्चित नोक्सानीमा केही कमी आएको, न्यून गुणस्तरको कर्जा असुलीको लागि बैङ्कले केही समय माग गरेको तथा नयाँ संस्थापकहरुबाट व्यवस्थापनमा सुधार गर्ने लगायतका प्रतिबद्धता जाहेर गरेकोले सुधारात्मक निर्देशनहरु कार्यान्वयन तथा पालना गर्ने गरी उपर्युक्त कारवाहीहरु मिति २०६६/४/१९ देखि फुकुवा गरिएको ।

१.४ संस्थागत सुशासन सम्बन्धमा मुक्तिनाथ विकास बैङ्कका अध्यक्ष तथा कार्यकारी अधिकृतलाई जनही रु.२५००००- जरिवाना लगाइएको ।

२. वित्त कम्पनी

२.१ मर्केन्टाइल फाइनेन्स लि., वीरगञ्ज, पर्सा ले यस बैङ्कबाट जारी गरिएको निर्देशन बमोजिम साप्ताहिक तथा मासिकरूपमा यस विभागमा पठाउनुपर्ने वित्तीय विवरणहरु तथा २०६६/२/२८ को पत्रसाथ समष्टिगत निरीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेखित कैफियतहरुका सम्बन्धमा सुधार सहितको प्रतिक्रिया माग गरिएकोमा यस विभागबाट पटकपटक ताकेता गर्दा समेत कुनै प्रतिक्रिया प्राप्त हुन नआएकोले मिति २०६६/८/३ मा १५ दिनभित्र स्पष्टीकरण पेश गर्न निर्देशन दिइएकोमा मिति २०६६/८/१४ मा स्पष्टीकरण चित्तबुझ्दो नभएकोले प्रबन्ध सञ्चालकलाई रु.२५००००- र संस्थालाई रु.१०००००- जरिवाना लगाइएको ।

२.२ सम्भना फाइनेन्स लि. को स्थलगत निरीक्षणको क्रममा संस्थाको पूँजीकोष अत्याधिक ऋणात्मक रहेको, सञ्चित नोक्सानी अधिक रही सो बढ्ने क्रममा रहेको, खराब कर्जा अनुपात अधिक रहेको, अधिकांश कर्जा जोखिमयुक्त रहेको, आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली एवम् संस्थागत सुशासनको अवस्था अत्यन्त कमजोर रहेको, यस बैङ्कबाट विगतका दिएका निर्देशन उलंघन गरेको आदि कारणले गर्दा यथास्थितिमा संस्था सञ्चालन गर्न दिँदा सर्वसाधारण निक्षेपकर्ताको निक्षेप एवम् लगानीकर्ताको पूँजी थप जोखिमयुक्त हुने देखिएकोले संस्थालाई नेपाल राष्ट्र बैङ्क, बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाको शीघ्र सुधारात्मक कारवाही सम्बन्धी विनियमावली, २०६४ को विनियम ३(ड) को खण्ड (आ) एवम् नेपाल राष्ट्र बैङ्क ऐन, २०५८ को दफा ८६(ख) बमोजिम दिइएका निर्देशनहरु ६ महिनाभित्र पुरा गर्न र सो नगरेसम्म थप निक्षेप सङ्कलन गर्न एवम् नवीकरण गर्न, थप सापटी लिन, थप कर्जा तथा जमानत प्रदान गर्न तथा नवीकरण गर्न, थप लगानी गर्न, नयाँ शाखा खोल्न, खरिद वा लिज प्रक्रिया मार्फत थप स्थिर सम्पत्ति प्राप्त गर्न, सञ्चालकको भत्ता तथा सुविधा एवम् कर्मचारीको तलब भत्ता लगायत थप आर्थिक दायित्व गर्ने प्रकृतिका अन्य आर्थिक सुविधा बृद्धि गर्न, नयाँ कर्मचारी भर्ना तथा बढुवा गर्न प्रतिबन्ध लगाइएको ।

३. अन्य काम/कारवाही

३.१ यस बैङ्कबाट इजाजतपत्र प्राप्त वित्तीय संस्थाहरुले बैङ्क तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा ५९ को उपदफा (२) बमोजिम आर्थिक वर्ष समाप्त भएको मितिले ५ महिनाभित्र लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा सो समयवधिभित्र लेखापरीक्षण नगराउने ५ वटा विकास बैङ्क र ७ वटा वित्त कम्पनीहरुलाई बैङ्क तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा ७४ को उपदफा (१) अनुसार यस्तो कार्य पुनःनदोहोरिने गरी एक पटकको लागि निर्णय बमोजिम लिखित चेतावनी दिइएको ।

३.२ यस बैङ्कबाट इजाजतपत्र प्राप्त वित्तीय संस्थाहरुले वित्तीय कारोबार गर्ने इजाजतपत्र सम्बन्धी

- नीतिगत एवम् प्रक्रियागत व्यवस्था, २०६३ को बुँदा नं.१.४ को व्यवस्था अनुरूप २०७० सालसम्म यस बैङ्कले तोकेको चुक्ता पूँजी अनुरूप आ.व. २०६५/६६ मा पुन्याउनुपर्ने समानुपातिक चुक्ता पूँजी नपुन्याउने २ वटा विकास बैङ्क र १३ वटा वित्त कम्पनीहरूलाई सोही बुँदाको खण्ड (क) र (ख) अनुरूप लाभांश रोक्का तथा निक्षेप संकलनमा प्रतिबन्ध लगाइएको ।
- ३.३ आ.व. २०६६/६७ को विभिन्न त्रयमासिक अवधिहरूमा यस बैङ्कले तोकेको अनुपातमा विपन्न वर्गमा कर्जा प्रवाह नगर्ने १८ वटा विकास बैङ्क तथा ३१ वटा वित्त कम्पनीहरू गरी जम्मा ४९ वटा विभिन्न वित्तीय संस्थाहरूलाई जरिवाना लगाइएको ।
- ३.४ यस बैङ्कले तोकेको अनुपातमा अनिवार्य मौज्दात अनुपात कायम नगर्ने ९ वटा विकास बैङ्क तथा १० वटा वित्त कम्पनीहरू गरी जम्मा १९ वटा विभिन्न वित्तीय संस्थाहरूलाई जरिवाना गरिएको ।
- ३.५ यस बैङ्कले तोके बमोजिम वैधानिक तरलता अनुपात कायम नगर्ने ४५ वटा विकास बैङ्क तथा ४५ वटा नै फाइनेन्स कम्पनीहरू गरी जम्मा ९० वटा वित्तीय संस्थाहरूलाई जरिवाना गरिएको ।

खण्ड (च)
नीति, योजना र आन्तरिक
प्रशासनसँग सम्बन्धित गतिविधि

खण्ड (च)

नीति, योजना र आन्तरिक प्रशासनसँग सम्बन्धित गतिविधि

१. जनशक्ति

विभागमा कूल ५७ जना कर्मचारीको दरबन्दी रहेकोमा २०६७ आषाढ मसान्तमा अधिकृत स्तरका ४४ जना, सहायक स्तरका ९ जना र पियनस्तरका ३ जना गरी देहायबमोजिमका ५६ जना कर्मचारीहरु कार्यरत रहेका छन् ।

S.N.	Name	S.N.	Name
	Executive Director	29.	Kesabraj Dotel
1.	Gopal P. Kafle	30.	Chandra Mani Niraula
	Directors	31.	Keshaba P. Timilsina
2.	Mahesh Bhattarai	32.	Padma Raj Regmi
3.	Purna B Khatri	33.	Siya Ram Chaudhary
4.	Shiva Nath Pande	34.	Prem Lal Gyawali
5.	Khyamnarayan Dhakal	35.	Ishwar Kumar Katuwal
	Deputy Directors	36.	Rajesh Pd. Sharma
6.	Binod K. Tandukar	37.	Krishna Sharan Phuyal
7.	Ram B. Manandhar	38.	Arun Acharya
8.	Rabindra Maharjan	39.	Nabina Dhakal
9.	Uddab Lal Ranjitkar	40.	Mohan Pudasaini
10.	Gyanu Krishna Adhikari	41.	Hariram Rimal
11.	Narahari Acharya	42.	Damodar Pd. Acharya
12.	Pomanath Gautam	43.	Khagendra Gautam
13.	Rajendra Bhattarai	44.	Kaman Singha Khadaka
14.	Prakash Chandra Bhattarai		Computer Supervisors
15.	Pradeep Adhikari	45.	Jaya Shankar Maharjan
16.	Mukti Nath Sapkota	46.	Jayaram Rajbhandari
	Assistant Directors		Head Assistants
17.	Sita Shrestha	47.	Resham Bdr. Balchhaudi
18.	Dr. Khem Raj Bhetuwal	48.	Manoj Gurung
19.	Santosh K. Ghimire	49.	Rajesh Khakurel
20.	Subash Chandra Ghimire	50.	Bir B. K.C.
21.	Parakash Thapa	51.	Ram Chandra Bhattarai
22.	Sudip Phuyal		Sub-Assistants
23.	Anuj Dahal	52.	Ganeshman Maharjan
24.	Hari Prasad Poudel	53.	Shreelal Karki
25.	Mukunda Raj Poudel		Head Peons
26.	Rewati Pd. Shrestha	54.	Chudaraj Upadhaya
27.	Mohan P. Bhattarai	55.	Sagar Simkhada
28.	Lokendra B. Kadayat	56.	Gopal Maharjan

२. सेमिनार, तालिम, गोष्ठी तथा कार्यशालामा सहभागिता

सुपरिवेक्षकहरुको क्षमता अभिवृद्धिको लागि आर्थिक वर्ष २०६६/६७ मा देहायका विषयहरुमा स्वदेशमा सञ्चालित तालिम कार्यक्रममा सहभागी गराइएको छ ।

S.N.	Subject	No. of Participants	Organizer	Place
1.	Computer Skill Upgrade	1	NRB	Kathmandu
2.	Training Facilitation for Resource Persons of (NRB)	2	NRB	Godawari
3.	Management Development Programme	1	NRB	Kathmandu
4.	Monetary and Fiscal Management	1	NRB	Kathmandu
5.	Risk Based Internal Auditing	2	NRB	Kathmandu
6.	Stress Testing	4	IMF Mission	Kathmandu
7.	Stress Management	1	NRB	Dhulikhel
8.	Quality Enhancement (Support Staffs)	1	NRB	Pokhara
9.	IFAS-APRACA FinPower GreenFinance Forum	1	APRACA	Kathmandu
10.	19 th SEACEN-FSI Regional Seminar on Liquidity Risk Management in Banks	1	SEACEN Centre	Kathmandu
11.	Risk Based Supervision	4	NRB	Kathmandu
12.	Examination of Financial Institutions	10	NRB	Kathmandu
13.	Leadership, Negotiation & Bargaining Skills	2	NRB	Dhulikhel
14.	Problem Bank Identification and Resolution	4	NRB	Kathmandu
15.	Examination of Banks and Financial Institutions	8	NRB	Kathmandu
16.	Supervision of Banks and Financial Institutions	4	NRB	Kathmandu

साथै, आर्थिक वर्ष २०६६/६७ मा विभागका सुपरिवेक्षकहरुलाई देहाय बमोजिमका वैदेशिक तालिम तथा सेमिनारहरुमा सहभागी गराइएको छ ।

S.N.	Subject	No. of Participants	Period	Organizer	Country
1.	5th SEACEN/ABA/PECC Public-Private Dialogue for Asia Pacific Region, 11th SEACEN Conference of Directors of Supervision of Asia Pacific Economies and 22nd Meeting of SEACEN Directors of Supervision	1	Jun. 15-19, 2010	SEACEN Centre	Thailand
2.	50th SEACEN-Federal Reserve System Course on Banking Supervision: Market Risk Analysis	1	Aug. 14-19, 2009	SEACEN Centre	Cambodia
3.	Seminar for Senior Bank Supervisors from Emerging Economies	1	Oct. 19-30, 2009	World Bank / FRS / IMF	U.S.A
4.	Anti-Money-Laundering and Combating and Financing of Terrorism (AML/CFT) Workshop for Financial Sector Supervisors	1	Nov. 23-27, 2009	IMF/ITP	India
5.	Symposium and Annual Meeting of SEANZA Forum of Banking Supervisors 2009	1	Oct. 30-Nov. 2, 2009	Bank of Thailand	Thailand
6.	10 th MAS Banking Supervisors Training Programme	1	Nov. 30-Dec. 4, 2009	MAS	Singapore
7.	51 th SEACEN-FRS Course on Banking Supervision: Advanced Credit Risk Measurement and Management	1	Dec. 7-11, 2009	SEACEN Centre	Thailand
8.	APEC FINANCIAL REGULATORS TRAINING INITIATIVE Regional Seminar on Investigation and Enforcement	2	Dec. 7-11, 2009	ADB	Malaysia
9.	9 th SEACEN-Toronto Centre Seminar on Financial System Oversight	1	Feb. 7-12, 2010	SEACEN Centre	Malaysia
10.	Conference on "Regional Seminar on Bank Analysis and Examination School"	1	Feb. 22-26, 2010	ADB	Philippines
11.	52 nd SEACEN-Federal Reserve System Course on Principles of Asset/Liability Management (PALM)	1	May 2-7, 2010	SEACEN Centre	Cambodia
12.	3 rd SEACEN-Deutsche Bundesbank Intermediate Course on Banking Supervision and Financial Stability: Stress Testing	1	May 10-14, 2010	SEACEN Centre	Malaysia
13.	11 th MAS Banking Supervisors Training Program	1	May 31-Jun 4, 2010	MAS	Singapore
14.	6 th SEACEN/ABA/PECC Public-Private Dialogue for Asia Pacific Region, 12 th SEACEN Conference of Directors of Supervision of Asia Pacific Economies and 23 rd Meeting of SEACEN Directors of Supervision	1	Jun 15-19, 2010	SEACEN Centre	Philippines

अनुसूचीहरू

List of Development Banks
(2067 Ashad)

S.No.	Names	Head Office
1	Nepal Industrial Development Corporation	Durbar Marg, Kathmandu
2	Uddyam Development Bank Ltd.	Tandi, Chitawan
3	Malika Development Bank Ltd.	Dhangadhi, Kailali
4	Siddhartha Development Bank Ltd.	Tinkune, Kathmandu
5	United Development Bank Ltd.	Jeetpur, Bara
6	Manakamana Development Bank Ltd.	Durbar Marg, Kathmandu
7	Narayani Development Bank Ltd.	Ratna Nagar, Chitawan
8	Pashimanchal Development Bank Ltd.	Butawal, Rupandehi
9	Sahayogi Bikas Bank Ltd.	Janakpur, Dhanusha
10	Pashupati Development Bank Ltd.	Banepa, Kavre
11	Karnali Bikash Bank Ltd.	Nepalgunj, Banke
12	Triveni Development Bank Limited	Bharatpur, Chitawan
13	Annapurna Development Bank Limited	Banepa, Kavre
14	Bhrikuti Bikas Bank Limited	Butawal, Rupandehi
15	Shubhechchha Bikas Bank Limited	Narayangadh, Chitawan
16	Bageshowri Development Bank Limited	Nepalgunj, Banke
17	Sanima Bikas Bank Limited	Nagpokhari, Kathmandu
18	Gaurishankar Development Bank Ltd.	Kawasoti, Nawalparasi
19	Gorkha Bikas Bank Limited	Putalisadak, Kathmandu
20	Gandaki Bikas Bank Ltd.	Pokhara, Kaski
21	Infrastructure Development Bank Ltd.	Banepa, Kavre
22	Business Development Bank Ltd.	Pokhara, Kaski
23	Biratlaxmi Bikas Bank Limited	Biratnagar, Morang
24	Excel Development Bank Ltd.	Anarmani, Jhapa
25	Western Development Bank Ltd.	Ghorahi, Dang
26	Himchuli Bikas Bank Limited	Pokhara, Kaski
27	Arniko Development Bank Ltd.	Dhulekhel, Kavre
28	NDEP Development Bank Ltd.	Kamaladi, Kathmandu
29	Clean Energy Development Bank Ltd.	Sitapaila, Kathmandu
30	Miteri Development Bank Ltd.	Dharan, Sunsari
31	Tinau Bikas Bank Ltd.	Butwal, Rupandehi
32	Rising Development Bank Ltd.	Narayangadh, Chitawan
33	Muktinath Bikas Bank Ltd.	Pokhara, Kaski
34	Sewa Bikas Bank Ltd.	Butawal, Rupandehi
35	Kankai Bikas Bank Ltd.	Damak, Jhapa
36	Public Development Bank Ltd.	Birjunj, Parsa
37	Ace Development Bank Ltd.	Narayanachaur, Kathmandu
38	Mahakali Bikas Bank Ltd.	Mahendranagar, Kanchanpur
39	Sangrila Bikas Bank Ltd.	Pokhara, Kaski
40	Bhargab Bikas Bank Ltd.	Nepalgunj, Banke
41	Vibor Bikas Bank Ltd.	Tripureshwor, Kathmandu
42	Resunga Bikas Bank Ltd.	Tamghas, Gulmi
43	Rara Bikas Bank Ltd.	Birendranagar, Surkhet
44	Diyalo Bikas Bank Ltd.	Banepa, Kavre
45	Country Development Bank Ltd.	Banepa, Kavre

Annexure-1
(Continuous)

S.No.	Names	Head Office
46	Kasthamandap Development Bank Ltd.	New Road, Kathmandu
47	Alpine Development Bank Ltd.	Hetauda, Makawanpur
48	Nilgiri Bikas Bank Ltd.	Beni, Myagdi
49	Corporate Development Bank Ltd.	Birjung, Parsa
50	Kamana Bikas Bank Ltd.	Lekhnath, Kaski
51	City Development Bank Ltd.	Pokhara, Kaski
52	Garima Bikas Bank Ltd.	Waling, Sangja
53	Biswo Bikas Bank Ltd.	Pokhara, Kaski
54	Pathibhara Bikas Bank Ltd.	Urlabari, Morang
55	Professional Bikas Bank Ltd.	Banepa, Kavre
56	Kabeli Bikas Bank Ltd.	Dhankuta
57	Purnima Bikas Bank Ltd.	Sidhardhanagar, Rupandehi
58	Jyoti Development Bank Ltd.	Kamalpokhari, Kathmandu
59	Shine Development Bank Ltd.	Butawal, Rupandehi
60	Bagmati Development Bank Ltd.	Hariwon, Sarlahi
61	Hamro Bikas Bank Ltd.	Nuwakot
62	Kakre Bihar Bikas Bank Ltd.	Surkhet
63	Pacific Development Bank Ltd.	Beshishahar, Lamjung
64	Civic Development Bank Ltd.	Dhadingbesi, Dhading
55	International Development Bank Ltd.	Taku, Kathmandu
66	Kanchan Development Bank Ltd.	Mahendranagar, Kanchanpur
67	Gulmi Bikas Bank Ltd.	Tamghas, Gulmi
68	Bright Development Bank Ltd.	Panouti, Kavre
69	Matribhumi Bikas Bank Ltd.	Sindhulimadi, Sindhuli
70	Innovative Development Bank Ltd.	Sidhardhanagar, Rupandehi
71	Jhimruk Bikas Bank Ltd.	Pyuthan
72	Metro Development Bank Ltd.	Pokhara, Kaski
73	Raptibheri Bikas Bank Ltd.	Nepalgunj, Banke
74	Gaumukhi Bikas Bank Ltd.	Bijuwar, Pyuthan
75	Nepal Consumer Development Bank Ltd	Pokhara, Kaski
76	Khandbari Development Bank Ltd.	Khandbari, Sankhuwasava
77	Tourism Development Bank Ltd.	Thamel, Kathmandu
78	Mission Development Bank Ltd.	Butwal, Rupandehi

List of Finance Companies
(2067 Ashad)

S.No.	Names	Head Office
1	Nepal Housing Development Finance Co.Ltd.	Bijulibazar, Kathmandu
2	Nepal Finance Ltd.	Kamaladi, Kathmandu
3	NIDC Capital Markets Ltd.	Kamalpokhari, Kathmandu
4	Annapurna Finance Co.Ltd.	Pokhara, Kaski
5	Nepal Share Markets and Finance Ltd.	Ramshahapath, Kathmandu
6	Peoples Finance Ltd.	Tripureshwor, Kathmandu
7	Mercantile Finance Co. Ltd.	Birgunj, Parsa
8	Kathmandu Finance Ltd.	Dillibazar, Kathmandu
9	Himalaya Finance Ltd.	Sundhara, Kathmandu
10	Union Finance Ltd.	Kamaladi, Kathmandu
11	Gorkha Finance Ltd.	Hattisar, Kathmandu
12	Paschimanchal Finance Co.Ltd.	Butawal, Rupandehi
13	Nepal Housing & Merchant Finance Ltd.	Dillibazar, Kathmandu
14	Universal Finance Ltd.	Kantipath, Kathmandu
15	Samjhana Finance Co. Ltd.	Banepa, Kavre
16	Goodwill Finance Ltd.	Hattisar, Kathmandu
17	Siddhartha Finance Ltd.	Siddharthanagar, Rupandehi
18	Shree Investment & Finance Co. Ltd.	Dillibazar, Kathmandu
19	Lumbini Finance & Leasing Co. Ltd.	Thamel, Kathmandu
20	Inbesta Finance Ltd.	Birgunj, Parsa
21	Yeti Finance Ltd.	Hetauda, Makawanpur
22	Standard Finance Ltd.	Narayanachaur, Kathmandu
23	International Leasing & Finance Co. Ltd.	Naya Baneshwor, Kathmandu
24	Mahalaxmi Finance Ltd.	Putalisadak, Kathmandu
25	Lalitpur Finance Co. Ltd.	Lalitpur
26	Bhajuratna Finance & Saving Co. Ltd.	Kantipath, Kathmandu
27	United Finance Co. Ltd.	Durbarmarg, Kathmandu
28	General Finance Ltd.	Chabahil, Kathmandu
29	Nepal Shreelanka Merchant Banking & Finance Ltd.	Kamaladi, Kathmandu
30	Merchant Finance Co. Ltd.	Kathmandu
31	Alpic Everest Finance Ltd.	Kathmandu Mall, Kathmandu
32	Nava Durga Finance Co.Ltd.	Itachhe, Bhaktapur
33	Janaki Finance Co. Ltd.	Janakpurdham, Dhanusha
34	Pokhara Finance Ltd.	Pokhara, Kaski
35	Central Finance Ltd.	Kupondole, Lalitpur
36	Premier Finance Co. Ltd.	Kumaripati, Lalitpur
37	Arun Finance Ltd.	Dharan, Sunsari
38	Multipurpose Finance Co. Ltd	RajbiRaj, Saptari
39	Butwal Finance Ltd.	Butawal, Rupandehi

Annexure-1
(Continuous)

S.No.	Names	Head Office
40	Shrijana Finance Ltd.	Biratnagar, Morang
41	Om Finance Ltd.	Pokhara, Kaski
42	CMB Finance Ltd.	Kamalashhi, Kathmandu
43	World Merchant Banking & Finance Ltd.	Hetauda, Makawanpur
44	Capital Merchant Banking & Finance Co. Ltd.	Battisputali, Kathmandu
45	Crystal Finance Ltd.	Bag Durbar, Kathmandu
46	Royal Merchant Banking & Finance Ltd.	Durbarmarg, Kathmandu
47	Guheshworil Merchant Banking & Finance Ltd.	Pulchowk, Lalitpur
48	Patan Finance Co. Ltd.	Pulchowk, Lalitpur
49	Fewa Finance Ltd.	Pokhara, Kaski
50	Everest Finance Ltd.	Siddharthanagar, Rupandehi
51	Birgunj Finance Ltd.	Kamaladi, Kathmandu
52	Prudential Finance Company Ltd	Dillibazar, Kathmandu
53	ICFC Finance Ltd.	Bhatbhateni, Kathmandu
54	IME Financial Institution Ltd.	Panipokhari, Kathmandu
55	Sagarmatha Merchant Banking and Finance Ltd	Maanvawan, Lalitpur
56	Shikhar Finance Ltd.	Thapathali, Kathmandu
57	Civil Merchant Bittiya Sanstha Ltd.	Kuleshwor, Kathmandu
58	Prabhu Finance Co. Ltd.	Lainchur, Kathmandu
59	Imperial Finance Ltd.	Thapathali, Kathmandu
60	Kuber Merchant Finance Ltd.	Putalisadak, Kathmandu
61	Nepal Express Finance Ltd.	Sundhara, Kathmandu
62	Valley Finance Ltd.	Maharajgunj, Kathmandu
63	Seti Bittiya Sanstha Ltd.	Tikapur, Kailali
64	Hama Merchant & Finance Ltd.	Tripureshwar, Kathmandu
65	Reliable Finance Ltd.	Sundhara, Kathmandu
66	Loard Buddha Finance Ltd.	Fasikeb, Kathmandu
67	Api Finance Ltd.	Lekhanath Chock, Kaski
68	Nameste Bitiya Sanstha Limited.	Ghorai, Dang
69	Kaski Finance Limited	Pokhara, Kaski
70	Suryadarshan Finance Co. Ltd.	New Baneshor, Kathmandu
71	Zenith Finance Ltd.	Newroad, Kathmandu
72	Unique Financial Institution Ltd.	Putalisadak, Kathmandu
73	Manjushree Financial Institution Ltd.	New Baneshor, Kathmandu
74	Swostik Merchant Finance Company Ltd.	Kichapokhari, Kathmandu
75	Subhalaxmi Finance Ltd.	Naxal, Kathmandu
76	Jebil`s Finance Ltd.	New Road, Kathmandu
77	Narayani National Finance Ltd.	Kalikasthan, Kathmandu
78	Reliance Finance Ltd.	Pradarsani Marg, Kathmandu
79	Lotus Investment Finance Ltd.	Newroad, Kathmandu